

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΗ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1981 | ΑΡΙΘ. 5-6

25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1981

ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ

ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ

Ι. Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

— ΥΜΝΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. «Ύψος δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς· βάθος δυσθεώρητον καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς» θεωρεῖ ὁ μέγας ποιητὴς καὶ ὑμνογράφος τοῦ Ἀκαθίστου τὸν Εὐαγγελισμόν! Διότι ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ἀποκαλύπτεται τὸ ἀπ' αἰώνων κεκρυμμένον μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας, τῆς σωτηρίας δῆλον ὅτι τοῦ ἀνθρώπου. Διότι διὰ τῆς πτωχῆς καὶ ἀσήμου κόρης τῆς Ναζαρέτ, ὁ δημιουργὸς καὶ ποιητὴς Θεὸς ἀποκαλύπτεται σαρκούμενος, μορφήν ἀνθρωπίνην προσλαβόμενος. Διότι διὰ τῆς παρθένου Μαρίας ἀποκαλύπτεται καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις συνεργὸς καὶ συμμετοχὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ Θεοῦ. Διότι δι' αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ ἐνοῦνται καὶ ἀποκαλύπτονται τὰ ὑπὲρ λόγον καὶ ἄκρω ἐναντιοφανῆ, ἀλλὰ πασιφανῆ γεγονότα, ἃν καὶ καθ' ἑαυτὰ μυστηριώδη καὶ δυσερμήνευτα!

2. Ἐν μέσῳ τῆς τύρβης, τῶν παντοδαπῶν μεριμνῶν καὶ περισπασμῶν· ἐν μέσῳ

τῶν καθημερινῶν προσπαθειῶν καὶ ποικιλομόρφων ἀγώνων· ἐν μέσῳ τῶν θλίψεων καὶ ταλαιπωριῶν τοῦ βίου, ἀνακουφίζουν τὸν ἄνθρωπον, τὸν πιστὸν καὶ εὐσεβόφρονα, αἱ περὶ τῶν μεγίστων ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου σκέψεις. Αἱ σκέψεις ποὺ ἀνάγουν τὸν νοῦντα καὶ σκεπτόμενον ἄνθρωπον εἰς σφαῖρας ὑπερκοσμίου, εἰς σφαῖρας πνευματικῆς καὶ εἰς ἀνατάσεις θείας καὶ ὑψηλάς. Αἱ σκέψεις αὗται ἀποτελοῦν ἐξάρσεις θείας ἐμπνεύσεως καὶ οὐρανόθεν συλλήψεως. Ὁ εὐσεβὴς ἐκ τοῦ μυστηρίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐκκινῶν καὶ εἰς βάθος τοῦτο μελετῶν, γίνεται ποιητὴς καὶ δημιουργὸς καὶ καθίσταται δέκτης οὐρανόθεν μορφῶν καὶ εἰκόνων ἀσυλήπτου ὠραιότητος. Γίνεται διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας του, ποιητὴς θείων ὕμνων. Καὶ ἡ ποιητικὴ του δημιουργία χαρίζει εἰς αὐτὸν ζῶην, χαρὰν καὶ ἐλπίδα.

3. Τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀρχαγγελικοῦ μηνύματος πρὸς τὴν μέλλουσαν ἀπὸ Θεοῦ ἐκλελεγμένην Μητέρα τοῦ Υἱοῦ καὶ Αλόγου τοῦ Θεοῦ, μόνῃ ἢ Ποίησις ἢ ἀληθινή, ἢ

Ἄνωθεν ἐμπνεομένη καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος φωτιζομένη εἶναι ἱκανὴ νὰ παραστήσῃ καὶ περιγράψῃ καὶ ἐρμηνεύσῃ, διαλύουσα τὸ σκότος τῆς ἀμφιβολίας καὶ ὀλιγοπιστίας, τὰ συνεξαρτήματα τῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας. Ἀληθινὴν Ποίησιν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὴν Ὁρησκευτικὴν Ποίησιν. Ὁ τῆς Ὁρησκευτικῆς Ποίησεως στιχουργὸς σμιλεῦει καὶ λαξεύει τὰς λέξεις καὶ ἐξεικονίζει ὑλοποιῶν οἶονεὶ τὰ ὑπὲρ τὸν λόγον ἱστάμενα ἀνέκφραστα μυστήρια καὶ μεταποιεῖ ταῦτα διὰ μετρικῆς ἀρμονίας εἰς μελωδίαν καὶ Μουσικὴν. Ἡ Ὁρησκευτικὴ Ποίησις μᾶς ἐξοικειώνει πρὸς τὸ πῦρ τῆς Θεότητος, ἐκ τοῦ ὁποῦ δεχομένη τὸ φῶς καὶ τὴν θέρμην τοῦ Αἰωνίου Πνεύματος, καθίσταται ἱκανὴ νὰ μεταφέρῃ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰς μαρμαρυγὰς τοῦ Θεοῦ Πνεύματος, ἀναλόγως τῆς δεκτικῆς μας ἱκανότητος.

*

4. Ὅλαι αἱ Ὁρησκεῖαι ἔχουν τοὺς Ποιητάς των. Ἄλλ' ἢ Χριστιανικὴ Ὁρησκεία ἔχει τὴν μοναδικὴν ὑπερβατικὴν τῆς Ποίησιν. Ὀλόκληρος ὁ Εὐαγγελικὸς λόγος, ἐν συνόλῳ λαμβανόμενος εἶτε καὶ εἰς στίχους ἢ καὶ λέξεις ἀποκοπτόμενος καὶ μεριζόμενος, ἀποτελεῖ θεῖαν Ποίησιν. Ὁ θεῖος λόγος τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων εἶναι «ζωὴ» καὶ «ἀλήθεια». Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ὁρησκευτικὴ ἢ Χριστιανικὴ Ποίησις μεταφέρει τὰ νοήματα τοῦ νοῦ καὶ τῆς κεφαλῆς εἰς τὸν ζωοποιὸν χῶρον τῆς καρδίας. Δικαιούμεθα καὶ ὡς πρὸς τοῦτο νὰ καυχηθῶμεν ὡς Ἕλληνες καὶ ὡς Χριστιανοί, ὅτι ἀνεδείξαμεν καὶ εἰς τὴν Ὁρησκευτικὴν, τὴν καὶ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιαστικὴν μας Ποίησιν θεῖους Ὑμνοδοὺς καὶ Ποιητὰς ἀφθάστου συλλήψεως καὶ ἐξεικονίσεως τοῦ ἐν Χριστῷ καὶ διὰ Χριστοῦ ἀποκαλυφθέντος Μυστηρίου τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἄνθρωπον.

5. Ὁ Εὐαγγελισμὸς! Ἐχω ἐνώπιόν μου τὸ ἐξάιρετον πόνημα τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Εὐθυμίου Κ. Στυλίου. Τίτλος «Ἡ Πρώτη». Θεομητορικὸ ἡμερολόγιο. Ἀθῆναι 1980, σσ. 344. Τὸ ἔργον εἶναι ἀπαύγασμα τῆς θερμουργοῦ πί-

στεως καὶ τῆς εὐλαβείας τοῦ συγγραφέως. Τὸ ἔργον ἀποτελεῖ Ὑμνον πρὸς τὴν Θεομήτορα. Εἶναι διερμηνευτικὸν Ποίημα τοῦ «ἀπ' αἰῶνος ἀποκρύφου καὶ ἀγγέλοις ἀγνώστου Μυστηρίου» τῆς θείας οἰκονομίας! Ἡ μοναδικὴ καὶ μεγαλειώδης μορφή τῆς Ἀειπαρθένου ἐξεικονίζεται, ὡς περιεγραφή, προεφητεῦθη, διηρμηνεύθη, ἐνεκωμιάσθη, ὑμνήθη καὶ ἐδοξάσθη ὑπὸ τῶν Ἀγίων Γραφῶν, Π. καὶ Κ.Δ., ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Ποιητῶν καὶ Ὑμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Θεοτόκος εἶναι ἡ «Πρώτη» καὶ τὸ κέντρον τῆς Λατρείας τῆς Ἐλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Τὰ Θεοτοκία, τὰ ἐγκωμιάζοντα τὴν Θεοτόκον Μαρίαν, ἀποτελοῦν τὰ ἀναπόσπαστα μέρη πάσης λατρευτικῆς ἐκδηλώσεως εἰς τὸν τρισυπόστατον Θεόν, τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν, τοὺς ἀγγέλους καὶ πάσας τὰς ἁγίας μορφὰς τοῦ ἀγιολογίου τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ τοὺς 258 στίχους εἶτε ἐκ τῶν Ἀγ. Γραφῶν εἰλημμένους, εἶτε καὶ ἐκ τῶν Ὑμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας μας ἐξαιρεται ἡ «κεχαριτωμένη», ἡ ὁδηγήτρια τῶν πιστῶν, ἡ Θεομήτωρ, δι' ἧς καὶ ἐξ ἧς τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον ἐξαρτᾶται, ὅπως ἐκτίθενται, ἐν τῷ πονήματι τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου. Ἀπειράριθμα εἶναι τὰ ὀνόματα, μὲ τὰ ὁποῖα ὕμνουσιν καὶ ἐγκωμιάζουν οἱ θεοκίνητοι Ποιηταὶ καὶ Ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας τὴν ἀειπαρθένον Θεοτόκον. Πολυάριθμα δὲ εἶναι καὶ τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὰς ιδιότητας ἐκφραστικὰ ἐγκωμιαστικὰ ἐπίθετα εἰς τὴν Θεομήτορα. Καὶ τοῦτο γίνεται, διότι ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ αἰσθανόμεθα ἐγγύτερον ἡμῶν ἱσταμένην, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τὴν Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ ἐπομένως μὲ ἠύξημένην τὴν παρρησίαν καὶ ἐνισχυμένον τὸ θάρρος προσερχόμεθα διὰ νὰ ἐκζητήσωμεν τὴν μεσιτείαν αὐτῆς πρὸς θεραπείαν τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν. Εἶναι ἡ ἐλπίς τῶν ἀπηλπισμένων καὶ ἡ χαρὰ τῶν θλιβομένων. Εἶναι ἡ κλιμαξὴ ἢ ἀνάγουσα ἡμᾶς ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν. Εἶναι ἡ γρηγοροῦσα καὶ γοργοεπήκοος! Ἐκ τούτου καὶ ὁ προφητὰναξ Δαυὶδ ἐπικαίρως ἐντέλλεται λέγων: «Εὐαγγελίσεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ / ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὴν δόξαν αὐτοῦ, / ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. / ὅτι μέγας Κύ-

ριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, / φοβερός ἐστὶν ἐπὶ πάντα τοῦ Θεοῦ· / ὅτι πάντες οἱ Θεοὶ τῶν ἔθνῶν δαιμόνια. / ὁ δὲ Κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν»! (Ψαλμ. 95,2-5).

6. Καὶ ὁ ὑμνωδὸς μᾶς ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἐὐαγγελισμοῦ, καλῶν ἡμᾶς ὅπως ὑμνήσωμεν μετὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ τὴν «κεχαριτωμένην», ψάλλοντες ἐν κατανώξει μετ' αὐτοῦ τὸ Ἐξαποστειλάριον:

«Τὸ ἀπ' αἰῶνος σήμερον γνωρίζεται μυστήριον· ὁ τοῦ Θεοῦ Θεὸς Λόγος υἱὸς παρθένου Μαρίας δι' εὐσπλαγγίαν γίνεται· καὶ χαρᾶς εὐαγγέλια ὁ Γαβριὴλ προσφθέγγεται, μεθ' οὗ βοήσωμεν πάντες· Χαῖρε, ἡ Μήτηρ Κυρίου».

★

II. Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

7. Θείας βουλήs σύμπτωσης εἶναι καὶ ἡ ταυτόχρονος μετὸν θρησκευτικὸν Εὐαγγελισμόν ἑορτὴ καὶ πανήγυρις καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἐὐαγγελισμοῦ ἡ ἐπέτειος! Δὲν εἶναι πρόθεσίς μου νὰ παρεκτείνω τὸν λόγον διὰ νὰ ἀσχοληθῶ μετὰ θέμα ἰδιαίτερον διὰ νὰ ἐξάρω τὰ ἥρωικά κατορθώματα τῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος Ἀγωνιστῶν. Εἰς ἐν καὶ μόνον δίδαγμα τῶν ἀθανάτων Ἡρώων τοῦ 1821 ἐπιθυμῶ νὰ στρέψω τὸν λόγον διὰ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ἡμῶν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Ὡς ἐκεῖνοι, ἔτσι καὶ ἡμεῖς σήμερον καλούμεθα νὰ ἀποδυθῶμεν εἰς νέους ἀγῶνας καὶ θυσίας, οὐχὶ μικρότερας σημασίας τῶν θυσιῶν ἐκείνων. Ἐκεῖνοι ἐθυσίασαν τὰ πάντα καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των, χάριν τῆς Πατρίδος! Καλούμεθα σήμερον καὶ ἡμεῖς νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ θυσίας ὑλικᾶς, ἰδεολογικᾶς, καὶ κυρίως πολιτικᾶς καὶ κομματικᾶς. Ὑπερηφανευόμεθα νὰ θεωρῶμεν ἑαυτοὺς ὅτι εἴμεθα «ὁ εὐλογημένος» λαὸς τοῦ Κυρίου, ὅπως καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Ὅτι, χάριτι Θεῆς, εἴμεθα ἐν πολλοῖς ταλαντοῦχοι τοῦ πνεύματος καὶ δημιουργικοί, εἶναι

ἀληθές. Ἄλλ' ἐπίσης ἀληθές εἶναι ὅτι διακρινόμεθα εἰς φανατισμὸν καὶ ἰδεοκαταληψίαν, θεωροῦντες τὴν προσωπικὴν μας γνώμην ὡς θέσφατον καὶ ὡς ἀλάθητον. Ἐκ τούτου ἡ ἐξ ἐγωπαθείας ἐμμονὴ εἰς τὰς ἀρχὰς μας, μετ' ἐκδηλον τὴν ἐχθρότητα πρὸς πάντα ἀντιφρονοῦντα. Βεβαίως ἔχει καὶ τὴν καλὴν ὄψιν ἢ εἰς ἀρχὰς εὐγενῆς προσκόλλησις. Ἄλλ' ὅταν πρόκειται ἢ διάστασις τῶν ἰδεῶν νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς διαιρέσεις καὶ ἐχθρικὰς πρὸς ἀλλήλους διενέξεις, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ὀλότητος τοῦ Ἔθνους, τότε αἱ διαιρέσεις αἱ πολιτικαὶ καθίστανται ἐπικίνδυνοι διὰ τὴν ἐθνικὴν μας ὑπόστασιν. Τότε ἡ σύνεσις ἐπιβάλλει κατανόησιν, ὑποχωρητικότητα, ἀκόμη καὶ θυσίας ἀρχῶν, χάριν τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος τῆς Πατρίδος.

8. Ἡ ἀποφασιστικότης ὅλων τῶν Ἑλλήνων τοῦ 1821 καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἡρωισμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας αὐτῶν, διὰ τῶν ὁποίων μᾶς ἐχάρισαν τὴν δόξαν, τὴν τιμὴν, τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τὸ ὀδοιπορικὸν τῶν πράξεών μας, προκειμένου περὶ θεμάτων ζωτικῆς σημασίας διὰ τὸ ἔθνος. Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἐπαινώμεν καὶ νὰ ἐκδηλώνωμεν τὸν θαυμασμόν μας δι' ὅσα θαυμαστά οἱ ἥρωες τοῦ 1821 ἐπέτελεσαν. Ὁφείλομεν νὰ εἴμεθα πάντοτε ἔτοιμοι νὰ θυσιάσωμεν τὰ προσωπικά μας συμφέροντα, ἀκόμη ἀρχὰς καὶ ἰδέας πολιτικῆς καὶ κομματικῆς σκοπιμότητος, ὥστε ἐν ὁμονοίᾳ, ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ νὰ δυνάμεθα νὰ ἀντιμετωπίσωμεν πᾶσαν ἐξῶθεν ἀπειλὴν κατὰ τῆς Πατρίδος. Σήμερον ἰδιαίτερος, ὅτε ποικίλαι πιέσεις παραιτήσεως ἐθνικῶν μας δικαιωμάτων καὶ ἀπειλαὶ πολλαχόθεν ἐκτοξεύμεναι ὑπὸ ποικίλων ἐχθρῶν, φανερῶν ἢ κρυπτομένων, ἀναγκάζουν ἡμᾶς, τὸ ἔθνος ὀλόκληρον καὶ κατ' ἐξοχὴν τοὺς πολιτικοὺς ἀνδρας τῆς Χώρας ἡμῶν εἰς περισυλλογὴν. Καλούμεθα νὰ παύσωμεν τὰς διαιρέσεις, τὰς κομματικὰς διενέξεις, τὰ ἐξοργιστικὰ κινήματα ἀναταραχῆς καὶ τὰς διαιρετικὰς ἀντιθέσεις ἰδεολογιῶν καὶ ἀκράϊων ἀρχῶν ποὺ σκανδαλίζουν τὸ πολὺ κοινόν. Δημοκρατία δὲν σημαίνει ἀσυδοσία. Οἱ πολιτικοὶ ἡγέται ἅς μᾶς διδάξουν τὴν ἀληθινὴν δημοκρατίαν, ἢ ὅποια ἀποδεικνύεται μετὸν σεβασμὸν πρὸς

πάντας, καὶ μάλιστα τοὺς ἀντιφρονούντας. Καλούμεθα σήμερον, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε, εἰς συναδελφικὴν ἔνωσιν, εἰς ὁμόνοιαν διὰ τὴν διασφαλίσωμεν τὴν ἀδελφικὴν μας ἐνότητα. Μόνον ἔτσι θὰ ὀπλισθῶμεν καταλλήλως διὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμεν τοὺς οἰουσδήποτε ἔξωθεν κινδύνους. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες φέρομεν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν ζωντανὸν τὸ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας, τὸ ὁποῖον ἐσμίλευσαν ἀγῶνες αἰώνων. Οἱ Ἕλληνες ἐνούμενοι, καθιστάμεθα ἄτρωτοι καὶ ἀπτόητοι πρὸ τῶν οἰωνδήποτε καὶ ὄσωνδήποτε ἐχθρικών ἐπιθέσεων, ἐπιβουλῶν καὶ διαθέσεων. Ἡ μικρὰ Ἑλλάς πολλάκις ἀπέδειξε τὴν ἐν τῇ ἐνότητι γενναιοψυχίαν τῆς καὶ τὸ ἀδάμαστον τοῦ φρονήματός τῆς, ἐνώπιον τῶν οἰωνδήποτε ἔξωτερικών κινδύνων. Ἡνωμένοι ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, δυνάμεθα τὴν ἀντιμετωπίσωμεν μὲ ἥρωισμόν καὶ τὸν πλέον ἰσχυρὸν ἢ πολυαριθμότερον ἐχθρόν.

9. Αἴτημα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ σήμερον εἶναι ἡ ἐν τῇ ἀληθινῇ δημοκρατίᾳ κατάπαυσις τῶν παθῶν καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ κομματικῶν διασπαστικῶν φανατικῶν διενέξεων. Οἱ κίνδυνοι τῆς πατρίδος εἶναι σήμερον μεγάλοι. Καλεῖσθε οἱ ἐν τέλει ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ν' ἀναδειχθῆτε ἄξιοι φορεῖς τοῦ ἀληθοῦς δημοκρατικοῦ πνεύματος. Ὁ «εὐλογημένος» λαὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔτοιμος νὰ σᾶς ἀκολουθήσῃ, ἀρκεῖ νὰ ὁμονόησητε. Δείξατε τὴν ἐνότητα τῶν ἰδεῶν σας ἐν ἀναγνωρίσει τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ μὲ σύνεσιν καὶ συναδελφικὴν κατανόησιν. Διὰ τὴν διασφαλίσωμεν τὸ πολυτιμότερον ἀγαθὸν τῆς ζωῆς μας, ἦτοι τὴν εἰρήνην, εἴτε ἐσωτερικὴν γαλήνην τὴν ὀνομάσωμεν, εἴτε εἰρήνην καὶ γαλήνην μετὰ τῶν ἔξω τῆς πατρίδος λαῶν, ἐν ἀήττητον ὄπλον ὑπάρχει, ἡ ὁμοψυχία! Ἄνευ αὐτῆς, οὐδὲν ὄπλον

εἶναι ἱκανὸν νὰ χάριση εἰς ἡμᾶς τὴν ποθητὴν εἰρήνην, ὅσονδήποτε ἰσχυρὸν καὶ ἂν φαίνεται. Ὁμοψυχίαν λοιπὸν ποθεῖ ὁ λαός! Ὁμοψυχίαν τῶν πολιτικῶν του, ὁμοψυχίαν ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων· ὁμοψυχίαν ἐστρατευμένων καὶ μὴ· ὁμοψυχία εἶναι τὸ τῆς ἐποχῆς μας αἴτημα πάντων. Μὲ τὴν ὁμοψυχίαν θὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἔχομεν πράγματι τὰ προσόντα καὶ τὰ χαρίσματα τῶν ἡρωικῶν προγόνων μας τοῦ 1821 καὶ ὅτι δυνάμεθα νὰ μιμηθῶμεν αὐτοὺς εἰς πᾶσαν θυσίαν χάριν τοῦ Ἔθνους. Αὐτὰς τὰς σκέψεις, ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς Ἕλληνας ἀδελφούς, μοῦ ἐνέπνευσεν ἡ Ἐθνικὴ μας ἐπέτειος τοῦ εἰκοσιένα! Τὴν Πίστιν δὲ καὶ τὴν Ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον μοῦ ἐνίσχυσεν καὶ ἡ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας Ἐορτὴ τοῦ Ἐὐαγγελισμοῦ. Καὶ ἡ ἐθνικὴ καὶ πατριωτικὴ ὁμοψυχία δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως εἰς τὴν Ἀγάπην τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, τὴν τόσον πλουσίως δειχθεῖσαν καὶ φανερωθεῖσαν ὑπ' Ἐκείνου εἰς ἡμᾶς κατὰ τὴν μακραίωνα ἱστορικὴν μας διαδρομὴν, εἶναι τὸ αἴτημα τῶν ἡμερῶν μας. Δι' αὐτῶν, ἦτοι τῆς Πίστεως καὶ τῆς ὁμοψυχίας εἰς τὰς δυσχερείας καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ Ἔθνους εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς, ἡ Ἑλλάς ἔζησε, ζῆ καὶ θὰ ζῆ αἰωνίως, μὲ περικεφαλαίαν τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν καὶ ἀσπίδα καὶ δύναμιν τὴν Ἀγάπην πρὸς τὸν τρισυπόστατον Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τὴν δεξαμένην ὡς «πρώτη» Κυρία τὸν ἀρχαγγελικὸν Ἐὐαγγελισμόν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀκαδημαϊκὸς

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΧΙΑΚΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Κ. ΔΙΟΔΩΡΟ ΤΟΝ Α΄.

Ἡ Χίος, πού ἔχει πλούσια πνευματική παράδοση καὶ ἔχει προσφέρει στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἐκλεκτούς Ἀρχιερεῖς, πού τίμησαν καὶ τὸ ἀρχιερατικὸ τοῦς ἀξίωμα καὶ τὴ Χιακὴ καταγωγή τους, χαιρετίζει τώρα μὲ πνευματικὴ καύχηση καὶ ἀγαλλίαση τὴν ἐκλογὴ ἑνὸς ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς τοῦ Βρονταδούσιου Μητροπολίτου Ἱεραπόλεως κ. Διοδώρου Καρίβαλη ὡς Πατριάρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών.

Γιὰ τὴ Χίο ἡ ὥρα εἶναι χαρμόσυνη καὶ πανηγυρικὴ — καὶ μαζί μὲ τὸ Βροντάδο, τὴ γενέθλια πατρίδα τοῦ νέου Πατριάρχου, ψάλλοντας «Χαίρε Σιών Ἁγία, μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, Θεοῦ κατοικητήριον. Σὺ γὰρ ἐδέξω ἀφροσιν ἀμαρτιῶν, διὰ τῆς ἀναστάσεως» — θυμᾶται καὶ στοχάζεται ὅτι ἡ Ἱερουσαλήμ εἶναι τὸ ἱερώτατο κέντρο τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου γιατί ἐκεῖ ἔδρασε, ἐδίδαξε, ἔπαθε, ἀνεστήθη καὶ ἀνελήφθη στοὺς οὐρανούς ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Στὸ βιβλίον μου «Στοχασμοὶ καὶ ἄνθη εὐλαβείας» (σελ. 56 - 71), πού ἔχω συμπεριλάβει τὸ προσκυνηματικὸ ὁδοιπορικὸ μου στοὺς θεοθάδιστους τόπους ἔχω ὑπογραμμίσαι ὅτι ἡ Ἱερουσαλήμ εἶναι ἡ ἀγίωτερη καὶ ἡ ἱστορικώτερη πόλις τῆς ὑψηλίου, πού καθὼς τὴν εἶπε ὁ Ρενάν «ἡ αἰώνια θρησκευτικὴ πρωτεύουσα ὄλου τοῦ κόσμου». Ἐδῶ συγκροτήθηκε ἡ πρώτη χριστιανικὴ κοινότητα καὶ ἐκκλησία καὶ ἀπὸ ἐδῶ ξεκίνησε ὁ Χριστιανισμὸς γιὰ νὰ διαδοθεῖ, μὲ τὴν ἐκφραση τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου, σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένη.

Τώρα πού τὸ μυροδόλο νησί μας περήφανο καὶ συγκινημένον χαιρετίζει τὸν ἄξιο Χιώτη, πού ἀνεβαίνει στὸν πατριαρχικὸ θρόνον τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν θέλω νὰ θυμηθῶ ὅτι ἕνα ἄλλο ἄξιο τέκνον τοῦ νησιοῦ μας, ὁ ἀλησμόνητος ἰσάδελφός μου Γιώργος Θεοτοκᾶς ἔγραψε: «... Ἡ Ἱερουσαλήμ ἀναδίνει ἕνα αἶσθημα ἐξαγνισμοῦ τοῦ κόσμου καὶ μᾶς πλησιάζει στὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Στὴν Ἱερουσαλήμ διαισθανόμαστε τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἐκρηκτικὴ τῆς πνευματικῆς δυνάμεις πού βρέθηκε κάποτε συμπυκνωμένη ἐδῶ καὶ πού ἐμελλε νὰ ἀλλάξει — καὶ νὰ ἀλλάξει δλοένα, μὲ τὶς ἀνεξάντλητες ἀλυσωτὲς ἀντιδράσεις τῆς — τὴν καρδιὰ καὶ τὴ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων».

* * *

Ἡ ἀκριτικὴ Χίος στέλνει στὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ἱερουσαλήμ, πού ὑψώνεται αἰῶνες τώρα ἀκριτικὴ ἐπαλξὴ καὶ πρόμαχος τῆς ἀδιάσπαστης ἑλληνορθόδοξης παράδοσης, τὸ νέο Πατριάρχη, πού θὰ σταθεῖ ἐμπνευσμένος τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας ὑπέριμαχος στρατηγός. Ἔτσι αὐτὲς τὶς μέρες Ἱερουσαλήμ καὶ Χίος συγχορεύουν καὶ συναγάλλονται ψέλνοντας τὸν πολυχρονισμὸ τοῦ νέου Πατριάρχου, πού ἀναδείχθηκε σὲ ὄρες κρίσιμες ἀρχιπομμένας στὴ μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἄγρυπνος φύλακας καὶ διακονητὴς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν δσίων πού ἐμπιστεύτηκαν οἱ αἰῶνες στὸ Γένος, πού δόξασε τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Χιώτης Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Διόδωρος ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Βροντάδο, τὸ ξακουστὸ κέντρο τῆς παλιᾶς καὶ τῆς σύγχρονης χιακῆς ναυτοσύνης, πού οἱ ἀγαθοὶ κάτοικοί του εἶτε μένον στὴ στεριά, εἶτε ταξιδεύουν στὶς μακρινὲς θάλασσες διακρίνονται γιὰ τὴ βαθιὰ χριστιανικὴ πίστη τους καὶ βιώνουν τὸ χρέος τοῦ χριστιανοῦ μὲ ἀπλότητα καρδίας καὶ πνεύματος.

Ὅχι μόνο ὁ Βροντάδος, πού πρωτοπόρησε πάντα στὸν ἐπικὸ θαλασσινὸ ἀγῶνα τῆς Χιώτικης ναυτοσύνης, ἀλλὰ ὁλόκληρη ἡ Χίος ἀποτελεῖ πηγή τῆς Ὀρθοδοξίας. Κι ὅπως τὸ ἔχω τονίσει σ' ἕνα μελέτημά μου: «στὸ θρησκευτικὸ στερέωμα τοῦ νησιοῦ λάμπουν πολλὰ ἀστέρια τῆς Ὀρθόδοξης Χριστιανοσύνης καὶ οἱ κάτοικοί του συνδέουν τὴ χιώτικη μαστίχα μὲ τὰ δάκρυα τοῦ Ἁγίου τοῦ νησιοῦ: τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου».

Οἱ Χιώτες ἀειναῦτες — ὅσοι ταξιδέψαμε καὶ ὅσοι ταξιδεύουν στὰ κύματα καὶ στὶς τρικυμίες τοῦ πελάγου νιώθουμε πῶς βαθιὰ τὴ δύναμη τῆς πίστεως καὶ καλοῦμε τὸν Κύριο συμπλωτήρα καὶ κυβερνήτη τοῦ ἀγῶνα μας, καθὼς εἶχε συμπλεύσει μὲ τοὺς Μαθητὲς του καὶ πρόσταξε τὴ λαίλαπα τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων νὰ γαληνεύσει.

Στὸ ἱερὸ σῶμα αὐτῆς τῆς πνευματικῆς παράδοσης τοῦ νησιοῦ μας ἔχει τὶς ρίζες του ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Διόδωρος. Γεννήθηκε στὸ Βροντάδο στὰ 1923 — τέκνον μᾶς χριστιανικῆς οἰκογένειας, πού διέθετε προγόνους (παπποῦδες καὶ θεῖους) καπεταναίους καὶ καρaboκῶρηδες στὴν ἐποχὴ τῆς ἱστο-

πλοίας και πού έπειτα βρέθηκαν στην πρωτοπορία τής ατμοκίνητης ναυτιλίας. Στα βιβλία μου «Η Έμπορικὴ Ναυτιλία τής Χίου» και «Νεοέλληνες Άειναῦται» μνημονεύω με τήν έξαρση πού τους ἀνήκει τους Καριβάλληδες πού υπηρέτησαν και διακρίθηκαν και πού υπηρετοῦν ἀκόμα και διακρίνονται στα βρονταδούσικα καράβια.

Ὁ νέος Πατριάρχης, πού τὸν βάφτισαν Δαμιανὸς εἶναι πρωτότοκος γιὸς τοῦ Γεωργίου Καριβάλη και τής Ἀργυρῶς Καμίνη - Καριβάλη, πού ἀπόχτησαν ἄλλα πέντε παιδιά και πού τὰ ἀνάστησαν σύμφωνα με τίς νησιώτικες παραδόσεις μας — «καλῶς προϊστάμενοι τοῦ ἴδιου οἴκου των».

Ὁ Δαμιανὸς Καριβάλης δέκα πέντε χρόνων παλικάρι στα 1938 δέχτηκε τήν ἀνωθεν κλήση — ἄφησε τὴ μυροδόλο Χίο και ξεκίνησε για τὴν Ἁγία Σιών, μοναχὸς Διόδωρος στην ἁγιοταφτικὴ ἀδελφότητα («ἐνδυσον αὐτὸν ἁγιασμοῦ στολήν»), πτυχιούχος τής Θεολογικῆς Σχολῆς, διάκονος στα 1944, πρεσβύτερος στα 1947 για νὰ υπηρετήσῃ και νὰ διακριθεῖ σὲ ἀνώτερα ἀξιῶματα τής Ἁγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος (προϊστάμενος ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, διερμηνέας) και για νὰ χειροτονηθεῖ στα 1962 Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως, πατριαρχικὸς ἐπίτροπος στὸ Ἀμμὰν τής Ἰορδανίας, ὅπου ἀνέπτυξε σπουδαία δράση ἀνάμεσα στους ἀραβόφωνους ὀρθόδοξους και πλήθυνε τὸ ποίμνιό του ὀργανώνοντας κοινότητες, ἐνορίες, σχολεῖα και ἰδρύματα κοινωνικῆς εὐποιίας.

Στὸ Βροντάδο, ἐκεῖ στὸ πολύτεκνο σπίτι τοῦ Γιώργη και τής Ἀργυρῶς Καριβάλη, στα κάλαντα τής πρωτοχρονιάς, πού εἶναι δημιουργήματα τής τοπικῆς λαϊκῆς μούσας, εἶχε δοθεῖ ἡ χαιρετιστήρια εὐχή:

«Ἐχεις και γιὸ στα γράμματα και γιὸ εἰς τὸ ψαλτήρι — νὰ τὸν ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ βάλει πετραχήλι».

Ὁ πρωτογιὸς τῶν Καριβάλληδων δικαίωσε τὴ χιῶτικὴ προσδοκία. Καὶ καταξιώθηκε νὰ γίνει Ἱεράρχης μεγάλων ἐμπνεύσεων, σημαντικῶν ἔργων και οἰκουμενικῆς ἀναγνώρισης. Σὲ μιὰ εὐαίσθητη περιοχὴ και σὲ μέρες ταραγμένες ἀπὸ διεθνεῖς συγκρούσεις ὁ Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως κ. Διόδωρος ἀναδείχθηκε Μεγάλος Δάσκαλος τής ἀγάπης, τής μετριοπάθειας και τής ἡμερότητας. Καὶ με αὐτὲς τίς ἀρετές, πού εἶναι καταβολές τοῦ κατ' ἐξοχὴν χιακοῦ πνεύματος τής μετριοπάθειας και τής ἀνετῆς ἐπικοινωνίας με τους ἀνθρώπους ἄλλων λαῶν και ξένων τόπων, ὁ Βρονταδούσιος Δαμιανὸς Καριβάλης, ὁ Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως, ἐκλέχτηκε 139ος Πατριάρχης στὸ 4ο πρεσβυγενὲς Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο για νὰ συνεχίσει ὁ Διόδωρος ὁ Α' τὴν πνευματικὴ πορεία του και με τὴν ἐπίγνωση πάντα τής εὐθύνης του ἀπέναντι στὸ Γένος και στην Ὁρθοδοξία.

* * *

Ἀπευθύνοντας τὸ χιακὸ χαιρετισμὸ τιμῆς και σεβασμοῦ στὸν Πατριάρχῃ κ. Διόδωρο τὸν Α', θέλω νὰ προσθέσω μιὰ προσωπικὴ μαρτυρία. Στα 1966 μαζί με τὴν ἀλησμόνητὴ σύντροφο τής ζωῆς και τοῦ πνεύματός μου Μαρία Καρρᾶ - Λαίμου και με ἄλλους Χιῶτες συμπροσκυνητὲς ἀνέβημεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Στὸ Ἀμμὰν τής Ἰορδανίας μᾶς ὑποδέχτηκε και μᾶς ξενάγησε με τὴ χιῶτικὴ φιλοφροσύνη του ὁ Μητροπολίτης κ. Διόδωρος. Ἦταν βέβαια πιά Ἱεροσολυμίτης ἄλλὰ μᾶς μιλοῦσε με ἐνδιαφέρον για θέματα τής ιστορίας και τής ζωῆς τοῦ νησιοῦ μας. Αὐτὸς ὁ ἀφιερωμένος στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, πού ἀπὸ παιδί εἶχε ἀποκοπεῖ ἀπὸ τὴν κατὰ κόσμον πατρίδα του και εἶχε ὀριστικὰ ριζώσει στην ἱερὴ γῆ, πού περπάτησε ὁ Χριστὸς και διαδραματίστηκαν τὰ μεγάλα γεγονότα τής Διαθήκης, διατηροῦσε στα καθαρὰ μάτια του, στὸν τίμιο λόγο του και στὸ γοργὸ βῆμα του τὴν εὐαισθησία και τὴ φαντασία τοῦ Αἰγαιοπελαγίτη. Μᾶς μιλοῦσε για τὴ γαλήνη τής Νεκρῆς Θάλασσας κι ἔβλεπα στα μάτια του νὰ κυματίζει στὴ θάλασσα τοῦ Βροντάδου, ἀναφερόταν στα ψηφιδωτὰ τῶν Ἱερῶν Τόπων και θυμόταν τὴν Ἀνάσταση τής Νέας Μονῆς και καθὼς μᾶς ἔλεγε για τὰ μονοπάτια πού ὀδηγοῦν στα ὄρη Μωᾶβ γύριζε τὸ λόγο και στὸ Αἶπος, πού σκεπάζει τὸ Βροντάδο.

Βέβαια ὁ Δαμιανὸς Καριβάλης ἦταν πιά ὁ Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως Διόδωρος, πού τέλειωσε (—ἴσως συμβολικὰ—) τὴν ἐγκάρδια ξενάγηση, πού μᾶς εἶχε προσφέρει, στα Γέρασσα, τὴν παλιὰ πόλη πού ἔχτισαν οἱ στρατιῶτες τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου για νὰ γεράσουν ἐκεῖ ὅπως λέει ὁ θρύλος.

Ὅταν μ' ἀγκάλιασε για νὰ ἀνταλλάξουμε τὸν ἀσπασμὸ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ μοῦ εἶπε νὰ τοῦ χαιρετίσω τὴ Χίο και τὸ Βροντάδο. Ἀλλὰ ἔμεινε ἐκεῖ φύλακας κι ἀκρίτας στην ἐλληνορθόδοξη ἔπαλξη τῶν Ἱεροσολύμων, ταπεινὸς ἀδελφὸς τής Ἁγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος, για νὰ τὸν χαιρετίσουμε σήμερα Προκαθήμενο τοῦ ἱστορικοῦ Πατριαρχείου και ἀρχηγὸ τής Ἱεροσολυμιτικῆς Ἀδελφότητος.

Στὸ νέο Πατριάρχῃ τής Ἁγίας Σιών κ. Διόδωρο τὸν Α' διερμηνεύω τὸ Χιακὸ χαιρετισμὸ: Νὰ εἶναι ἡ πατριαρχεῖα του πλοῦσια, μακροχρόνια και λαμπρὴ.

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΛΑΙΜΟΣ

Ο ΕΥΒΟΕΥΣ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΖΙΓΑΒΗΝΟΣ

(1835 - 1910)*

4. Λόγος ἐπιμνημόσυνος ἐκφωνηθείς ἐν τῷ ἐν Χάλκῃ Ναῶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τελουμένου τεσσαρακονθήμερου μνημοσύνου Ἡλίας Τανταλίδου, τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1876.

Ἐδημοσιεύθη καὶ οὗτος εἰς τὸν Γ' τόμον τῆς ὑπὸ τοῦ Β. Δ. Καλλιφρονος ἐκδοθείσης «Συλλογῆς Ἐκκλησιαστικῶν λόγων ἐκφωνηθέντων ὑπὸ Ἱεραρχῶν καὶ Ἱεροκηρῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ διακεκριμένων Σχολαρχῶν καὶ Διδασκάλων», ἐν Κωνσταντινουπόλει 1886, σελ. 196-220.

Ὁ ποιητὴς καὶ λόγιος Ἡλίας Τανταλίδης γεννηθεὶς ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1818 καὶ διατελέσας, ἀν καὶ τυφλός, καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ρητορικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν, ἀπεβίωσεν ἐν Χάλκῃ τῇ 31 Ἰουλίου 1876. Ὁ τάφος του εὐρίσκειται εἰς τὸν περίβολον τῆς ὡς ἄνω Θεολογικῆς Σχολῆς, τὸ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτύμβιον, παρ' αὐτοῦ ποιηθέν, ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐνθάδ' ἄπεστιν Ἡλίας Τανταλίδης Τυφλὸς μὲν ἐν γῆ, νῦν δ' ἐν Οὐρανῷ βλέπων».

Ρητὸν τοῦ λόγου εἶναι τὸ ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Ἰακώβου (3,13) «Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας». Ὁ λόγος εἶναι ἐκτενής, καὶ διὰ ποιικιλίας ἐκφράσεων καὶ πολλῆς ρητορικῆς δυνάμεως ἀπαθανατίζεται εἰς αὐτόν, ὡς εἰς ζωγραφικὸν πίνακα, ἢ προσωπικότητος τοῦ ὄντως «σοφοῦ καὶ τοῖς πᾶσι περιλημμένον Ἡλία Τανταλίδου». Μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου του ὁ Γρηγόριος γράφει: «Τεσσαράκοντα ἡμέραι ἐπληρώθησαν ἤδη, ἀγαπητοί, ἀπὸ τῆς τελευτῆς Ἡλίας τοῦ Τανταλίδου, καὶ ἀληθῶς πολλοὶ λόγοι τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἔγραψαν καὶ μέλλουσι νὰ γράψωσιν εἰς τὸ μέλλον, πολ-

λοὶ δὲ ἀλλογενεῖς καὶ ξένοι, διηγούμενοι τὴν σύνεσιν, τὴν σοφίαν, τὸν ἔπαινον, τὰ πλούσια φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἐξαισία πνευματικὰ χαρίσματα τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός· ἀλλὰ καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἢ ὡς μήτηρ φιλόστοργος ἀξιοπρεπῶς τιμήσασα αὐτοῦ τὴν ἐξόδιον τότε κηδεῖαν, ἐπιτελοῦσα σήμερον ἱερὸν μνημόσυνον ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ προσάγουσα τῷ παναγάθῳ Θεῷ τὴν ἀναίμακτον τοῦ δεσποτικοῦ σώματος θυσίαν, εὐλόγως συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ τῆς ἀγίας Τριάδος ναῶ, ὅπως, μετὰ τῶν δεήσεων αὐτῆς συνενώσαντες ὁμοθυμαδὸν τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν δεήσεις, ἱκετεύσωμεν τὸν ὕψιστον Θεὸν ὑπὲρ τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀφ' ἡμῶν καὶ ἐνταῦθα κειμένου διδασκάλου. Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐν σιγῇ καὶ ἀνευ λόγου παρέλθῃ τὸ ἱερὸν μνημόσυνον τοῦ ἀπὸ βρέφους διεληθόντος ἐν μέσῳ τῶν λόγων ὀλόκληρον τὸν ἐπίγειον αὐτοῦ βίον, ἀλλ' ἀποτελεσθῇ ὅσον οἶόν τε ἱεροσπεπέστερον, φέρον ἀνακούφισιν μὲν καὶ χαρὰν εἰς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ ψυχὴν, ὠφέλειαν δὲ τινα καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν προθύμως ἐνταῦθα συναθροισθέντων, ἀνέλαβον ἐν τῇ ἀσθεναίᾳ μου καθήκον ἱερὸν καὶ παράκλησιν φιλικήν, ὅπως διὰ λόγου εὐφήμως κοσμήσω τὸ σεπτὸν τοῦ αἰοίδιμου μνημόσυνον, μᾶλλον δέ, ἀποδώσω, ὡς μαθητῆς καὶ φίλος, ἐλάχιστον φόρον τῆς ὑπ' ἐμοῦ ὀφειλομένης εἰς τὸν αἰοίδιμον διδάσκαλον ἀπίερον εὐγνωμοσύνης. Πέποιθα δέ, ἀγαπητοί, ἐπερειδόμενος ἐπὶ τῆς γνωστῆς ὑμῶν ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ἱερὰν σκιάν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου Τανταλίδου, πέποιθα ὅτι καὶ ὑμεῖς πάντες εὐμενῶς θέλετε με ἀκολουθήσει εἰς τὸν περὶ τούτου λόγον, ἐλάχιστον σήμερον χρόνον ἀφιερῶντες ὑπὲρ τοῦ ἀφιερῶσαντος ὀλόκληρον τὴν ζωὴν εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰ γράμματα. Ἄλλως τε δέ, θέλομεν συγκομίσαι πολλὰ καὶ καλὰ καὶ χρήσιμα διδάγματα, ὡς ἄλλοτε συνεκομίζομεν ταῦτα ἐκ τῆς ζώσης καὶ μελιωροῦτο αὐτοῦ ὁμιλίας καὶ διδασκαλίας, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῆς γλυκυτάτης αὐτοῦ μετὰ πάντων ἀναστροφῆς. Διότι ὁ αἰοίδιμος Ἡλίας ὁ Τανταλίδης ἦτον ἀληθῶς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέβλυξεν ἀκένωτος ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ σοφία καὶ βουλή, σύνεσις καὶ ἐπιστήμη, ὅση κατὰ θεωρίαν καὶ ὅση κατὰ πράξιν καὶ ἐφαρμογὴν. «Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας». Ἰδόμεν λοιπόν, ἀγαπητοί, πῶς ὁ γεραρὸς Ἡλίας ὁ Τανταλίδης πρῶτον

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 70 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

μὲν ἀνεδείχθη ὄντως σοφὸς καὶ ἐπιστήμων, καὶ δευτέρου, ποία ἢ ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφή καὶ ζωὴ αὐτοῦ, ἔξ ὧν δείκνυται ὅτι πράγματι ἐγένετο τοιοῦτος, ἐγκαλωπίσας ἑαυτὸν δι' ἔργων ἀγαθῶν, εἰργασμένων ἐν πραύτητι σοφίας, ἐν φόβῳ καὶ ἀγάπῃ τῇ πρὸς Θεόν». Ἀναπτύσσων δὲ ἀθροιστικῶς τὰ χαρίσματα τοῦ Ἡλία Τανταλίδου παρατηρεῖ: «Καὶ εἶχε μὲν δῆπου ὁ ἀοίδιμος διδάσκαλος πολλὰ θαυμάσια ἐκ φύσεως πλεονεκτήματα καὶ χαρίσματα, οἷον εὐρύτητα καὶ ἐμβρίθειαν πνεύματος, ἔξαισίαν εὐφύϊαν καὶ βαθύνοιαν, ὀρθότητα καὶ δξύνουσαν κρίσεως, ἔμφυτον φιλομάθειαν καὶ εὐμάθειαν, μνήμην ἀπέραντον καὶ ἀσφαλεστάτην, φαντασίαν ποιητικὴν καὶ οὐρανοβάμονα» εἶχε δ' ὅμως σὺν τούτοις εὐγενῆ καὶ εὐαίσθητον καρδίαν, ἀγνήν καὶ καθαρὰν θέλησιν καὶ προαίρεσιν, ἀγάπην καὶ σεβασμὸν ἀπειρον πρὸς ὅ,τι πάτριον καὶ τιμαλφές τοῦ ἡμετέρου γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας». Περὶ τῆς ἐπισυμβάσεως τυφλώσεως τοῦ «μουσοτραφοῦς ποιητοῦ καὶ ἀρίστου Ἑλληνιστοῦ» γράφει: «Ἀδύνατοι ἀληθῶς ἡμεῖς, ἀγαπητοί, καὶ ἀσθενεῖς ἵνα ἐμβατεύσωμεν εἰς τὰ βάθη τῶν ἀνεξιχνιάστων βουκῶν τῆς θείας προνοίας, τοῦτο μόνον σαφῶς βλέπομεν ὅτι μετὰ τὸ δεινὸν πάθημα τῆς ἀμαυρώσεως εἰς τὸν ἀείμνηστον Τανταλίδην ἄρχεται νέα ἐποχὴ βίου, ἐποχὴ ἀναγεννήσεως διὰ πικρᾶς δοκιμασίας, «ἵνα τὸ δοκίμιον αὐτοῦ τῆς πίστεως πολὺ τιμώτερον χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὐρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Πέτρο, Α', 7). Καὶ ἀνατρέπεται μὲν θεόθεν τὸ διὰ τῆς ἀνθρωπίνης πάντως σοφίας διατυπωθὲν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ σχέδιον τοῦ μέλλοντος βίου, ἀναστέλλεται δ' οἰοεὶ ὑπὸ τῆς παντοδυνάμου τοῦ Ἱψίστου δεξιᾶς ἢ δι' ἀνθρωπίνων λογισμῶν πρὸς τὸ μέλλον διακεχαραγμένη πορεία. Κλείεται μὲν εἰς αὐτὸν διὰ τῆς ἀμαυρώσεως ἢ ὄψις τοῦ ἔξωτερικου κόσμου, ἀλλ' ἀνοίγεται αὐτῷ ἄφατος πλοῦτος ἐννοιῶν ἐσωτερικὸς, ἀνοίγεται ἢ εὐαγγελικὴ, ἢ στενὴ καὶ τεθλιμμένη ὁδός, ἢ ὑπὸ τῆς θείας σοφίας διατυπωθεῖσα καὶ μέλλουσα ν' ἀναβιάσῃ τὸν ἀόμματον Τανταλίδην εἰς τὸ ἀληθές καὶ πραγματικὸν ὕψος τῆς ἀθανάτου δόξης· διότι τὸ δεινὸν πάθημα ἐγένετο αὐτῷ λουτρὸν πνευματικῆς καὶ σωτηρίου παλιγγενεσίας ἐν ἀγίῳ Πνεύματι, ἀναδείξαν αὐτὸν διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀληθῶς καὶ ὄντως σοφὸν καὶ ἐπιστήμονα καὶ σφόδρα ἐκλεκτὴν ἔχοντα τὴν καρδίαν. «Ὡσπερ γὰρ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι ἐν Κυρίῳ» (Παροιμ. ΙΖ', 3). Ὁ λόγος, τέλος, κατακλείεται διὰ λαμπροῦ ἐπιλόγου καὶ θερμῆς προσευχῆς, ὡς ἔπεται: «Διὰ πάντων τούτων, ἀγαπητοί, διὰ τῶν ἔργων καὶ τῆς ἀναστροφῆς ἀποδεικνύεται ὁ ἀοίδιμος καὶ πεφιλημένος διδάσκαλος σοφὸς καὶ ἐπιστήμων! Δικαίως ἄρα ἐκλαύσαμεν, δικαίως ἐπενθήσαμεν καὶ πενθοῦμεν τὸν θάνατον καὶ τὴν στέρησιν αὐτοῦ! Δικαίως ἐπήνεσαν τὴν σύνεσιν, τὴν σοφίαν καὶ τὴν εὐσέθειαν αὐτοῦ πολλοί, πολλῶν ἀπαγγειλάντων ἐπικηδεῖους λόγους, πολλῶν ποιησάντων ποιήματα καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα. Δικαίως ἀνήφθησαν ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ αὐτοῦ τάφου νεκρικὰ λαμπάδες, κατετέθησαν ἄνθη καὶ στέφανοι ἔξ ἀνθρώπων καὶ συχνὰ ἔρρευσαν δάκρυα ἐγκαρδίου ἀγάπης

καὶ εὐγνωμοσύνης! Δικαίως καὶ πάντες ἡμεῖς σήμερον συνήλθομεν ἐνταῦθα, ἵνα ἐκχέωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς τὸν Ἱψιστον ὑπὲρ αὐτοῦ! Δικαίως ἄρα καὶ γῶ, ἐπαινῶν τὴν σεπτὴν αὐτοῦ κορυφὴν, ἐπιλέγω «Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, καὶ εὐλογία Κυρίου ἐπὶ κεφαλῇ αὐτοῦ!» Τοιοιτοτρόπως, ἀγαπητοί, ἀναθεωρήσαντες τὸν βίον τοῦ ἀοιδίου διδασκάλου Ἡλία τοῦ Τανταλίδου, καὶ ἰδόντες ἔξ ἀπόπτου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφήν αὐτοῦ, ἀγωνισθῶμεν νὰ ἀρυσθῶμεν ψυχοφελῆ διδάγματα, ζηλοῦντες τὰς εὐαγγελικὰς αὐτοῦ ἀρετάς. Κατανοήσαντες δὲ τὰς σκέψεις καὶ τὴν σύνεσιν, τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀληθεστάτην παιδείαν καὶ ἐπιστήμην, ἥτις ἐστὶν ἢ ἀναβλύζουσα ἐκ τῶν ἁγίων καὶ θεοπνεύστων Γραφῶν, μιμηθῶμεν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀγάπην καὶ τὸ χριστιανικώτατον τοῦ ἀοιδίου διδασκάλου πνεῦμα! Διότι τοιοιτοτρόπως ἀποβαίνομεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ κόσμῳ χρηστοὶ καὶ δίκαιοι, μέλη τῆς κοινωρίας τίμια, χρήσιμοι τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἄνδρες καὶ πιστὰ καὶ εὐσεβόφρονα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ!

Θεάνθρωπε Ἰησοῦ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρῶν! Ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰς προσαγομένους σοὶ ἐγκαρδίους δεήσεις τῶν ταπεινῶν δούλων σου, ἐπάκουσον τῆς φωνῆς ἡμῶν τῶν ἁμαρτανῶν καὶ ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀφ' ἡμῶν μεταστάντος πιστοῦ δούλου σου Ἡλία· κατάταξον, Δέσποτα, αὐτὸν ἐν σκηναῖς δικαίων, ἐν κόλποις τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ, ὅπου οἱ εὐσεβεῖς καὶ οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται, κατοπεύοντες σὲ τὸ αἰδίον φῶς. Εὐσπλαγχνισθεὶς δέ, πολυέλεε Κύριε, τὸν πιστὸν καὶ περιούσιον λαόν σου καὶ τὴν Ἐκκλησίαν σου, ἀνάδειξον ἐν καιρῷ ἄνδρας χρησίμους καὶ πλήρεις σοφίας, δυνάμειος καὶ ἐπιστήμης, ὅπως, διδάσκοντες εὐσεβοφρόνως τῷ λαῷ τὸ θεῖον σου θέλημα, καθιστώσι πάντας ἀξίους τῆς οὐρανοῦ βασιλείας σου! Ἀμήν!»²⁰.

5. Ἐπικὴ δειὸς λόγος εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωακείμ Β'.

Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδομένην «Σαββατιαίαν Ἐπιθεώρησιν πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν» (τεύχος Α', ἀριθ. 36, Σάββατον 12) 24 Αὐγούστου 1878, σελ. 565-570).

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ Β', ἐκ Καλιμασιᾶς Χίου, ἐγένετο κατ' ἀρχὰς Ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως, ἔπειτα προήχθη εἰς Μητροπολίτην Ἰωαννίνων, ἀργότερον μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Κυζίκου, διετέλεσε δὲ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπὶ δύο

20) «Μ ε γ ζ λ η Ἐ λ λ η ν ι κ η Ἐ γ κ υ κ λ ο π ι δ ε ι α» (Π. Δρακδάκη), τόμος 22, Ἀθήναι, σελ. 787, ἐν Ἡ λ ι α ς Τ α ν τ α λ ι δ η ς. — Β. Δ. Κ α λ λ ι φ ρ ο ν ο ς, ἔθθκ ἀνωτέρω (προηγούμενη Σημείωσις 19), σελ. 198-199, 204, 209-210 καὶ 219-220.

φοράς, ἦτοι τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1860 μέχρι 18 Αὐγούστου 1863, ὅτε παραιτηθεῖς, ἐπανεξελέγη τὸ δεύτερον τῇ 23 Νοεμβρίου 1873 καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπισυμβάντος τῇ 5) 16 Αὐγούστου 1878²¹.

Εἰς τὴν «Σαββατιαίαν Ἐπιθεώρησιν» πρὸ τοῦ Ἐπικηδεῖου λόγου σημειοῦται ὅτι «τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ μεταστάντος πρωθυεράρχου τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐξιστορεῖ κάλλιστα ὁ ἐπόμενος ἐπιτάφιος, ὃν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐξεφώνησεν ὁ εὐπαίδευτος καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ ἱεροδιάκονος κ. Γρηγόριος Ζυγαβηνός».

Ρητὸν τοῦ λόγου εἶναι τὸ «Ἠγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραὴλ» (Β' Βασιλ. Γ', 38). Τὸ προοίμιον τοῦ λόγου, ὡς καὶ ὅλον τὸ κείμενον αὐτοῦ, εἶναι συντεταγμένα εἰς τὴν συνήθη ἀρχαιοπρεπῆ καὶ καλλιπεπῆ γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῦν εἰς ὅλα τὰ ἔργα του ὁ Γρηγόριος, παραθέτουν καὶ κατάλληλα Ἀγιογραφικὰ χωρία.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ προοιμίου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Τοιοῦτον ὄντως ὀδυνηρὸν γεγονός, ὃ θεόλεκτος τῶν σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων χορεία, ὃ περιουσία καὶ εὐσεβόφρον τοῦ Κυρίου λαέ, τοιοῦτον ἀκριβῶς ἐπετελέσθη σήμερον γεγονός εἰς τοῦ νέου Ἰσραὴλ τὴν Ἐκκλησίαν, ὁποῖον ἐμφαίνουσι περὶ τοῦ ἐμπεύρου στρατηγοῦ Ἀβεννήρ τὰ ὀδυνηρὰ ταῦτα τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ λόγια: ὅτι ἡγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Ἄντι ἐορτῆς μεγάλης καὶ λαμπρῶν πανηγύρεων, αἵτινες συνήθως ἐκλαμπρύνουσι τὸν πάνσεπτον τοῦτον πατριαρχικὸν ναόν, συνετελέσθη σήμερον πράγματι γεγονός πένθους καὶ μεγάλου ἐνδιαφέροντος, καὶ διὰ τοῦτο αὐθόρμητος καὶ κατανενυγμένος ὁ ὀρθόδοξος τῆς βασιλευούσης λαὸς συμπυκνάζεται ἄχρως αὐτῶν τῶν κερμάτων τοῦ θυσιαστηρίου. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦσιν ἡ κατανυκτικὴ αὐτῆ τελετὴ καὶ ἡ πένθιμος κηδεῖα: τοῦτο διατρανοῖ τὸ ἀπὸ τῆς χθὲς διασαλπισθὲν τοῦ θανάτου ἀκουσμα, ὅπερ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς Χαλκίτιδος νήσου ἐν ἀκαρεὶ διαχυθὲν καὶ αὐθωρεὶ διεκπεραιωθὲν μέχρι τῆς πόλεως τοῦ Κωνσταντινίου, βαθῶς συνεκίνησε καὶ συνεκλόνησε πάντας ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου αὐτῆς ἄκρου». Περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Πατριάρχου κατὰ τῆς Οὐνίας σημειοῖ ὅτι «χάρις εἰς τοὺς ἐπιδεδξιούς καὶ συνετοὺς αὐτοῦ ἀγῶνας ἡ φοβερὰ ἐκεῖνη Οὐνία, ἡ ὡς ἀχρὺς ἐπιπεσοῦσα ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας διελύθη ὡς ἀφρός κενός καὶ συνετρίβη μέχρι παντελοῦς ἐξοντώσεως». Χαρακτηρίζων δὲ γενικῶς καὶ εὐσυνόπτως τὸν αἰδίδιμον Πατριάρχην, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐπάγεται: «Ἐπὶ πεντηκον-

21) «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια», τόμος 6, Ἀθήναι 1965, σελ. 1101-1102, ἐν Ἰωακείμ ὁ Β' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

ταετίαν καὶ ἐπέκεινα προστάτης ἐκκλησιῶν καὶ ποιμὴν ψυχῶν χρηματίσας, πολλὰ μὲν ἐμόχθησε, πολλοὺς δὲ κινδύνους καὶ ἐξορίας υπέστη, τὴν ἀλήθειαν, τὴν εὐσεβειαν καὶ τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν αὐτοῦ προασπιζόμενος. Νοῦς ὅσῳ βαθὺς καὶ στερέμνιος, τόσῳ δὲξὺς καὶ διορατικός, διάνοια διανυγῆς καὶ σκέψις ἐμβριθεστάτη, μεγαλοφυΐα καὶ ἐτοιμότης πνεύματος, μνήμη ἀσφαλῆς καὶ πολυδέγμων, συνδυαζόμενα μετὰ τρόπου καὶ ἤθους προσηνοῦς, μετὰ θελήσεως ἰσχυρᾶς καὶ ἐπιμόνου, μετὰ χαρακτήρος σεμνοῦ καὶ ἐπιβάλλοντος, καὶ ἐμψυχούμενα ὑπὸ αἰσθημάτων φιλογενείας καὶ φρονημάτων εὐσεβῶν καὶ Χριστιανικῶν, ταῦτα ἐν συνόλω συναπαρτίζουσι τὸν μέγαν, τὸν ἐμπειρον καὶ δραστήριον πατριάρχην Ἰωακείμ τὸν Β'». Περὶ δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, τὸν ὁποῖον ἀπείρωσ ἐσέβετο καὶ διὰ τὸν ὁποῖον πολλὰ ἔγραψεν ὁ Γρηγόριος, καταχωρίζει ταῦτα ἐπιγραμματικῶς: «Εἰς τὸν θρόνον τοῦτον ἐπὶ αἰῶνας προσήραξαν δεινῶς οὐ μόνον τῆς αἰρέσεως καὶ τῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ καὶ τῆς πανωλεθρίας τοῦ ἡμετέρου Γένους τὰ φοβερὰ κύματα καὶ κατέκλυσαν τῆς Ἐκκλησίας τὴν ὁκάδα: ἀλλ' ὁ θρόνος οὗτος ἴσταιται καὶ μένει ὑψηλός, ἐδραῖος καὶ ἀκτινοβόλος»²².

6. Ἐπιτάφιος λόγος εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἡρακλείας Ἰωαννίκιον, τὸν ἀπὸ Νικαίας.

Ὁ ἀπὸ Νικαίας Μητροπολίτης Ἡρακλείας Ἰωαννίκιος διεκυβέρνησε τὴν ἱστορικὴν Μητρόπολιν Ἡρακλείας κατ' ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα, ἦτοι τῷ 1878 - 1879²³.

7. Τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἐγκόλπιον Προσευχητᾶριον περιέχον Προσευχὰς καὶ Ἀκολουθίας, τὴν Λειτουργίαν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἡρμηνευμένην, ἔτι δὲ τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰ Εὐ-

22) «Σαββατιαία Ἐπιθεώρησις πολιτικὴ καὶ φιλοσοφικὴ», Κωνσταντινουπόλις, τεύχος Α', ἀριθ. 36, Σάββατον 12) 24 Αὐγούστου 1878, σελ. 565, 568, 569 καὶ 570.

23) «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», Κωνσταντινουπόλις, ἔτος ΛΑ', ἀριθ. 40, τῆς 23 Ὀκτωβρίου 1910, σελ. 318. — Περὶ τῶν ἐπιταφίων λόγων τοῦ Γρηγορίου εἰς τοὺς Μητροπολίτας Χαλκηδόνος Γεράσιμον (1875) καὶ Ἡρακλείας Ἰωαννίκιον (1879), ὡς καὶ περὶ τοῦ εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ Ἡλία Τανταλίδου (1876), ὁ Μανουὴλ Γεδεών σημειοῖ, εἰς τὴν ὡς ἄνω «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν», ὅτι οὗτοι «μετ' εὐχαριστήσεως ἀναγινώσκονται». — Σημειωτέον ὅτι δὲν εἶρον ποῦ ἐδημοσιεῖσθαι ὁ «Ἐπιτάφιος λόγος εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἡρακλείας Ἰωαννίκιον».

αγγέλια τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἐπισημοτέρων ἑορτῶν τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ ὑπὸ Ἀρχιμανδρίτου Γρηγορίου Ζιγαβηνοῦ Προϊσταμένου τῆς ἐν Μασσαλία Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (ιδίᾳ δαπάνῃ), Marseille Imprimerie Marseillaise, Rue Sainte, 39.-1888.

Τὸ «Ἐγκόλιον Προσευχητάριον» εἶναι ἓνα εἶδος συγχρόνου «Ἱερᾶς Συνόψεως καὶ Ἀγίων Παθῶν» ἢ «Μεγάλου καὶ Ἱεροῦ Συνεκδήμου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ», καὶ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς προάγγελος καὶ ὁδηγὸς διὰ τὴν σύγχρονον ἐν Ἑλλάδι «Ἱερὰν Σύνοψιν» καὶ τὸν «Ἱερὸν Συνεκδήμον». Τὸ «Ἐγκόλιον Προσευχητάριον» εἰς σχῆμα, ὡς λέγεται σήμερον, «τσέπης», πρᾶγματι «ἐγκόλιον», ἀφιερῶται, ὡς προαναφέρθη, «Τῇ εὐσεβείᾳ καὶ Ὁρθοδόξῳ ἐν Χριστῷ, ἐμοὶ δὲ προσφιλεστάτῃ Ἑλληνικῇ Κοινοῦτητι Μασσαλίας ἱερὸν». Ἐν ἀρχῇ (σελ. ζ'-η') δημοσιεύεται ἡ «Ἐγκρισίς» ἐκδόσεως καὶ κυκλοφορίας αὐτοῦ, γενομένη ὑπὸ τοῦ φίλου του λογίου Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας Εὐσταθίου Βουλιαμά (1884 - 1895), ἣτις ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας Εὐστάθιος.

Πρὸς τὸν πανοσιώτατον Ἀρχιμανδρίτην καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν κύριον Γρηγόριον Ζιγαβητὸν πνευματικῶς προϊστάμενον τῆς ἐν Μασσαλία ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινοῦτητος.

Διελθόντες μετὰ προσοχῆς τὸ παρ' ὑμῶν συναρμολογηθὲν Ἐγκόλιον Προσευχητάριον, εὗρομεν ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ εἰσι περισυναγωγῇ ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πεφυλαγμένων δογμάτων καὶ κηρυγμάτων.

Σύντομος διάταξις τῶν καθ' ἡμέραν προσευχῶν, ιδίως δὲ ἐκθεσις καὶ ἐρμηνεῖα ἀπλουστάτη τῶν ἐν τῇ θεῖᾳ καὶ ἱερᾷ Λειτουργίᾳ τελουμένων, παραλειπομένων τῶν τοῖς πολλοῖς δυσκαταλήπτων ἀλληγορικῶν ἐξηγήσεων καὶ δυσνοήτων θεολογικῶν ἢ φιλολογικῶν θεωριῶν, ἅτινα οὐδεμίαν ἢ μικρὰν ἰσχὺν ἔχει πρὸς τὴν εὐσεβείαν, ταῦτα, λέγομεν, ἀποκαθιστῶσι τὴν βίβλον προσιτὴν καὶ καρποφόρον τοῖς πᾶσι.

Τούτων ἕνεκα κρίνοντες τὰ φιλοπόνως ἐρανοσθέντα καλὰ καὶ ὠφέλιμα, συνιστῶμεν τὸ Ἐγκόλιον τοῦτο πᾶσι τοῖς εὐσεβεῖσι καὶ ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς καὶ διὰ τὴν οἴκον καὶ κατ' ἰδίαν προσευχὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς διδασκτικὸν ἐν τοῖς σχολείοις, ὅπως οἱ μαθητευόμενοι ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας γυμνάζουσι ἑαυτοὺς πρὸς εὐσεβείαν.

Τῇ δὲ ὑμετέρᾳ Ἐλλογιμότητι, ἐπικαλούμενοι τὴν

ἄνωθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων ἀντίληψιν, εὐχόμεθα ὑγίαν σταθερὰν καὶ ἐπίδοσιν κατ' ἄμφω.

Κερκύρα τῇ ε' Νοεμβρίου αὐτῆς

ὁ Κερκύρας Εὐστάθιος²⁴.

Ἀκολουθεῖ μακρὸς «Πρόλογος» (σελ. θ' - μζ'), ἐν ἀρχῇ τοῦ οὗτου ἀναγράφεται περιληπτικῶς ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ «Ἐγκολπίου Προσευχηταρίου» διὰ τῶν ἐξῆς:

«Τοῖς εὐσεβεῖσι καὶ ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς ἐν Κυρίῳ Χαίρειν.

Χρησιμοποιῶν τὸ περισσεῦον τοῦ χρόνου μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερατικῶν καὶ λοιπῶν μου καθηκόντων, ὡς ἐκκλησιαστικῶς προϊστάμενος τῆς ἐν Μασσαλία ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινοῦτητος, ἔκρινα καλὸν νὰ συναρμολογήσω τὸ παρὸν Ἐγκόλιον Προσευχητάριον, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἐν Χριστῷ οἰκοδομὴν τοῦ πληρώματος τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρέλαβον μὲν ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὁρολογίου τὰς μᾶλλον ἀναγκαιούσας ἱερὰς προσευχὰς καὶ ἀκολουθίας, συνάμα δὲ λίαν ψυχοφελὲς καὶ σωτήριον ἔκρινα, ἵνα συμπεριλάβω τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν τοῦ θείου Χρυσοστόμου, συντόμως ἡρμηνευμένην ἀπέναντι τοῦ κειμένου, οὐχ ἵνα τὴν ἐρμηνείαν ταύτην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγινώσκωσιν οἱ Χριστιανοί, ἀλλ' ἵνα κατ' οἶκον καὶ κατ' ἰδίαν προηγουμένως ταύτην μελετῶντες καὶ ἐν τῷ θεῷ κατὰ τὴν τελουμένην τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ἀκούοντες, εὐχερέστερον κατανοῶσι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἱερέως καὶ Διακόνου λεγόμενα καὶ τελούμενα. Πρὸς τούτους ἐν τε τῷ Μηνολογίῳ καὶ τῷ Τριωδίῳ καὶ τῷ Πεντηκοσταρίῳ παρενέβαλον τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰ Εὐαγγέλια τῶν ἐπισημοτέρων ἑορτῶν καὶ ὄλων τῶν Κυριακῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Συνηρομολόγησα δὲ ταῦτα οὕτως, ἵνα ἕκαστος τῶν πιστῶν οὐ μόνον ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἱεροῦ κλήρου, Ἱερέως ἢ Διακόνου ἢ καὶ μοναχός, ἔχη ταῦτα πάντα ἐκάστοτε πρόχειρα εἰς ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην πρὸς κρείττονα κατανόησιν τοῦ ὕψους τῆς θείας ἡμῶν λατρείας καὶ ἐξαιρέτως τῆς ἱερᾶς μυσταγωγίας. Ἐπεγράφη δὲ τὸ βιβλίον Προσευχητάριον, ὡς περιέχον ἱερὰς προσευχὰς καὶ ἀκολουθίας τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δι' ὧν διηνεκῶς προσφέρομεν τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰς πνευματικὰς ἡμῶν λατρείας²⁵.

(Συνεχίζεται)

† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

24) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηνοῦ, «Τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἐγκόλιον Προσευχητάριον...», Marseille, 1888, σελ. ζ'-η'.

25) Ἀρχιμ. Γρηγορίου Ζιγαβηνοῦ, ἕνθα ἀνωτέρω, σελ. θ'-ια'.

“ΕΙΣ ΕΡΓΟΝ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ,, (Ἐφεσ. δ' 13)

Ἐκθεσις Πεπραγμένων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

(Ἀπὸ Αὐγ. 1977 ἕως Αὐγ. 1980).

ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Εἰσαγωγικά

- A) Ἐκδοτικὴ δραστηριότης.
 - B) Τυπογραφεῖον - Βιβλιοδετεῖον.
 - Γ) Μονὰς διαθέσεως - διαδόσεως ἐντύπου.
 - Δ) Ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαὶ - Τομεὺς Ὀπτικοακουστικῶν.
 - Ε) Φροντιστήριον Ὑποψηφίων Κατηχητῶν.
 - ΣΤ) Προσπάθειαι διὰ τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους.
 - Ζ) Θεολογικὸν Φοιτητικὸν Οἰκοτροφεῖον.
 - Η) Φροντὶς διὰ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν.
 - Θ) Ἐνέργειαι διὰ τὴν καταγραφήν καὶ προστασίαν τῆς κειμηλιακῆς περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
 - Ι) Ὁργάνωσις Συνεδρίων.
 - ΙΑ) Ἀνωτέρα Σχολὴ Κοινωνικῆς Ἐργασίας - Διαζωνισσῶν.
 - ΙΒ) Προσκόνημα Ἁγίας Βαρβάρας. Διάφοροι ἄλλαι διακονικαὶ ἐκδηλώσεις.
 - ΙΓ) Ὁργανωτικὴ ἀναδιάρθρωσις - ἐνεργοποίησις τοῦ ὑπάρχοντος προσωπικοῦ.
 - ΙΔ) Οἰκονομικά.
 - ΙΕ) Οἰκοδομικὸν πρόγραμμα.
- Ἐπιλεγόμενα.

Εἰσαγωγικά: Ἐντολὴ καὶ εὐθύνη.

Ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», συσταθεῖσα ὡς Ν.Π.Δ.Δ. διὰ τοῦ Α.Ν. 41/1936, ὠργανώθη ἀρτιώτερον διὰ τοῦ Α.Ν. 976/1946.

Εἰς τὸν θεμελιώδη διὰ τὴν ὑπόστασίν της τελευταῖον αὐτὸν Νόμον ἡ Α.Δ. χαρακτηρίζεται «ὄργανον τῆς συστηματοποίησησεως καὶ ἐνοποιήσεως τῶν πρακτικῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας», σκοπὸς της δὲ ὀρίζεται: 1. Ἡ συστηματικὴ μελέτη καὶ ὀργάνωσις τοῦ θείου Κηρύγματος εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς διὰ παντὸς δυνατοῦ μέσου, ὁ ἀρτιώτερος καταρτισμὸς τῶν Ἱεροκλήρων καὶ ἡ παρακολούθησις τοῦ ἔργου αὐτῶν. 2. Ἡ ἀναζωογόνησις τοῦ ἔργου τῆς ἱερᾶς Ἐξομολόγησεως καὶ ὁ καταρτισμὸς ἐδικῶν πνευματικῶν Ἐξομολόγων. 3. Ἡ συστηματικὴ μελέτη καὶ ὀργάνωσις τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς πάσας τὰς Μητροπόλεις καὶ ὁ ἀρτιος καταρτισμὸς Κατηχητῶν. 4. Ἡ διὰ παντὸς προσφόρου μέσου συντήρησις καὶ ἐνίσχυσις τοῦ Ὀρθοδόξου φρονήματος τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος καὶ ἡ κατοχύρωσις αὐτοῦ κατὰ τῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν καὶ παντὸς προσηλυτισμοῦ. 5. Ἡ προπαρασκευὴ καὶ μελέτη προγράμματος ἐργασίας ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ (ἄρθρον 2).

Κατὰ τὴν τελευταίαν δωδεκαετίαν ἔγιναν ἐπανειλημμέναι ὀργανωτικαὶ ἀναδιρθρώσεις τῆς Α.Δ. καὶ βαθεῖαι δομικαὶ ἀλλαγαί. Μὲ τὴν εἰσαγωγήν τοῦ θεσμοῦ τῶν Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν (Μ.Σ.Ε.) ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 126/1969 αἱ παλαιαὶ διευθύνσεις τῆς Α.Δ. ἐνεσωματώθησαν εἰς τὰς ἀντιστοίχους Μ.Σ.Ε., ἡ δὲ Γενικὴ Διεύθυνσις ἐπεφορτίσθη μὲ τὸν συντονισμὸν τῶν Γραφείων ἔξ Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν:

Κατὰ τὸν Κανονισμὸν 3/1969: «ὑπὸ τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνιστῶνται ἔξ Διευθύνσεων, ἦτοι: α) Διεύθυνσις θείας Λατρείας, Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν καὶ Μνημείων β) Διεύθυνσις Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεολαίας γ) Διεύθυνσις Τύπου καὶ Ἐποπτικῶν (ὀπτικοακουστικῶν) Μέσων δ) Διεύθυνσις Ποιμαντικῆς Ὁργανώσεως ε) Διεύθυνσις Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ καὶ στ) Διεύθυνσις Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας. Αἱ Διευθύνσεις αὐταὶ

περιλαμβάνουν τὰ Γραφεία τῶν ἀντιστοίχων Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἔχουν τὴν εὐθύνην τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων καὶ γενικῶς τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων» (ἄρθρον 7).

Συγχρόνως, μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν Τοπικῶν Παραρτημάτων, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία περιορίσθη εἰς συντονιστικόν, συνοδικόν Ὄργανισμὸν, ἡ ἄμεσος δὲ φροντίς διὰ τὸ κατὰ τόπους ἱεραποστολικὸν ἔργον ἀνελήφθη ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων (αἱ ὁποῖαι καὶ κρατοῦν διὰ ἱεραποστολικὰς δραστηριότητας τὸ 40% τῶν ὑπὲρ τῆς Α.Δ. νανομοθετημένων πόρων).

Τὸ ἔτος 1974, μετὰ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς ἰσχὺν τοῦ Α.Ν. 976/1946 ἐπεδιώχθη μὲν ἡ ἐπανασύστασις τῆς προτέρας δομῆς τῆς Α.Δ., συγχρόνως ὁμως ἀνεξαρτητοποιήθησαν αἱ Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι ἐν τῷ μεταξῷ εἶχον ἀπορροφήσει τὰς παλαιὰς Διευθύνσεις τῆς Α.Δ.

Ὁ ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν.Δ. 590/1977, ἄρθρον 40) καθορίζει ὅτι ἡ Α.Δ. «τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Δ.Ι.Σ. μεριμνᾷ διὰ τὸν προγραμματισμὸν, τὴν διοργάνωσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθόλου ἱεραποστολικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας», δὲν διευκρινίζει ὁμως τὰς ἀρμοδιότητας τῆς Α.Δ. καὶ τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, μετὰ ἀποτέλεσμα διὰ τὸ αὐτὸ ἀγτικείμενον καὶ ἔργον νὰ παρουσιάζωνται «ἀρμόδιοι» περισσότεροι τοῦ ἐνὸς φορεῖς.

Ἐπανερχόμενος τὸν Αὐγούστον 1977 εἰς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν τῆς Α.Δ., ἀντὶ συντονισμοῦ τῆς ἱεραποστολικῆς δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὐσιαστικῶς ἀνελάμβανον: Τὸ Τυπογραφεῖον τῆς Α.Δ., τὸ Λογιστήριον, τὸ Βιβλιοπωλεῖον, τὸ Γραφεῖον ἐκδόσεων συρρικνωμένον, τὸ Φροντιστήριον ὑποψηφίων Κατηχητῶν λειτουργοῦν ἐπὶ δίωρον ἐβδομαδιαίως, μίαν ραδιοφωνικὴν ἐκπομπὴν εἰς τὴν ΥΕΝΕΔ, τὸ Θεολογικὸν Φοιτητικὸν Οἰκοτροφεῖον, περιορισμένον εἰς ἀπλοῦν ξενῶνα ὕπνου, τὴν μέριμναν διὰ τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», καί, προσωρινῶς, τὴν συνέχισιν τῆς δραστηριότητος τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, μέχρι μεταφορᾶς του εἰς τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τέλος, μίαν μακρόθεν παρακολούθησιν τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας-Διακονισσῶν. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπευθύνων στελεχῶν εἶχε περιορισθῆ εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἐνῶ ὀργανωτικὴ ἀσάφεια καὶ σύγχυσις ἀνέστειλε σοβαρὰς πρωτοβουλίας.

Ἀναλύων τὴν κατάστασιν αὐτὴν εἰς τὴν σχετικὴν Εἰσήγησίν μου πρὸς τὸ Δ.Σ. τῆς Α.Δ. (Σεπτ. 1977) κατέληγον: «Διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ χάσματος μεταξῷ προοπτικῶν καὶ πραγματικότητος, διὰ νὰ γίνῃ ὄντως ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία «ὀ ἐπιτελικὸς

ὀργανισμὸς» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δὲν φθάνουν γενικαὶ εὐχαί, σκέψεις καὶ παρατηρήσεις. Θὰ χρειασθοῦν: α) ὀργανωτικαὶ ἀναδιαρθρώσεις καὶ σαφήνεια ἀρμοδιοτήτων, β) ἐξασφάλισις οἰκονομικῶν δυνατοτήτων, γ) ἐπίμοχος, μακροχρόνιος προσπάθεια τῶν ὑπευθύνων, καὶ δ) συνεργασία ὄλων τῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Κατωτέρω ἀναφέρονται ὅσα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ συνετελέσθησαν, παρὰ τὰς πολυμόρφους δυσχερείας, ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1977 μέχρι σήμερον (Αὐγούστος 1980).

Α' ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ

α) Ἐκδοσις «Φωνῆς Κυρίου». Συνεχίσθη ἀνελλιπῶς ἡ σύνταξις, ἐκτύπωσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ ἐβδομαδιαίου θρησκευτικοῦ φύλλου ὀρθοδόξου οἰκοδομῆς ἡ «Φωνὴ Κυρίου», ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικόν, εἰς 300.000 ἀντίτυπα περίπου ἐβδομαδιαίως. Ἡ συμβολὴ τοῦ μικροῦ ἀλλὰ πολυτίμου αὐτοῦ ἐντύπου μετὰ τὸ καθαρῶς εὐαγγελικὸν περιεχόμενον εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ ἀναγνωρίζεται πανταχόθεν ἀπὸ τοῦ 1978 καταβάλλεται ἰδιαιτέρα προσπάθεια διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς του. Συνολικῶς ἐκυκλοφορήθησαν κατὰ τὴν ὑπὸ ἀνασκόπησιν τριετίαν 48.980.000 ἀντίτυπα.

Ἡ Φ.Κ. ἐκφράζουσα τὴν ὀρθόδοξον πνευματικότητα προσφέρει συνεχῶς μηνύματα πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδος εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς πατρίδος καὶ εἰς πολλὰς ἑλληνικὰς κοινότητας ἀνά τὸν κόσμον.

β) Ἡ ἐκδοσις τῆς ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» εὐρίσκεται ὑπὸ ἰδιάζον καθεστῶς. Τὴν διεύθυνσιν συντάξεως διατηρεῖ, ὡς γνωστόν, ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, ἡ ἐπιμέλεια ὕλης καὶ ἡ συγγραφή γίνονται κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀπὸ ὑπαλλήλους τῆς Α.Δ. Ἡ στοιχειοθεσία, ἐκτύπωσις, οἰκονομικὴ διαχείρισις καὶ τακτικὴ δεκαπενθήμερος ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἔργον τοῦ Ὄργανισμοῦ.

Κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ Αὐγούστου 1977 μέχρι Ἰουλίου 1980 ἐκυκλοφορήθησαν ἐν συνόλῳ 2.063.000 ἀντίτυπα.

γ) Ἀγιογραφικαὶ καὶ Λειτουργικαὶ ἐκδόσεις. Ἀπὸ 1.9.1977 ἕως 28.2.1979 εἰργάσθη εἰς Α.Δ. ὁ ὀφηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἱ. Παναγόπουλος διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῶν λειτουργικῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπίσης ἀνετέθησαν εἰς διαφόρους εἰδικούς (π.χ. ἀρχιμ. κ. Ἐπιφάνιον Θεοδωρόπουλον, πρωτοπρεσβ. κ. Κωνσταντῖνον Παπαγιάννην, κ. Π. Πάσχον, κ. Ἀπ. Βαλληνδρᾶν κ.ἄ.) ἡ διόρθωσις καὶ ἐπιμέλεια διαφόρων λειτουργικῶν κειμένων, εἰς δὲ τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

κ. Ί. Φουντούλην ή έτοιμασία έκδόσεως του Μεγάλου Εύχολογίου και του Ψαλτηρίου. Έξεδόθησαν ήδη ύψηλης στάθμης έκδόσεις (π.χ. Άπόστολος, Έγκόλπιον θείας Λειτουργίας Ίωάννου του Χρυσοστόμου), έντος όλίγου δε έκδίδεται εις μέγα σχήμα τό Ίερόν Εθαγγέλιον κατόπιν προσεκτικής διορθώσεως του κειμένου και των πασχαλίων πινάκων, με είκονογράφησιν από άρχαία χειρόγραφα και έξαιρετικού επιπέδου εμφάνισιν από πάσης πλευράς.

Σχετικώς με την Παλαιάν Διαθήκην έχουν γίνει κατά διαστήματα συνεννοήσεις με έλληνας ειδικούς διά την έκδοσιν του κειμένου των Έβδομήκοντα. Έπειδή όμως ή όλη διαδικασία άπαιτεί χρόνον και οικονομικά μέσα πολύ άνώτερα των διατειθεμένων υπό του Όργανισμού, προωθείται ήδη διά την κάλυψιν άμέσων άναγκών ή έκδοσις εις ειδικήν γερμανικήν τυπογραφικήν μονάδα (Biblia Druck Stuttgart) του κειμένου των Έβδομήκοντα κατά την κριτικήν έπεξεργασίαν του Α. Rahlfs. Έπενθυμίζεται ότι ή Παλαιά Διαθήκη δεν έχει μέχρι σήμερα έκδοθη υπό της Έκκλησίας της Ελλάδος.

Τέλος, αί άνατυπώσεις των παλαιότερων έκδόσεων δεν έγιναν δι' άπλης άναπαραγωγής, αλλά κατόπιν έπιμελούς διορθώσεως των ύπαρχόντων λαθών. Αναλυτικώς ή Α.Δ. έκκυκλοφόρησεν από Σεπτεμβρίου 1977 τας εξής λειτουργικάς έκδόσεις:

1. Άπόστολος, εις 5.000 αντίτυπα.
 2. Άγιον Δωδεκαήμερον, τόμ. Α', εις 1.500 αντίτυπα.
 3. Άγιον Δωδεκαήμερον, τόμ. Β', εις 1.500 αντίτυπα.
 4. Μεγάλη Έβδομάς μεθ' έρμηνείας (υπό άρχιμ. π. Έπιφανίου Θεοδωροπούλου), εις 8.400 αντίτυπα.
 5. Η θεία Λειτουργία του Άγίου Ίωάννου του Χρυσοστόμου, εις 100.000 αντίτυπα.
 6. Ίερά Σύνοψις, εις 10.000 αντίτυπα.
 7. Άκολουθία του Δεκαπενταγούστου, εις 1.500 αντίτυπα.
- Άνατυπώσεις:
8. Άκολουθία του Γάμου, εις 5.000 αντίτυπα.
 9. Άκολουθία Άγίου Βαπτίσματος, εις 5.000 αντίτυπα.
 10. Έγκόλπιον του Άναγνώστου, εις 10.000 αντίτυπα.
 11. Μικρόν Ίερατικόν, εις 7.000 αντίτυπα.
 12. Παρακλητικός Κανών εις την Ύπεραγίαν Θεοτόκον, εις 40.000 αντίτυπα.
 13. Μηναίον Ίουλίου, εις 6.000 αντίτυπα.
 14. Μηναίον Αύγουστου, εις 6.000 αντίτυπα.
 15. Μεγάλη Έβδομάς (τσέπης), τρεις επανεκδόσεις (1978, 1979, 1980), εις 9.000 αντίτυπα.
 16. Μεγάλη Έβδομάς (μεγάλου σχήματος), εις 3.000 αντίτυπα.
 17. Έγκώμια Έπιταφίου Θρήνου, εις 30.000 αντίτυπα.
 18. Κανών ίκετήριος προς τον Ίησοϋν Χριστόν, εις 5.000 αντίτυπα.
 19. Μηναίον Μαΐου, εις 10.000 αντίτυπα.
 20. Μηναίον Ίουνίου, εις 5.000 αντίτυπα.
 21. Άκολουθία θείας Μεταλήψεως, εις 100.000 αντίτυπα.
 22. Μεγάλη Έβδομάς (μυσαίου σχήματος), εις 5.000 αντίτυπα.
 23. Άκάθιστος Ύμνος, εις 40.000 αντίτυπα.

δ) Πατερικαί έκδόσεις. Συνεχίσθη ή κριτική έπεξεργασία και έκδοσις των πατερικών κειμένων της Βιβλιοθήκης Έλλήνων Πατέρων και Έκκλησιαστικών Συγγραφέων υπό των άπεσπασμένων εις την Α.Δ. κ.κ. Ήλ. Μουτσούλα, ύφηγητου (νύν έκτάκτου καθηγητού) του Πανεπιστημίου Άθηνών και Κ. Παπαχριστοπούλου, θεολόγου - καθηγητού, υπό την επίβλεψιν του άκαδημαϊκού καθηγητού κ. Κ. Μπόνη. Ούτως έξεδόθησαν οί τόμοι:

1. 55ος, Μεγάλου Βασιλείου, εις 1.500 αντίτυπα.
 2. 56ος, Μεγάλου Βασιλείου, εις 1.500 αντίτυπα.
 3. 57ος, Μεγάλου Βασιλείου, εις 2.000 αντίτυπα.
 4. 59ος, Γρηγορίου του Θεολόγου, εις 2.000 αντίτυπα.
 5. 60ός, Γρηγορίου του Θεολόγου, εις 2.000 αντίτυπα.
- Άνατυπώσεις:
6. 4ος, Ίουστίνος, Τατιανός, Μελίτων, Άθηναγόρας, εις 1.000 αντίτυπα.
 7. 5ος, Θεόφιλος, Έρμείας, Ήγησιππος, Ειρηναίος, Ίππόλυτος, εις 1.000 αντίτυπα.
 8. 6ος, Ίππόλυτος, εις 1.000 αντίτυπα.
 9. 39ος, Γελάσιος Καισαρείας, Κύριλλος Ίεροσολύμων, εις 2.000 αντίτυπα.
 10. 40ός, Μ. Άντώνιος, Άμμωνάς, Άμμων, Παχώμιος, εις 1.500 αντίτυπα.
 11. 41ος, Όρσίσιος, Θεόδωρος μοναχός, Μακάριος Αιγύπτιος, εις 1.500 αντίτυπα.
 12. 42ος, Μακάριος Άλεξανδρείας, Πέτρος Β' Άλεξανδρείας, Τιμόθεος Α' Άλεξανδρείας, εις 1.000 αντίτυπα.
 13. Έχει έκτυπωθή επίσης ό τόμος 61ος, Γρηγορίου του Θεολόγου (Θεολογικά ποιήματα).
 14. Έκτυπώνται οί τόμοι 62ος και 58ος, περιέχοντες αντίστοιχως τά Ίστορικά ποιήματα και τό δράμα «Χριστός Πάσχων», και Εισαγωγήν εις τον Γρηγόριον τον Θεολόγον, ως και τους Λόγους 1-5.
- Ός γνωστόν ή σειρά αυτή θεωρείται βασικής σημασίας διά τον όρθόδοξον κόσμον.
15. Έξεδόθη επίσης εις τόμος της σειράς «ΕΠΙ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ»: Θεολογικά και φιλοσοφικά μελετήματα, Μαξίμου του Όμολογητού, εις 3.000 αντίτυπα.
 16. Κοινωνική διδασκαλία Έλλήνων Πατέρων (Κείμενα: Ν. Θ. Μπουγάτσου), εις 1.000 αντίτυπα.
- Έπί τη εδκαιρία των εορτών διά την επέτειον των 1600 ετών από του θανάτου του Μεγάλου Βασιλείου, έξεδόθησαν:
17. «Η Ζωή ενός Μεγάλου» (Βασίλειος Καισαρείας), του Στ. Παπαδοπούλου, εις 2.200 αντίτυπα, και
 18. Μεγάλου Βασιλείου, Έπιστολές και άλλα κείμενα (είσαγωγή: Στ. Παπαδοπούλου, απόδοση: Β. Μουστάκη), εις 2.000 αντίτυπα.
- ε) Έποικοδομητικά.
1. Έγκαινιάσθη ή σειρά «ΛΟΓΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ» με την έκδοσιν του βιβλίου του Π. Εδδοκίμωφ, Ή προσευχή της ανατολικής Έκκλησίας, εις 2.000 αντίτυπα. (Έτοιμάζονται προς έκδοσιν δύο ακόμη βιβλία εις την αυτήν σειράν: Εις ύψος νοητόν, άρχιμ. Εϋσεβίου Βίττη, και Άδαμιαίος Θρήνος, άρχιμ. Συμ. Κούτσα).
 2. Κυριακές στη Γεννησαρέτ, του Μητροπολ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμονος, εις 2.000 αντίτυπα.

3. Βυζάντιον και Έκκλησία, του Ί. Χατζηφώτη, εις 2.000 αντίτυπα.
 4. Έκατομμύρια ρώσοι πιστεύουν στο Θεό, του Ch. Dahm (μετάφρ. Άθανασ. Θεοχάρη), εις 2.000 αντίτυπα.
 5. Ό βίος της άγίας Όλυμπιάδος, μετάφρ. Άθηνάς Καραμπέτσου, εις 2.000 αντίτυπα.
 6. Οί ναρκομανείς της Νέας Ύόρκης, του Ν. Τσιρώνη, εις 2.000 αντίτυπα.
 7. Ό μικρός συναξαριστής, του Μητροπ. Κοζάνης κ. Διονυσίου, εις 2.000 αντίτυπα.
 8. Τό Κρυφό σχολειό, του Ί. Χατζηφώτη, εις 8.000 αντίτυπα.
- Και άνευτώθησαν:
9. Έρωσ Όρθοδοξίας, του Π. Πάσχου, εις 2.000 αντίτυπα.
 10. Πόθεν έρχεσαι και που πηγαίνεις, του Τ. Toth, εις 4.000 αντίτυπα.
 11. Τά φυλλάδια: «Πώς και γιατί πρέπει να εξομολογούμεθα», του Μητροπ. Άλεξανδρουπόλεως κ. Άνθίμου, εις 30.000 αντίτυπα, «Πώς και γιατί πρέπει να κοινωνούμε», του αυτού, εις 30.000 αντίτυπα.
 12. Σήματα πορείας, του Μητροπ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμονος, εις 2.000 αντίτυπα.

στ) *Παιδικά*. Με πολλήν έπιτυχίαν ή Α.Δ. κυκλοφορεί από έτών τας παιδικάς εικονογραφημένας σειράς «Η Άγία Γραφή για σās παιδάκια», «Ιστορίες της αλήθης» και «Παιδικοί όριζοντες». Κατά τό ύπό εξέτασιν διάστημα εξέδόθησαν:

1. Εημέρωμα στην Άγία Λαύρα, της Μ. Χωραφά-Στύγα, εις 3.000 αντίτυπα.
2. Καλοκαίρι στην Πατρίδα, της Π. Τσιμικάλη, εις 3.000 αντίτυπα.
3. Λιοντάρια στον Ίππόδρομο, της Ζ. Κανάβα, εις 3.000 αντίτυπα.
4. Ό Άλκης στη χώρα του ήλιου, μετάφρ. ύπό Α. Πηγιώτη, εις 3.000 αντίτυπα.
5. Να σās πω μιá ιστορία, της Ζ. Κανάβα, εις 3.000 αντίτυπα.
5. Οί περιπέτειες του Πανάγου, της Π. Τσιμικάλη, εις 3.000 αντίτυπα.

Άνευτώθησαν:

7. Ό τέταρτος μάγος, μετάφρ. Είρ. Άλιβιζάτου, εις 5.000 αντίτυπα.
8. Περιμένοντας τη λευτεριά, της Άγγ. Νικολοπούλου, εις 5.000 αντίτυπα.
9. Η δοξασμένη του ντροπή, μετάφρ. Είρ. Άλιβιζάτου, εις 5.000 αντίτυπα.
10. Η δημιουργία του κόσμου, της Μ. Σπυροπούλου, εις 5.000 αντίτυπα.
11. Η κιβωτός του Νώε, της ατής, εις 5.000 αντίτυπα.
12. Ό Άλέξης και τό ξύλινο άλογο, της Γ. Σουρέλη, εις 3.000 αντίτυπα.

ζ) *Πέντε έτήσια Έμερολόγια*. Τά Έμερολόγια της Α.Δ. καλύπτουν εύρű φάσμα και θεωρούνται, έκαστον εις τόν τομέα του, έκ τών άρτιωτέρων. Ούτως εξέδόθησαν:

1. Έμερολόγιον της Έκκλησίας της Έλλάδος (έπιμέλεια συντάξεως ύπό άρχιμ. Έεροθέου Γαρυφάλλου), κατά τό

έτος 1978 εις 19.000 αντίτυπα, τό 1979 εις 18.000 αντίτυπα, τό 1980 εις 18.200 αντίτυπα.

2. Έμεροδείκτης τοίχου: 1978 εις 137.000 αντίτυπα, 1979 εις 130.000 αντίτυπα, 1980 εις 128.000 αντίτυπα.
 3. Έπιτραπέζιος Έμεροδείκτης: 1978 εις 3.000 αντίτυπα, 1979 εις 2.500 αντίτυπα, 1980 εις 2.500 αντίτυπα.
 4. Έμερολόγιον τών Ναυτιλλομένων: 1978 εις 15.000 αντίτυπα, 1979 εις 10.000 αντίτυπα, 1980 εις 4.000 αντίτυπα.
 5. Καλλιτεχνικόν Βυζαντινόν Έμερολόγιον 1978 εις 2.000 αντίτυπα, 1979 εις 1.000 αντίτυπα, 1980 εις 3.000 αντίτυπα.
- Τό τελευταίον (1980) άφιέρωθη εις τὰ βυζαντινά μνημεία της Άττικής έν τή πλαίσίω της εύρυτέρας προσπάθειας διά τὰ έκκλησιαστικά κειμήλια.

η) *Έκδόσεις διά τὰ Κατηχητικά σχολεία*. Συνεχίζεται ή έτησία ανατύπωσις τών έπισήμων βοηθημάτων διά τούς τρεις κύκλους τών Κατηχητικών Σχολείων της Έκκλησίας της Έλλάδος. Ούτως ή Α.Δ. έκυκλοφόρησε:

Κατωτέρω

1. Βόσκε τὰ άρνία μου, εις 2.000 αντίτυπα.
2. Άφετε τὰ παιδιά, εις 2.000 αντίτυπα.
3. Νεοσσοί της Έκκλησίας, εις 2.500 αντίτυπα.

Μέσου

4. Θεία Μηνύματα (Άναστασίου Γιαννουλάτου), εις 1.000 αντίτυπα.
5. Πίστις και ζωή (του αυτού), εις 1.000 αντίτυπα.
6. Πνευματική πορεία (του αυτού), εις 1.000 αντίτυπα.

Άνωτέρω

7. Αιώνια αλήθεια (Εδαγγ. Θεοδώρου), εις 1.000 αντίτυπα.
8. Όλοκληρωμένοι προσωπικότητες (του αυτού), εις 1.000 αντίτυπα.

Έπίσης όλον τό σχετικόν βοηθητικόν ύλικόν διά τὰ Κατηχητικά σχολεία:

9. Μεγάλοι *πινακίδες* διά τοιχοκόλλησιν (άφίσσαι) συνολικώς 1977-1979, εις 122.500 αντίτυπα.
10. Εϊδικά ένθύμια, διά *Κατώτερον*: (1977-78) Εϊκόν της Ύπεραγίας Θεοτόκου, εις 170.000 αντίτυπα, (1978-79) Εϊκόν Ίησού Χριστού, εις 196.000 αντίτυπα, (1979-80) Δίπτυχον με τό «Πάτερ ήμών», εις 190.000 αντίτυπα.
11. Διά τό *Μέσον*: (1977-78) Εϊκόν Ίησού Χριστού, εις 60.000 αντίτυπα. (1978-79) Μεγάλου Βασιλείου, Όμιλία πρòς τούς νέους «Γιά τό πòς να ώφελούνται από τὰ ελληνικά γράμματα», εις 60.000 αντίτυπα. (1979-80) Τρίπτυχον με τό «Πιστεύω», εις 70.000 αντίτυπα.
12. Διά τό *Άνώτερον*: (1978) Φαλτήριον εις 20.000 αντίτυπα, (1979) Μεγάλου Βασιλείου, Όμιλία πρòς τούς νέους, εις 28.400 αντίτυπα, (1980) Διετέθησαν 25.000 αντίτυπα της μνημονευθείσης έκδόσεως της θείας Λειτουργίας του Άγίου Ίωάννου του Χρυσοστόμου.
13. Σημειωματάρια, 150.000 κατ' έτος, σύνολον 450.000 αντίτυπα.
14. Δελτία έγγραφής παρουσιών κ.λπ.: 1978, 1979 ανά 70.000 αντίτυπα, 1980 εις 100.000 αντίτυπα. Σύνολον 240.000 αντίτυπα.

θ) Ἐκδόσεις διὰ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν. Διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὀρθοδόξων ἱεραποστολικῶν πυρήνων Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας ἐξεδόθησαν:

1. Τετράπτυχον φυλλάδιον μὲ σύντομον ἀνάλυσιν τοῦ «Πιστεύω» (εἰς τὴν κορεατικὴν), εἰς 3.000 ἀντίτυπα.
2. Τρίπτυχον μὲ σύντομον ἀνάλυσιν τοῦ «Πάτερ ἡμῶν» (εἰς τὴν κορεατικὴν), εἰς 3.000 ἀντίτυπα.
3. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου (εἰς τὴν κορεατικὴν), εἰς 2.000 ἀντίτυπα.
4. Ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε (εἰς τὴν κορεατικὴν), εἰς 2.000 ἀντίτυπα.
5. Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ (εἰς τὴν κορεατικὴν), εἰς 2.000 ἀντίτυπα.
6. La naissance de Jésus - Christ εἰς 2.000 ἀντίτυπα.
7. L' arche de Noé, εἰς 2.000 ἀντίτυπα.
8. Ἡμερολόγια τσέπης τῶν ἐτῶν 1979, 1980 (εἰς τὴν γαλλικὴν), εἰς 20.000 ἀντίτυπα.
9. Τέλος, τὸ Γραφεῖον Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐχρηματοδότησε πλήρως τὴν ἐκδοσιν τῆς Κατηχήσεως, ἡ ὁποία ἐξεδόθη τὸ 1979 εἰς Σεοῦλ εἰς 3.000 ἀντίτυπα.

Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς κατ' ἔτος ὀργανουμένης ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐκτυποῦνται κατ' ἔτος εἰς μικρὰ φυλλάδια:

10. Κατηχητικά μαθήματα περὶ Ἱεραποστολῆς:
 - διὰ τὸ Κατώτερον: (1978) εἰς 10.000 ἀντίτυπα, (1979) εἰς 10.000 ἀντίτυπα, (1980) εἰς 8.000 ἀντίτυπα.
 - διὰ τὸ Μέσον: (1978) εἰς 5.000 ἀντίτυπα, (1979) εἰς 5.000 ἀντίτυπα, (1980) εἰς 2.500 ἀντίτυπα.
 - διὰ τὸ Ἀνώτερον: (1978) εἰς 2.500 ἀντίτυπα, (1979) εἰς 2.500 ἀντίτυπα, (1980) εἰς 1.400 ἀντίτυπα.
11. Εἰδικὰ κηρύγματα περὶ Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς διὰ τοὺς ἰ. ναοὺς: (1978) 10.000 ἀντίτυπα, (1979) 10.000 ἀντίτυπα, (1980) 8.000 ἀντίτυπα.
12. Διὰ τὰ Γυμνάσια: (1978) 4.000 ἀντίτυπα, (1979) 4.000 ἀντίτυπα, (1980) 2.500 ἀντίτυπα.
13. Ἱεραποστολικά πινακίδες πρὸς τοιχοκόλλησιν (ἀφίσσαι) ἀνὰ 22.000 ἐτησίως, σύνολον 66.000 ἀντίτυπα.
14. Ἐνθύμια διὰ τὰ Κατηχητικά (Κατώτερον, Μέσον, Ἀνώτερον): κατὰ τὸ ἔτος 1978 Ἡμεροδείκτης, εἰς 600.000 ἀντίτυπα· τὸ 1979 Σελιδοδείκτης, εἰς 600.000 ἀντίτυπα· καὶ τὸ 1980 τετράχρωμον Τρίπτυχον εἰς 500.000 ἀντίτυπα.

15. Εἰδικοί «φάκελλοι δραχμῆς» διὰ τὰς προσφορὰς τῶν μαθητῶν, ἀνὰ 600.000 ἀντίτυπα ἐτησίως, σύνολον 1.800.000 ἀντίτυπα.

ι) *Εἰκόνες, κάρται, διάφορα.* Πλὴν τῶν ἐνθυμίων τῶν Κατηχητικῶν σχολείων ἐξετυπώθησαν:

1. Καλλιτεχνικαὶ βυζαντιναὶ εἰκόνες τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς 5.000 ἀντίτυπα, καὶ
2. τοῦ Ἀπ. Παύλου, εἰς 5.000 ἀντίτυπα.
3. Ἑορταστικὴ κάρτα Χριστουγέννων, εἰς 5.000 ἀντίτυπα, καὶ
4. τοῦ Πάσχα, εἰς 5.000 ἀντίτυπα.
5. Ἱερὰ ἀντιμήνια διὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν ἰ. ναῶν, εἰς 1.200 τεμάχια.
6. Κώδιξ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων, εἰς 600 ἀντίτυπα.
7. Ἐγκύκλιος τῆς Δ.Ι.Σ. περὶ Χιλιασμοῦ, εἰς 70.000 ἀντίτυπα.
8. Φυλλάδια, προγράμματα, προσκλήσεις κλπ. διὰ διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ἐκδηλώσεις.

Οὕτως ἐξεδόθησαν ἐν συνόλῳ κατὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν διάστημα:

(α)	51.043.000 φύλλα «Φωνῆς Κυρίου» καὶ «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»,
(β)	61 βιβλία, εἰς σύνολον τόμων 361.000,
(γ)	29 μικρὰ βιβλία (κάτω τῶν 64 σελίδων) καὶ φυλλάδια, εἰς σύνολον ἀντιτύπων 898.000, καὶ
(δ)	28 εἶδη πινακίδων, εἰκόνων, ἐνθυμίων κ.τ.λ. εἰς σύνολον 5.861.500 ἀντιτύπων.

Οἱ ἐργαζόμενοι μὲ πλῆρες ὥραριον εἰς τὴν προετοιμασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἐκδόσεων εἶναι πολὺ ὀλίγοι, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τοῦ ὄγκου καὶ τῆς πολυμερείας τῆς προσπάθειας.

(Συνεχίζεται)

ΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΝΙΑΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Μακαριώτατε Πρόεδρε τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί καὶ Μητροπολίται, Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, Πανοσιολογιώτατοι καὶ Αἰδεσιμολογιώτατοι, Πατέρες, Κύριε Πρότανε, Κύριοι Συνάδελφοι, Ἀγαπητοὶ Φοιτηταὶ καὶ Φοιτήτριά, Κυρίαὶ καὶ Κύριοι.

Ἡ ἑτησία ἀνακύκλωση τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ σοφοῦ τῆς Θεολογίας Φωτίου ἀνασυνθροίξει, μερίμνη καὶ πρωτοβουλία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν παρούσαν διακεκριμένην ἐκκλησιαστικο-θεολογικὴν σύναξιν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης καὶ εἰς τὸ ἐλπιδοφόρον εἰσέτι Διορθόδοξον Κέντρον. Ἡ ἑτησία ἀπόστασις ἀπὸ τῆς προηγουμένης συνάξεως ἀνανεώνει ἐκάστοτε τὴν σύνθεσιν τῆς ἀρχιερατικῆς ὁμηγύρευος καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ δημιουργεῖ, εὐτυχῶς, τὴν ἀνάγκην συζητήσεως νέου ἐκάστοτε θέματος, ζωτικῶν πάντοτε διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ θέμα, «Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας», ἐπιλεγέν ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, μαρτυρεῖ σαφῆ ἀπόφασιν ταύτης νὰ ἐνδοσκοπήσῃ τὸν βαθμὸν πληρότητος τοῦ ἔργου αὐτῶν, νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν κέκτηνται διὰ τὴν σύγχρονον δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας οἱ πνευματικοεπιστημονικοὶ ὄργανισμοὶ τῶν Πανεπιστημιακῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ τὴν ἐπαρκῆ ἢ ἀνεπαρκῆ υἰοθέτησιν τῶν προσφερομένων δυνατοτήτων.

Ἡμεῖς χαίροντες διὰ τὴν ἀφετηρικὴν ταύτην ἀπόφασιν τῆς σεβασμίας Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποβλέπομεν εἰς τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν εὐκαιριῶν προσφορᾶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀδῶλων καὶ ἐξειδικευμένων ὑπηρεσιῶν.

* * *

* Εἰσήγησις εἰς τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωσθεῖσα τὴν 6ην Φεβρουαρίου 1981 ἐνώπιον τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν Καθηγητῶν, Ὑφηγητῶν, Ἐπιμελητῶν, Φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ.ἄ., κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου.

1. Ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ.

Ἡ Ἐκκλησία, νοουμένη ὡς κλῆρος καὶ ὡς Ἱεραρχία, ἐξ ἑνὸς καὶ αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ ἐξ ἑτέρου, ἀποτελοῦν ἐννοίας διαφοριζομένας νομικῶς καὶ ἐπιστημολογικῶς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τελολογικῶς, καθ' ὅσον ἀνήκουν ἀμφοτέρω εἰς τὸ αὐτὸ κοινωνικὸν μέγεθος τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, συνδεόμεναι πρὸς «Ἐκεῖνον» δι' ἐκλεκτικῆς συγγενείας καὶ ὑπηρετούσα Αὐτὸν ἢ μὲν πρώτη κυρίως καὶ καθ' ἐξοχὴν εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸν ἄμβωνα, αἱ δὲ δευτέρω κυρίως εἰς τὴν ἔδραν, δοξολογοῦσαι ἀμφοτέρω πρὸς τὰ ἄνω τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας καὶ διακονοῦσαι πρὸς τὰ κάτω τὸν λαὸν Του. Εὐρίσκονται δηλαδὴ ἀμφοτέρω θεῖω καὶ ἀνθρωπίνω δικαίῳ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν διακονίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, καθ' ὅσον ἢ μὲν Ἱερωσύνη δὲν εἶναι ἐξουσία, βία, ἢ καταναγκασμός, ἀλλὰ διακονία ἐν ταπεινότητι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ οικονομία μυστηρίων, δηλαδὴ διαχειρίσις τῶν μυστηρίων τῆς πίστεως, αἱ δὲ Θεολογικαὶ Σχολαὶ διακονοῦν τὴν ἐνημέρωσιν καὶ τὴν πληροφόρησιν, τὴν μύησιν καὶ τὴν ἐξήγησιν, τὴν ἀσκησιν καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ἀσκουμένων εἰς τὸ πολύμορφον ἔργον τῆς διακονίας τῆς πίστεως καὶ τῶν πιστῶν.

* * *

2. Ἡ θέσις καὶ τὸ ἔργον τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.

Θεολογία, γενικῶς καὶ εὐρέως νοουμένη, εἶναι ἡ θεωρία περὶ τῆς καθόλου ζωῆς καὶ πραγματικότητος, εἰδικῶς δὲ καὶ στενῶς νοουμένη, εἶναι ἡ θεωρία τῆς θρησκευτικῆς πράξεως καὶ ζωῆς. Ἡ διδασκαλία αὐτῆς τῆς θεωρίας, ἢ διερεύνησις τῆς ἀρχῆς τοῦ σχηματισμοῦ τῆς, τῶν ὄρων καὶ τῆς πορείας τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐπὶ τῇ βάσει ἀθηντικῶν πηγῶν καὶ κοινωνικῆς πείρας εἶναι τὸ ἀντικείμενόν τῆς. Κατὰ ταῦτα ἡ Θεολογία εἶναι προϊὸν σκέψεως καὶ ζωῆς ἐξ ἑνὸς καὶ σκέψεως περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὄντολογικῆς πραγματικότητος αὐτῆς, μετὰ ἢ ἄνευ τῆς ἀρωγῆς ἀθηντικῶν κύρους ἀρχῶν καὶ πηγῶν ἐξ ἑτέρου.

Ἡ Θεολογία ὡς θεωρία περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θεῶν εἶναι πανάρχαιος λόγος τοῦ ἀνθρώπου, στηριζόμενος εἰς τὰς διανοητικὰς συλλήψεις ἰσχυροτάτων

διανοιών τῆς Ἀνθρωπότητας, αἱ ὁποῖαι βιωματικῶς συνέλαβον καὶ ἀμυδρὰς ἀκτῖνας θεοῦ φωτός (σπερματικὸς λόγος).

Μετὰ τὸ μοναδικὸν καὶ ἀπόλυτον γεγονός τῆς σαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ, Θεολογία εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ οἰκειώσις του ἀπὸ τὸν γήινον. **Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπόλυτος καὶ ἀνεπαυάλη πτος Θεολογία.**

Θεολογία, τέλος, ἐκτὸς τοῦ προσώπου τοῦ ἐνσάρκου Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ μετ' Αὐτόν, εἶναι ὁ λόγος περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὡς τῆς καθολικῆς ἀληθείας περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς πραγματικότητος.

Ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν τύπων τῆς Θεολογίας, ἴτοι, πρῶτον, τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ τῶν φιλοσόφων, δεύτερον, τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τῆς αὐθεντικῆς, πλήρους καὶ ἀνεπαναλήπτου ἀληθείας τοῦ Θεοῦ ἐν χρόνῳ καὶ ἐν προσώπῳ ἀποκαλυφθείσης καί, τρίτον, τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ πραγματώνουν τὸν τρίτον τύπον Θεολογίας. Ἐρευνοῦν, κατὰ τὴν ἐντολήν «ἐρευνάτε τὰς γραφάς», καὶ διδάσκουν τὸ μυστήριον τοῦ ἀποκαλυφθέντος Θεοῦ διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου. Ὁ διαφορισμὸς μεταξὺ τοῦ περιεχομένου τῆς Θεολογίας, δηλαδὴ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ φορέως τούτου, δηλαδὴ τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, εἶναι ποιοτικὸς.

Παρὰ τὴν ποιοτικὴν ταύτην διαφορὰν καὶ ἀκριβῶς διὰ ταύτης, αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ πραγματώνουν εἰς ἐπιστημονικὸν ἐπίπεδον τὸ διφυῆς τοῦ ἐνσαρκωθέντος Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐκφράζουσαν δηλαδὴ τὴν δράσιν τῆς Θεολογίας ὡς θεανθρωπίνην θεωρίαν καὶ πράξιν. Αἱ πανεπιστημιακαὶ Θεολογικαὶ Σχολαὶ εἶναι ἡ θεσμοποίησης καὶ ἰδρυματοποίησης εἰς ΝΠΔΔ αὐτῆς τῆς θεολογικῆς ἐπιστημονικῆς δραστηριότητος, δηλαδὴ τοῦ μετ' ἐπιστήμης λόγου περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὀριακὴ αὕτη ἐπιστημονικῶς θέσις τῆς Θεολογίας προκύπτει κατ' ἀνάγκην ἐκ τῆς ὀριακῆς ὑφῆς τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος.

Ἡ ἴδρυσις Πανεπιστημιακῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ὑπῆρξε τεραστία κοινωνικὴ κατάκτησις τοῦ Χριστιανισμοῦ¹. Τοῦτο καταδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός τῆς

1. Ἡ ὑπὸ ζήλωτων οὐ κατ' ἐπίγνωσιν καταδίκη τῆς θεολογικῆς πανεπιστημιακῆς μορφώσεως, ὡς ἀγούσης εἰς ἐλευθερωτέρας ἀντιλήψεις, ἰσοδυναμεῖ πρὸς καταδίκην αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας. Πράγματι, ἐκκλησία μὴ δυναμένη νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης δὲν θὰ ἦτο ζῶσα ἐκκλησία, δυναμένη νὰ διεκδικῆ ἀφροσύνην πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους τῶν ἀνεπτυγμένων τάξεων¹ θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ φυτοζωῇ ἐν ταῖς κατωτάταις ἐκθεσίαι τοῦ ὄχλου, ὡς αἱ ἀρχαῖαι λαϊκαὶ θρησκείαι, κατὰ τοὺς πρώτους μ.Χ. αἰῶνας, θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ καταστῇ διὰ τοῦ φανατισμοῦ ἐπικίνδυνος, ἀλλὰ δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ ἔχῃ ἀληθῆ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀν-

ἐκδιώξεως τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ἐκ τῶν Πανεπιστημίων ἐκεῖ, ὅπου τὸ κοινωνικοπολιτικὸν σύστημα ἠρνήθη καὶ ἐπολέμησε τὴν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἱεροκρατικὴ Ρώμη, ὄχι μόνον ἠνέχθη ἀλλὰ καὶ ἐπεδίωξε πάσῃ δυνάμει τὴν ἴδρυσιν Θεολογικῶν Σχολῶν εἰς τὰ Πανεπιστήμια, δεχθεῖσα τὴν παρὰ τῶν νόμων ἀπορρέουσαν διοικητικὴν ἀδυνατέλειαν αὐτῶν καὶ τὸ ἀθικτὸν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Ἡ Θεολογία ἦτο καὶ εἶναι βασικὴ Σχολὴ τῶν Πανεπιστημίων, τροφοδοτήσασα καὶ τὰς λοιπὰς θεωρητικὰς Σχολὰς τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Φιλολογίας.

Ἡ ἀνοδος τῆς χριστιανικῆς Θεολογίας εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν βάθρον ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα μακρῶς βαθυστοχάστου καὶ ἐπιτόνου πνευματικῆς δραστηριότητος τῆς θεολογικῆς ζωῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ². Ὡς γνω-

θροπότητος. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς ἐρεῦνης ἐν τῷ πανεπιστημίῳ δύναται νὰ φέρῃ εἰς ὑπερβολὰς καὶ πλάνας, ἀλλὰ μὴ λησιμονῶμεν ὅτι θεοσύστατον καθίδρυμα, ὡς ἡ ἐκκλησία, οὐδὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ ἐξ ἀνθρωπίνων πλανῶν αὐτῆ: παρέρχονται, ἐκεῖνη μένει. Ἀλλὰ διατὶ ἄρα γε νὰ νομιζόμεθα ὅτι περισσοτέρους κινδύνους διατρέχει τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐκ πλανῶν γεννωμένων ἐν πανεπιστημίοις, ὑπὸ τὸ δικυγὲς τῆς ἐπιστήμης φῶς, ἢ ἐκ πλανῶν γεννωμένων ἐν σεμιναρίοις διὰ τῆς ξηρᾶς προσηλώσεως εἰς τὸν τύπον καὶ τὸ γράμμα; Ἄλλως ἢ πλάνη, ἥτις δύναται νὰ προκύψῃ τυχὸν ἐκ τῆς ἐρεῦνης, δύναται καὶ νὰ πολεμηθῇ διὰ τῆς ἐρεῦνης καὶ οὐ μόνον ἐλαθερὰ δὲν εἶναι, ἀλλ' ἐν τισὶ καὶ ἀναγκαῖα, διότι ἡ ἀλήθεια ἵνα ἀναλάβῃ ὀφείλει νὰ διέλθῃ σχεδὸν πάντοτε τὴν σκοτεινὴν τῆς πλάνης ἀτραπὸν «δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ἡμῖν εἶναι, ἵνα καὶ οἱ δοκίμοι φανερωθῶσι ἐν ἡμῖν». Ἡ συζήτησις καὶ ἡ ἐρευνα φέρει τὴν ζωὴν, ἡ τυφλὴ καὶ μονομερὴς προσήλωσις εἰς τὸ γράμμα ἄγει εἰς τὴν ἀποτελεμάτως καὶ τὴν νέκρωσιν» (Δ. Σ. Μπαλάνου, Ἱστορία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς).

2. Ἀληθῶς ἡ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὑπαρξίς θεολογικῆς σχολῆς, ἐν ἣ μορφώνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ διδάσκαλοι τῆς θρησκείας καὶ οἱ ἀνώτεροι ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοί, καὶ ἐν ἣ, ὡς ἐλπίζομεν, θὰ διαπαιδαγωγῶνται ἐν τῷ μέλλοντι πάντες οἱ κληρικοί, εἶναι πρὸς μεγίστην ὀφέλειαν οὐ μόνον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου διότι μόνον ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὁ μέλλων λειτουργὸς καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκροαθῇ θεολογικῶν μαθημάτων ἐν πνεύματι ἐπιστημονικῷ καὶ συγχρόνως τῶν ἐνδιαφερόντων αὐτῶν μαθημάτων καὶ ἄλλων σχολῶν, μάλιστα δὲ τῆς φιλοσοφικῆς, καὶ νὰ ποιεσθῇ εἰς τὰ νάματα τῆς ἐλληνικῆς σοφίας, τὴν ὅποιαν οἱ μεγάλοι τῆς ἐκκλησίας πατέρες περὶ πολλοῦ ἐποιούοντο καὶ ἐξετίμων ὡς παιδαγωγὸν εἰς Χριστόν. Διὰ τῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἀκροάσεως καθηγητῶν διαφόρων σχολῶν καὶ τάσεων, ὡς καὶ διὰ τοῦ συγχρωτισμοῦ μετὰ φοιτητῶν διαφόρων ἐπιστημῶν καὶ ἀντιλήψεων, ὁ μέλλων λειτουργὸς καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ λάβῃ εἰκόνα ἀληθῆ τῆς κοινωνίας ἐν ἣ μέλλει νὰ δράσῃ καὶ τῶν προβλημάτων, ἅτινα μέλλει νὰ ἀντιμετωπίσῃ εἶναι δὲ πολὺ προτιμότερον ὁ μέλλων λειτουργὸς καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας νὰ λαμβάνῃ ἐν τῷ πανε-

στόν ἢ Θεολογία ἐγεννήθη ἐκ τῶν ἐνδοτάτων ἐνδιαφερόντων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ πέραν τῆς ἀναλυτικῆς καὶ συστηματικῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως, ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὰ ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα θέτει ἡ δημιουργικὴ προσπάθεια τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τοὺς διαφόρους τομείς τῆς ἐπιστήμης, τῆς τέχνης, τῆς τεχνολογίας, τῆς κοινωνιολογίας κ.λπ., τόσον κατὰ τὴν θετικὴν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀρνητικὴν ὄψιν αὐτῶν διὰ τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Τὴν σημαντικὴν αὐτὴν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πίστεως ἐνδοεπιστημονικὴν δραστηριότητα τῆς Θεολογίας διετύπωσεν ἀριώτατα ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Π. Τρεμπέλας, ὡς ἐξῆς: «... ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις γίνεται ἐντὸς τῶν προσηκόντων ὁρίων ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ καὶ ἀνακοίνωσις τῶν ἐπιστημονικῶν ἐν γένει ἐξαγομῶν, οὕτω δὲ ἐνῶ προφυλάττονται καὶ αἰλοῦσαι ἐπιστῆμαι ἀπὸ πάσης ὑπερβολῆς καὶ παρεκτροπῆς ἐκ τοῦ πραγματικοῦ πεδίου γνώσεως τοῦ προσιδιάζοντος εἰς μίαν ἐκάστην τούτων... προλαμβάνεται συγχρόνως καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παρερμηνεῖα στοιχείων τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, ὡς δῆθεν ἀναφερομένων εἰς κλάδους τῆς ἐγκοσμίου ἐπιστήμης, ἧτις δύναται νὰ φέρῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰ πορίσματα τῆς ὑγιοῦς ἐπιστήμης. Τοιαῦτα παρερμηνεῖαι ὠδήγησαν πολλοὺς θεράποντας τῆς ἐπιστήμης κατηγορουμένους πρὸ τοῦ κριτηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως»³.

3. Ἡ ἐκκλησιαστικότης τοῦ ἔργου τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ αἰμορφαὶ ἐκκλησιαστικῆς διακονίας αὐτῶν.

Τὸ διδακτικὸν καὶ τὸ ὑψίστης προτεραιότητος ἐρευνητικὸν ἔργον τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν διέπεται ἐξ ὀρισμοῦ, ἀποστολῆς καὶ πρακτικῆς κατὰ τὴν ἀνθρωπολογικὴν κατεύθυνσιν αἰτιολογικῶς μὲν ὑπὸ τοῦ ὅρου τοῦ συμβόλου Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως «δὲ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους», τελολογικῶς καὶ κοινωνιολογικῶς δὲ διὰ τοῦ ὅρου «καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν». Ταυτοχρόνως ἡ θεολογικὴ διαλεκτικὴ τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας, ἐργαζομένης εἰς τὸν οἰκουμενικὸν καὶ πανθρησκειακὸν ὀρίζοντα τῆς ἐποχῆς μας, διατηρεῖ ἀναπαλλοτρίωτον καὶ ἀνόθευτον τὸ ἔρεισμα τοῦ ἀπολύτου χαρακτηρισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἀφαιρετικοῦ κύ-

πιστημῆφ ἐπίγνωσιν ἀληθῆ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν προβλημάτων αὐτῆς, ὡς καὶ νὰ γνωρίζῃ πῶς ἔχει ἡ κοινωνία ἐν ἧ θὰ δράσῃ, τίνας αἰ ἀντιλήψεις καὶ αἰ ἀνησυχίας τῆς καὶ τὶνα τὰ ζητήματα, ἅτινα ἀπασχολοῦσιν αὐτήν, ἢ ἐγκυκλιεσμένος ἐν περιβόλῳ σχολῆς, ἐν ἧ τῷ περιστάνται τὰ πράγματα ἄλλως ἢ ὅπως ἔχουσιν ἐν τῇ πραγματικότητι, νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς ἀνίδεος τῶν συγχρόνων ἐπιστημονικῶν προβλημάτων καὶ κοινωνικῶν ἀντιλήψεων, ἀνέτοιμος νὰ ἀμυνθῆ, νὰ πολεμήσῃ καὶ νὰ δράσῃ» (Δ. Σ. Μπαλάνου, ἐνθ' ἄν. σ. 37).

3. Ἐν Π. Τρεμπέλα, Ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Θεολογίας, 1964, σ. 145.

ρους τοῦ ὅρου «διὰ τῶν προφητῶν» καὶ «ἐν Χριστῷ».

Τὰ τρία ταῦτα «διὰ», τὸ αἰτιολογικόν⁴, δηλαδὴ ἡ αἰτία τῆς Θεολογίας, τὸ τελικόν⁵, δηλαδὴ ὁ σκοπὸς τῆς Θεολογίας καὶ τὸ ἀφαιρετικόν⁶, δηλαδὴ ἡ ἀποκλειστικότης καὶ τελειότης τῆς Θεολογίας, διαφορίζουν ἐπιστημολογικῶς, ὡς πνευματικὰ θεμέλια, τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐπιστημονικῆς δραστηριότητος καὶ καταδεικνύουν καὶ τὰς βαθεῖας ρίζας τῆς ἐκκλησιαστικότητος αὐτῆς.

Ἐάν, ἀπὸ τῶν θεωρητικῶν ὑποβάθρων τῆς ἐκκλησιαστικότητος τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, κατέλθωμεν εἰς τὰς πρακτικὰς ἐκφάνσεις τούτου, θὰ πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὄψις ἢ ἐκδήλωσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς - ἐξαιρέσει θεαίως τῆς διακονίας τῶν μυστηρίων καὶ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας — εἰς τὴν ὅποιαν ἡ παρουσία, ἢ συμμετοχὴ καὶ ἡ συμβολὴ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν νὰ μὴ προσφέρεται εὐκαίρως ἀκαιρως, πάντοτε δὲ ὀλοφύχως.

Τὸ ἔργον τῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν εἰς ὁμοκέντρον ἐγγεγραμμένον κύκλον. Ὁ πρῶτος κύκλος περιλαμβάνει τὴν ἐντὸς τῶν προγραμμάτων τῶν Σχολῶν διδακτικὴν καὶ ἐρμηνευτικὴν δραστηριότητα. Ὁ δεύτερος κύκλος τὴν διακονίαν τῶν ποικίλων ἀναγκῶν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, νοουμένης ἐν εὐρείᾳ (λαὸς, κοινωνία) καὶ ἐν στενῇ (κλήρος, Ἱεραρχία) ἐννοίᾳ. Ὁ τρίτος κύκλος εἶναι ἡ διακονία τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, Ἀρχιεπισκοπῶν κ.λπ. Ὁ τέταρτος κύκλος περιλαμβάνει τὴν διακονίαν τοῦ αἰτήματος τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Ὁ πέμπτος κύκλος θεραπεύει τὸ αἴτημα τῆς διαλύσεως τῆς συγχύσεως, τὴν ὅποιαν σκοπίμως προκαλοῦν τὰ σκοτεινὰ ρεύματα ἀθείας πρὸς μεγίστην ζημίαν τῆς ἐλευθερίας τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς λυτρώσεως⁷.

4. Πρβλ. J. HUMBERT, Συνακτικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης (μετάφρασις Γ. Κουρμούλη), Ἀθῆναι (1957), § 514-515.

5. Ἐνθ. ἄν. § 514-515.

6. Ἐνθ. ἄν. § 512-513.

7. «Ὅτι θεαίως οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐκκλησίας μετὰ δυσφορίας βλέπουσι τὴν ἐν τῷ ἀνωτάτῳ ἐπιστημονικῷ καθιδρύματι καλλιέργειαν τῆς θεολογίας εἶναι: εὐεξήγητον, εἰ καὶ δὲν θὰ ὤφειλε νὰ παρορᾷται: ὅπ' αὐτῶν ἐπιπλέον ἐπικινδυνὸς διὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν θὰ ἦτο ἐκκλησία διαπνεομένη ὑπὸ ἀρχῶν ἀδικλασίας καὶ φανατισμοῦ ἢ καταλλήλως διαπαιδαγωγομένη εἰς τὸ ἀληθὲς χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ χαλιναγωγομένη ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀνεξιθρησκείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ξένας πεποιθήσεις. Ὅλως δ' ἀσύστατος εἶναι καὶ ἡ γνώμη τῶν ἀρνούμενων εἰς τὴν θεολογίαν τὰ ἐπιστημονικὰ στοιχεῖα τὰ καθιστῶντα αὐτὴν ἱκανὴν νὰ καλλιεργῆται ἐν πανεπιστημίῳ. Τοῦναντίον ἡ ὑπαρξίς τῆς θεολογικῆς σχολῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἐπιβάλλεται καὶ λόγῳ τῶν πανεπιστημιακῶν παραδό-

Ἐνδεικτικῶς μόνον δύνανται νὰ ὑπομνησθοῦν εἰς τὴν σεβασμίαν ὁμήγουριν τὰ ἐπόμενα:

1) Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ προσπαθοῦν νὰ προσεγγίσουν κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως καὶ οὐσίας τοῦ Θεοῦ μὲ βάσιν τὰς ἀγιογραφικὰς καταγραφὰς, τὸν πατερικὸν λόγον καὶ τὸν σπερματικὸν τοιοῦτον.

2) Ἀκροῶνται ἐξ αὐτῶν καὶ πληροφοροῦνται διὰ τῆς Ἀστροφυσικῆς τὸν ἀπόχρον τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος.

3) Παρακολουθοῦν τὰς σχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ δευτέρου πρὸς τὸν Πρῶτον ἀπὸ τῆς Δημιουργίας.

4) Μελετοῦν καὶ βιοῦν τὸ τρίπτυχον γεγονὸς τῆς σαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως εἰς πλάτος καὶ εἰς βάθος, κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς συνεπείας.

5) Ἀνιχνεύουν τὰς σεμνὰς συνάξεις, τὰς λιτὰς ἀλλὰ μεστὰς ἀγάπης πράξεις τῶν πρώτων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναλύουν τὰς πελωρίας μορφὰς τῶν Ἀποστόλων καὶ Εὐαγγελιστῶν, μάλιστα δὲ τοῦ Παύλου καὶ Ἰωάννου.

6) Σπουδάζουν τοὺς ἀπολογητικούς ἀγῶνας καὶ καταπλήσονται ἀπὸ τὴν ἀφθαστον ποικιλίαν ἡρωϊσμοῦ τῶν ἑκατομμυρίων μαρτύρων, τῶν καταθεσάντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ αἵματος.

7) Ἀναδιφοῦν τοὺς βίους τῶν ἀσχητῶν πρωταθλητῶν τῆς ἐρήμου.

8) Ἀναλύουν τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς πρωταγωνιστὰς των διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ὀρθῆς ἐρμηνείας καὶ τῆς καθαρᾶς κατανοήσεως τοῦ γεγονότος τῆς Ἀποκαλύψεως ἐν Χριστῷ, ἀρνούμενοι ἐξ αὐτῶν διδάγματα, γνώσεις καὶ μεθόδους.

9) Μελετοῦν πᾶσαν πυχὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου. Ἐξαίρουν τοὺς θριάμβους καὶ τὰ κορυφαῖα ἐπιτεύγματα, διὰ τῶν ὁποίων πραγματώνεται ὁ σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπογραμμίζουν, ὅπου ὑπάρχουν, τὰς ἀποτυχίας τῶν ἀνθρωπίνων φορέων.

10) Σημειώνουν τὴν ἀκμὴν τῆς ἐνότητος καὶ τὴν ὑποχώρησιν αὐτῆς πρὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Ἀναλύουν συστηματικῶς τὴν πορείαν τῆς νόσου τῆς διαιρέσεως καὶ τὰς ἀνεπιτυχεῖς προσπάθειαις θεραπείας τῆς, ἀναζητοῦσαι τὴν εὐρεσίαν τῆς χρυσῆς τομῆς διατηρήσεως ἀνοθεύτου τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ ἐπιτεύξεως τῆς ἐνότητος καὶ τῆς κοινωνίας.

σεων, ὡς καὶ λόγῳ τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου αὐτῆς, τῆς ἀμοιβαίας σχέσεως καὶ ἀλληλεπιδράσεως τῶν ἐπιστημῶν, ὡς καὶ τῆς ὑψίστης σημασίας, τὴν ὁποῖαν ὁ θρησκευτικὸς παράγων διαδραματίζει ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ» (Δ. Σ. Μπαλάνου, ἐνθ. ἀν. σ. 39).

11) Περιγράφουν καὶ τονίζουν τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, συνάγουν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πρακτικὰς ἐφαρμογὰς του, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ προσδιορίζουν καὶ σήμερον τὴν κοινωνικὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω πραγματοποιοῦνται διὰ ποικίλης δραστηριότητος, ὡς:

Ἡ στελέχωσις τῶν Μονίμων Συνοδικῶν καὶ μὴ ἐπιτροπῶν καὶ Συμβουλίων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁργανισμοῦ.

Ἡ διεύθυνσις καὶ σύνταξις τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν.

Ἡ ἔκδοσις τῶν ἔργων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λειτουργικῶν βιβλίων.

Ἡ ἐκπροσώπησις ἢ ἡ συμμετοχὴ εἰς ἐκκλησιαστικὰς συναντήσεις καὶ συνέδρια.

Ἡ γνωμοδότησις ἐπὶ θεμάτων ἀπασχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ συμβολὴ εἰς ἱερατικὰ Συνέδρια ἱερατικῆς ἐπιμορφώσεως καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ διδακτικοῦ ἔργου τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.

Ἡ δημοσία ὑποστήριξις δι' ἄρθρων, ὁμιλιῶν κ.λπ. τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ διακονία τοῦ κηρύγματος, ἂν καὶ αὕτη κατηργήθη διὰ μιᾶς ἀνεξηγήτου ἀποφάσεως.

Μακαριώτατε,

Ἡ συνέχισις τῆς ἀπολογιστικῆς ἀναφορᾶς, θὰ ἦτο κοπιαστικὴ ὑπόμνησις διὰ τοὺς ἀκροατὰς καὶ ἀνέφικτος διὰ τὸν ὁμιλοῦντα, ὁ ὁποῖος εἶναι φύσει ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ πᾶσαν ὑπὸ παντὸς μέλους τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν προσφερομένην διακονίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ σεβαστὴ Ἱεραρχία, ὡς σῶμα καὶ ὡς ἄτομα, γνωρίζει ἀσφαλῶς πόσαι καὶ ποῖαι ὑπηρεσίαι προσφέρονται ὑπὸ τῶν μελῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ἀνιδιοτελῶς καὶ ἐκ τοῦ ζήλου τῆς πίστεως καὶ μόνον.

Θὰ προσθέσω εὐλαβῶς ὅτι, ἐὰν ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία λαμβάνει θεολογικὴν διακονίαν ἐκ τῶν μοναχικῶν ταγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχει καὶ τὴν εὐθύνην τῆς οικονομικῆς συντηρήσεως καὶ τὴν διοικητικὴν μέριμναν, ἢ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὄχι μόνον τῆς Ἑλλάδος, ἔχει τὴν ἐθελοντικὴν, δηλαδὴ ἐλευθέραν προσφορὰν αὐτῆς τῆς διακονίας χωρὶς τὰς μερίμνας καὶ τὰς εὐθύναις διὰ τὰς βιοτικὰς κ.λπ. ἀνάγκαις τῶν διακονούντων αὐτήν.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω καὶ παρὰ τὴν ἐξαντλητικὴν πολυτάκτις ἀπασχόλησιν τῶν μελῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν μὲ τὴν προσφορὰν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διοικοῦσαν καὶ λαόν, εἰς ὅλας τὰς δυνατάς, ἐπιθυμητάς καὶ

ἐπιτρεπτάς διαστάσεις, αἱ Σχολαὶ περιμένουν νέας ἐκάστοτε εὐκαιρίας διακονίας, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀποροῦν διὰ τὴν μὴ ζήτησιν τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας δύναται νὰ προσφέρουν.

4. *H sine qua non προϋπόθεσις ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.*

Τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῆς ἑλληνοπατερικῆς Γραμματείας ἢ μόρφωσις τοῦ κλήρου ἐλαμβάνετο εἰς εἰδωλολατρικὰς φιλοσοφικὰς Σχολάς. Τοῦτο δὲν παρημποδίσε τὴν ἀνάδειξιν ἀνυπερβλήτων ἕως σήμερον ἱεραρχικῶν καὶ θεολογικῶν μορφῶν ὡς τῶν Μ. Βασιλείου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ καὶ ἄλλων. Καὶ τοῦτο συνέβαινε, ἐπειδὴ ἢ σπουδὴ ἔπεται τῆς πίστεως καὶ δὲν γεννᾶ, ἀλλὰ ἀναπτύσσει τὴν πίστιν τὴν ἐδραιώνει, τὴν θωρακίζει διὰ τοῦ λόγου, τὴν ἐξοπλίζει δι' ἐπιχειρημάτων, ἀποδείξεων καὶ τεκμηρίων ἀπὸ ὅλους τοὺς χώρους τοῦ ἐπιστητοῦ. Ὁ ἰδιότυπος διαφορισμὸς μεταξὺ πίστεως καὶ σπουδῆς τῆς πίστεως ἰσχύει καὶ διὰ τὴν σπουδὴν τῆς Θεολογίας. Καὶ διὰ ταύτην παραμένει ὡς πρώτη, μοναδικὴ καὶ ἀναντικατάστατος, *sine qua non* προϋπόθεσις ἢ ὑπαρξίς τοῦ εὐαγγελικοῦ «κόκκου συνάπτεως», τῆς πίστεως. Αὐτὸν τὸν «κόκκον» ἀναπτύσσουν εἰς δένδρον καρποφόρον αἱ Θεολογικαὶ Σχολαί, καθ' ὅσον πραγματοποιεῖται ἐν αὐταῖς τὸ οὐσιωδῶς διάφορον τοῦ ἔργου τοῦ γεννήτορος εἰς τὴν πίστιν, δηλαδὴ τὸ ἔργον τοῦ παιδαγωγοῦ τῆς πίστεως. «Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ — λέγει ὁ Ἀπ. Παῦλος — ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα» (Α' Κορινθ. 4,15). Τὸ ἔργον τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, κατὰ ταῦτα, ἔπεται τοῦ ἔργου τοῦ ἐκκεντρισμοῦ τῆς πίστεως καὶ οἰκοδομεῖται ἐπ' αὐτῆς καὶ ὄχι ἀντιστρόφως. Τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς ἐν Χριστῷ πατρότητος εἶναι ἔργον κατ' ἐξοχὴν ἀποστολικὸν καὶ ἱερατικὸν ἔργον, ἐνῶ τὸ ἔργον τῆς ἐπιστημονικῆς ἀγωγῆς καὶ ἀναπτύξεως τῆς πίστεως εἶναι ἀποστολὴ ἐπιστημονικὴ καὶ διδακτικὴ, τὸ ἀνώτατον ἐπίπεδον τῆς ὁποίας πραγματώνεται εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολάς, τὰς ἐπιφορτισμένας μὲ τὸν δυσβάστακτον ἀλλ' ἑλκυστικὸν μόχθον τῆς μορφώσεως παιδαγωγῶν εἰς Χριστόν.

Καὶ ἡ ἀρτιωτέρα ὅμως ἐξ ἐπόψεως ἐμφύχου διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἀψύχου ὑποδομῆς Σχολῆς ἀδυνατεῖ νὰ κτίσῃ τὸ πνευματικὸν αὐτῆς οἰκοδόμημα, ἐὰν δὲν ὑφίσταται ἤδη τὸ στερεὸν ἔδαφος καὶ ὁ θεμέλιος τῆς πίστεως. Αὐτὸν τὸν θεμέλιον οὔτε ἐξ ὀρισμοῦ οὔτε ἐξ ἀποστολῆς καὶ μεθόδου δικαιοῦνται αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ νὰ ἐπιδιώξουν, καθ' ὅσον στεροῦνται τοῦ καθηγητικοῦ ἐν στενῇ ἐννοίᾳ δικαιοῦματος. Παρὰ ταῦτα δι' ὅλου τοῦ ἔργου καὶ τοῦ προγράμματος αὐτῶν καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιτελεῖται, ὁσάκις συντρέχουν καὶ αἱ ὑποκειμενικαὶ τῶν διδασκομένων προϋποθέσεις καὶ χωρὶς νὰ παραβιάζεται ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀτομικὴ εὐθύνη ἐκάστης προσωπικότητος.

Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ καὶ μάλιστα ἡ πρώτη καὶ ἀρχαιότερα τούτων, δηλαδὴ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἶχε — καὶ ἔχει — εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὡς κύριον σκοπὸν αὐτῆς τὴν μόρφωσιν τοῦ κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Καυχᾶται δὲ καύχησιν σεμνὴν ὅτι σύμπασα ἡ Ἱεραρχία καὶ ὁ πεπαιδευμένος Κλῆρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἕως καὶ τῆς ιδρύσεως (1942) τῆς ἀδελφῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἐλάμβανε τὴν μόρφωσίν του κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐξ αὐτῆς⁸.

Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαί, πρέπει νὰ προστεθῇ, αἰσθάνονται καὶ τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς καὶ τὸ βάρος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν ἀνάθεσιν εἰς αὐτὰς τῆς ἀποστολῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ συναίσθησις αὕτη τὰς ὠδήγησεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ιδρῶσιν εἰδικὰ τμήματα ποιμαντικῶν σπουδῶν διὰ τοὺς ὄντας καὶ τοὺς μέλλοντας κληρικούς. Ἠλπίζετο καὶ ἐλπίζεται ὅτι ἐκ τοῦ τμήματος τούτου θὰ προήρχοτο παραλλήλως στελέχη κατάλληλα διὰ τὴν ἐπ' ἀνδρωσὶν τῶν διαφόρων κοινωνικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι αὐξάνονται καθημερινῶς. Πολλοὶ τῶν κοινωνικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτοῦν λόγῳ τῆς φύσεώς των ἀναδραστηριοποίησιν τῶν γυναικῶν εἰς τὸ μέτρον τῆς παρουσίας αὐτῶν εἰς τὸν βίον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς λαμπροὺς ἐκκλησιαστικῶς καὶ κοινωνικῶς αἰῶνας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

Τὸ ποιμαντικὸν τμήμα, αὕτη ἡ εἰδικὴ μέριμνα καὶ διακονία τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἀφέθη νὰ βαδίσῃ τὴν ἐξελικτικὴν ἐπὶ τὰ βελτίω πορείαν του, κυρίως, ἐπειδὴ τὸ νεοεισαχθὲν σύστημα ἐπιλογῆς τελειοφοίτων τοῦ Λυκείου διὰ Πανεπιστημιακὰς σπουδὰς θέτει, ἐν τῇ πράξει, χαμηλὸν ὄριον ἡλικίας διὰ τοὺς ἐπιεμένους σπουδῶν. Τοῦτο, ἐν συνδιασμῷ μὲ τὰς δεσμεύσεις τῶν διεπόντων τὴν ἡλικίαν τοῦ χειροτονουμένου κανόνων, δημιουργεῖ διττὸν ἐμπόδιον. Ἐμποδίζει τοὺς ἤδη κληρικούς νὰ εἰσεέλθουν εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς καὶ εὐρίσκει ἀνωρίμους ἢ ἀδυνατοῦντας τοὺς νέους λαϊκούς νὰ ἀποφασίσουν διὰ τὴν εἰσοδὸν των εἰς τὸν κλῆρον εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν ἐξ ἐνός καὶ δημιουργεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἀπασχολήσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ πτυχίου ἕως τῆς χειροτονίας διὰ

8. «Διὰ τῆς πανεπιστημιακῆς μορφώσεως οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας ἵστανται εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐπιστήμονας καὶ διὰ τοῦ πανεπιστημιακοῦ πνεύματος, ὅπερ εἰσδύει εἰς τὰς ψυχὰς των, ἀποφεύγουσι τὰ μειονεκτήματα, ἅτινα παρακολουθοῦσι μοιραίως τὴν ἐν σεμιναρίοις μόρφωσιν. Ἡ ἐν πανεπιστημίῳ ἀνωτέρα μόρφωσις τοῦ κλήρου εἶναι οὐ μόνον ἐπὶ πραγματικῶν συμφέροντι τῆς ἐκκλησίας, ἥτις ἔχει ὅττω πεφωτισμένους λειτουργούς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ συμφέροντι τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καὶ τῆς πολιτείας, ἥτις δὲν δύναται πράγματι νὰ εὐημερῇ ἐὰν τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα δὲν εἶναι ὑγιᾶς καὶ κανονικῶς ἀνεπτυγμένον» (Δ. Σ. Μπαλάνου, ἐνθ. ἀν. σ. 37).

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Ι Σ

Διά του υπ' αριθ. 56 της 23.2.1981 έγγραφου του Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιώς ζητείται ή γνώμη ήμων, περί του εάν έδικαιούτο εκ των διατάξεων του νόμου 5383) 32 «Περί Έκκλησιαστικών Δικαστηρίων και της πρό αυτών διαδικασίας» να ασκήση κανονικήν δίωξιν και να παραγγείλη ένορκον ανάκρισιν κατά Κληρικών οι όποιοι, μή διατελοῦντες υπό την ποιμαντορίαν του, φέρονται ως διαπράξαντες Κανονικά παραπτώματα εν τή περιφέρειά της Μητροπόλεώς του.

Α'.

Τò τιθέμενον πρός γνωμοδότησιν έρώτημα είναι συνδεδεμένον μετά της έννοίας του Κανονικού παραπτώματος, της ποινικής έξουσίας της Έκκλησίας επί των υποπιπτόντων εις Κανονικάς τιμωρητά παραπτώματα Κληρικών και Μοναχών και της δικονομίας της Έκκλησιαστικής δίκης, ως αύτη καθορίζεται διά των διατάξεων του νόμου 5383) 32.

Διά άρθρου 44 παρ. 1 του νόμου 590) 77 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» όρίζεται:

«Τά παραπτώματα των Κληρικών και Μοναχών τά σχετικά πρός τά καθήκοντα και τάς έπαγγελίας της όμολογίας αυτών, τά συνεπαγόμενα Κανονικάς κυρώσεις, έκδικάζονται υπό των Έκκλησιαστικών Δικαστηρίων. Ειδικός νόμος ρυθμίζει τά της ίδρύσεως, συγκροτήσεως,

τούς έχοντας την κλήσιν και την συμμαρτυρίαν έξ έτέρου.

Η Θεολογική Σχολή άπεφάσισε και έπρότεινε εις τò Υ.Ε.Π.Θ. σειράν τροποποιήσεων του σχετικού νόμου περί εισαγωγικών έξετάσεων και έλπίζει εις την υιοθέτησιν αυτών. Την άπασχολεί όμως και τò θέμα των θηλέων πτυχιούχων του ποιμαντικού τμήματος εν συνδυασμῳ με τò άναπτυσσόμενον κοινωνικόν και κατηχητικόν έργον της Έκκλησίας και ιδίως των Μητροπόλεων. Ίσως μία μεικτή έπιτροπή εκ Μητροπολιτών και Καθηγητών άμφοτέρων των Θεολογικών Σχολών, θά ήδύνατο να άνευρη τρόπου αξιοποιήσεως τούτων εις την Έκκλησίαν. Πρόκειται περί τέκνων της Έκκλησίας, διατεθειμένων να έργασθούν υπό τάς πτέρυγας ταύτης.

Έάν τò μετά πολλών έλπίδων ίδρυθέν ποιμαντικόν τμήμα στερηθῆ τού ενδιαφέροντος της Έκκλησίας, τότε

άρμοδιότητος και λειτουργίας των δικαστηρίων τούτων, μέχρι της εκδόσεως του όποιου εξακολουθεῖ ισχύων ό νόμος 5383) 32 «περί Έκκλησιαστικών Δικαστηρίων και της πρό αυτών διαδικασίας».

Εις γνωμοδότησιν ήμων, «τò ανέλεγκτον υπό του Συμβουλίου της Έπικρατείας της Ποινικής έξουσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος επί των Κληρικών και Μοναχών» (Δελτίον ΕΚΚΛΗΣΙΑ άριθ. 3 της 1.2.81 σελ. 48 έπ.) αναφέρεται ότι διά του Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος, ό όποιος είναι νόμος της Πολιτείας (Σ.τ.Ε. Όλ. 3178) 76), ρυθμίζονται, εν όψει των άρθρων 3 και 13 του ισχύοντος Συτάγματος 1975, εν πλαυσίω αί σχέσεις Έκκλησίας και Πολιτείας. Η Πολιτεία αναγνωρίζει και δεσμεύεται εκ της καθιδρυμένης διά των Έρωτων Κανόνων, ποινικής έξουσίας της επικρατούσης και συνταγματικώς προστατευομένης Έλλαδικής Έκκλησίας όπως έλευθέρως και κυριαρχικώς διά των Έκκλησιαστικών δικαστηρίων, τά όποια λειτουργούν κατ' έπίκλησιν και έφαρμογήν των Έρωτων Κανόνων, πειθαναγκάζη τούς εις αύτην άνήκοντας Κληρικούς και Μοναχούς, και έφ' όσον χρόνον έχουν τάς ιδιότητας ταύτας, να εκτελώσι τά καθήκοντα και τάς έπαγγελίας αυτών.

Οί προβλέψαντες τά Κανονικά παραπτώματα Έρωτο Κανόνες άποσκοπούν εις την βελτίωσιν των Κληρικών και Μοναχών διά της κατά Χριστόν ζωής και εις την διασφάλισιν της εις την Έκκλησίαν τάξεως και πειθαρχίας (ΐδτε και Παναγιωτάκον, Τò Ποινικόν Δίκαιον της Έκκλησίας, Εισαγωγή).

θά πρέπει να συζητηθῆ εκ νέου ή άπόφασις ίδρύσεώς του υπό της Σχολής. Σχετικόν θέμα είναι ήδη αναγεγραμμένον εις την ήμερησίαν διάταξιν πρός συζήτησιν, έπειδή έζητήθη υπό μελών της Σχολής και φοιτητών. Η έκφρασις συνεπῶς σήμεραν της γνώμης της Έραρχίας, θά βοηθήσῃ τάς άποφάσεις μας.

Μακαριώτατε,

Κατερχόμενος του βήματος, εύχαριστῶ διά την τιμήν της προσκλήσεως εις τόν έορτασμόν και έκφράζω την έλπίδα ότι ή συζήτησις, ή όποία θά ακολουθήσῃ, θά είναι καρποφόρος υπό πάσαν έποψιν.

ΗΛΙΑΣ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κοσμήτωρ Θεολογικής Σχολής

Παν/μίου Αθηνών

Τὰ ἀνωτέρω δέχεται παγίως, ἀπὸ τοῦ 1940, καὶ ἡ νομολογία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀποφαινομένη ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικά Δικαστήρια δὲν εἶναι οὔτε δικαστήρια, ὡς τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, οὔτε Εἰδικὰ δικαστήρια, οὔτε διοικητικά δικαστήρια, οὔτε Πειθαρχικά Συμβούλια, ἢ σύστασις καὶ λειτουργία τῶν ὁποίων ὀρίζονται διὰ νόμων τῆς Πολιτείας.

Εἶναι ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν κατ' ἐπίκλησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων πρὸς διατήρησιν τῆς ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων διεπομένης Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ πειθαρχίας. Διὰ τῶν ἐν γένει πράξεων τῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι καταλήγουν εἰς ἔκδοσιν ἀποφάσεως ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ πνευματικῶς καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτόν, τόσον αἱ ἀπολήγουσαι εἰς ἔκδοσιν ἀποφάσεως Ἐκκλησιαστικαὶ πράξεις, ὅσον καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων εἶναι ἀνέλεγκτοι ἀκυρωτικῶς καὶ ἀναιρετικῶς (Σ.τ.Ε. 36) 1975, 2800) 72, Ὁλομ. 4120-4123) 80, Ἄρειος Πάγος 120) 69 καὶ γνωμοδότησιν ἡμῶν ἐν ΕΚΚΛΗΣΙΑ τῆς 1.2.1981).

Κατὰ ταῦτα, ἐλλείποντος σχετικοῦ ὁρισμοῦ, Ἐκκλησιαστικὴ ποινικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν εἶναι ἡ, εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν, ἀσκουμένη καὶ κινουμένη πνευματικὴ λειτουργία ἐκκλησιαστικῆς ποινικῆς διώξεως, εἰς τὴν περίπτωσιν Κανονικοῦ παραπτώματος, μετὰ διαπίστωσιν τοῦ ὁποίου, διὰ τῆς ἀποφάσεως ἐπιβάλλεται Κανονικὴ ποινή, ἢ ὁποῖα καὶ ἐκτελεῖται, κατὰ τὰ δι' ἄρθρου 153, ὡς ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου 898) 43, τοῦ γ. 5383) 32, ὀριζόμενα.

Διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς ποινικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας, τῆς κινήσεως ταύτης καὶ τῆς ἀποφάσεως στήνεσαι ἡ γέφυρα, ἡ μετάγουσα ἀπὸ τοῦ ἀφηρημένου Κανονικοῦ νόμου εἰς τὴν συγκεκριμένην ἐφαρμογὴν τούτου εἰς περίπτωσιν διαπιστώσεως, διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀνακρίσεως καὶ ἀποδείξεως διὰ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου διαδικασίας, στοιχειοθετήσεως, ἀντικειμενικῶς καὶ ὑποκειμενικῶς, εἰς ἄρα Κληρικοῦ ἢ Μοναχοῦ Κανονικοῦ παραπτώματος (πρόβλ. καὶ Ζησιάδην, Ποινικὴ Δικονομία, Τόμος Α', ἔκδοσις 1964, ἢ ποινικὴ δικαιοδοσία καὶ τὰ εἶδη αὐτῆς, παράγγρ. 317, σελ. 517 ἐπ.).

Β'.

Ὁ Κανονικὸς νομοθέτης, διὰ παραινήσεων καὶ διατάξεων ἀπαγορευτικῶν καὶ ἀπειλῶν κυρώσεων, ἀποδίδει γὰ διαφυλαχθῆ καὶ διατηρηθῆ ἢ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πειθαρχία καὶ τάξις.

Τὸ δίκαιον ὅμως τῶν Κανόνων θὰ ἦτο ἀτελὲς ἐὰν δὲν περιελάμβανε καὶ δικονομικὰ διατάξεις καὶ δὲν ὠρίζεν τὰ ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας τὰ ὁποῖα θὰ κρίνουν τοὺς παραβάτας. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν ἀνέκαθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κατεστάθησαν ὄργανα δικαστικά, ἀσκούντα εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀντιθέτου πρὸς τοὺς Ἱ. Κανόνας

συμπεριφορᾶς, προκαλούσης σκάνδαλον, τὴν ποινικὴν ἀξίωσιν (Jus puniendi) τῆς Ἐκκλησίας.

«Ἐπισφραγίζομεν πάντας τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας... εἰ δέ τις ἀπλῶς Κανόνα τινα τῶν εἰρημένων καινοτομῶν, ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ὑπεύθυνος ἔσται κατὰ τὸν τοιοῦτον Κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος καὶ δι' αὐτοῦ ἐν ὧπερ πταίει θεραπευόμενος» (Κανῶν Β' Τρούλλου Σ. Β. 308-310).

Οἱ Ἐπίσκοποι ὡς Κανονικοὶ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, κατ' Ἀποστολικὴν ἐπιταγὴν (Β' Κορινθ. Π', 10, Α' Τιμοθ. Κεφ. Γ' καὶ Ε') ἤσκουν δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ διαιτησίαν ἀκόμη καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν διαφορῶν (Audientia Episcopalis). Μὲ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου ἡ Ἐπισκοπικὴ ἐξουσία περιωρίσθη εἰς ἔλεγχον τοῦ ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βίου τῶν Μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τιμωρίαν αὐτῶν εἰς περιπτώσεις μὴ συμμορφώσεως πρὸς τοὺς διέποντας τὴν Ἐκκλησίαν Ἱεροὺς Κανόνας.

Εἰς τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν ἡ δικαιοδοσία τῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν ἀσκεῖται διὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, καὶ διὰ τοῦ νόμου 5383) 32 τίθενται δικονομικαὶ διατάξεις κατ' ἐφαρμογὴν τῶν ὁποίων λειτουργεῖ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Δικαιοσύνη. Οὕτω, τὸ μὲν προσφυλάσσονται οἱ δικαιοδοτούντες ἀπὸ κινδύνους αὐθαιρεσιῶν, τὸ δὲ διασφαλίζονται τὰ δικονομικὰ δικαιώματα τῶν, ἀθῶων μέχρι τῆς ἀποφάσεως, Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν (ἴδετε Γ. Αἰλαίου, Ποινικὴ ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ δικονομία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης, Ἀθήναι 1975).

Διὰ τοῦ νόμου 5383) 32 καθορίζεται ἡ δικονομία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης, ἡ ὁποία περιλαμβάνει πᾶσαν ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως τῆς ποινικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῆς ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀποφάσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου (ἀσκήσις ποινικῆς ἐξουσίας, κίνησις ποινικῆς ἐξουσίας, ἀνάκρισις, συλλογὴ ἀποδεικτικοῦ ὑλικοῦ ὄχι μόνον τῆς ἐνοχῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθώότητος τοῦ ὑπὸ κατηγορίαν Κληρικοῦ ἢ Μοναχοῦ, δικαιώματα τούτων, κυρία διαδικασία, πρακτικά, σύνταξις καὶ ὑπογραφή ἀποφάσεων, ἐπιδόσεις, κοινοποιήσεις, ἐνδίκια μέσα, προπαρασκευαστικὴ καὶ κυρία διαδικασία τούτων, ἐκτέλεσις τελεσιδίκων ἀποφάσεων κ.λπ.).

Δι' ἄρθρου 2 τοῦ προειρημένου νόμου ὀρίζεται ὅτι: «Ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ ἐν ἐκάστη Μητροπόλει καθίσταται Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, ἀρμοδιότητα ἔχον ἵνα ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων ἱερέων, διακόνων καὶ μοναχῶν».

Εἰς Εἰδικὸν Κεφάλαιον «Περὶ διαδικασίας ἐπὶ κατηγορουμένων πρεσβυτέρων, διακόνων, ὑποδιακόνων καὶ μοναχῶν» ὁ νόμος, διὰ τῶν ἄρθρων 100 καὶ ἐπόμενα, καθορίζει: τὰ τῆς ἀ σ κ ἡ σ ε ω ς καὶ κ ἰ ν ἡ σ ε ω ς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποινικῆς διώξεως κατὰ τῶν ἀνωτέρω εἰς περίπτωσιν Κανονικοῦ παραπτώματος.

Ἡ ἐναρκῆς τῆς ποινικῆς διώξεως πραγματοποιεῖται εἴτε δι' ἐνεργείας ἀνακρίσεως α ὕ τ ο π ρ ο σ ῶ π ω ς ὑπὸ

τοῦ Μητροπολίτου, εἴτε διὰ τῆς ἀναθέσεως τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀνακρίσεως εἰς Κληρικὸν Μέλος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου (ἴδετε ἄρθρον 100 ν. 5383) 32, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τῆς παραγρ. 3 ἄρθρου 5 τοῦ Ν.Δ. 1714) 42 καὶ ἀντεκατεστάθη τελικῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου 898) 43).

Ἡ ἀσκησις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποινικῆς διώξεως περιλαμβάνει πάσας τὰς (μετὰ τὴν κατὰ τὰ προειρημένα ἔναρξιν ταύτης) πράξεις μέχρι καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐπὶ τῆς ἀρξαιμένης διώξεως ἀποφάσεως (ἀνάκρισις, ἀμφισβητήσεις κατὰ τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐπίλυσις αὐτῶν κατ' ἄρθρον 104), ἀνάκρισις ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἢ ἐτέρου Κληρικοῦ (ἄρθρον 105), ἀνακριτικαὶ πράξεις (ἄρθρα 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112), ἐξέτασις καὶ δικαιώματα κατηγορουμένου (ἄρθρα 113, 114, 120, πέρασ τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρα 116, 117), διαδικασία πρὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου (ἄρθρον 118), Ἐκκλησιαστικὸς συνήγορος (ἄρθρον 119) πρακτικά, ἀπόφασις (ἄρθρα 121, 122, 123), ἐρημοδικία καὶ ἀνακοπή (ἄρθρα 125 - 131), ἔφεσις (ἄρθρα 133-142), ἐκτελέσις τῶν ἀποφάσεων (ἄρθρον 153), ἄφεσις, ἐλάττωσις, χάρις καταγνωσθείσης ποινῆς (ἄρθρον 155).

Γ'.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διὰ τοῦ πρώτου ἔδαφιου ἄρθρου 100 τοῦ νόμου ὀρίζοντος:

«Ὁ ἀρμόδιος Μητροπολίτης ... λαθῶν ὀπωσδήποτε γνῶσιν, εἴτε συνεπαίᾳ ὑποδαλλομένης εἰς αὐτὸν μνηύσεως (ἴδετε ἄρθρον 101) ὅτι κληρικὸς ἢ μοναχὸς ὑπέπεσεν εἰς παράπτωμα συνεπαγόμενον Κανονικὴν ποινὴν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ δὲν πρόκειται περὶ ἐλαφροῦ παραπτώματος δι' ὃ δύναται νὰ ἀσκήσῃ τὰ διοικητικὰ δικαιώματα αὐτοῦ (ἴδετε ἄρθρον 102) ἐνεργεῖ αὐτοπροσώπως τακτικὰς ἐνόρκους ἀνακρίσεις ἢ ἀναθέτει τὴν διεξαγωγὴν ἢ καὶ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν (ἴδετε ἄρθρον 117) εἰς ἓν τῶν μελῶν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου» μετὰ τῶν δι' ἄρθρου 7 τοῦ νόμου ὀριζομένων:

«Τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον δικάζει τὰ ὀπωσδήποτε διαπραχθέντα Ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα τῶν ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν τοῦ Μητροπολίτου κληρικῶν καὶ μοναχῶν, ἔτι δὲ τὰ ἐν τῇ περιφέρειᾳ τῆς Μητροπόλεως διαπραχθέντα ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα παντὸς ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν οἰουδήποτε Κληρικοῦ ἢ Μοναχοῦ» σαφῶς καὶ ἄνευ ἀνάγκης καταφυγῆς εἰς ἐρμηγείαν, συνάγεται ὅτι, διὰ τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Μητροπόλεως τοῦ διαπραχθέντα Ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα παντὸς ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν οἰουδήποτε Μητροπολίτου Κληρικοῦ ἢ Μοναχοῦ, ἀρμόδιος πρὸς ἀσκήσιν καὶ κίνησιν κατὰ τὰ προειρημένα τῆς ποινικῆς ἀξιώσεως καὶ δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας, καθίσταται ἐκ τοῦ νόμου καὶ ὁ Μητροπολίτης εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Μητροπόλεως τοῦ ὁποίου φέρονται διαπραχθέντα τὰ Κανονικὰ

παραπτώματα (πρὸς. καὶ ἄρθρα 27, 43, 122 Κωδ. Ποιν. Δικονομίας).

Ἡ δι' ἄρθρου 7 τοῦ νόμου καθιδρυμένη κατὰ τόπον ἀρμοδιότης τοῦ Μητροπολίτου, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Μητροπόλεως τοῦ ὁποίου διεπράχθησαν ὑπὸ Κληρικῶν ἢ Μοναχῶν Κανονικὰ παραπτώματα, εἶναι συνηχουσα μετὰ τῆς γενικῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Μητροπολίτου ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν τοῦ ὁποίου διατελεῖ ὁ διαπράξας Ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα Κληρικὸς ἢ Μοναχός, καί, ἐπαναλαμβάνεται, ὅτι ἐφαρμόζεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς ἃς περιπτώσεις διαπράττεται Ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα «ἐν τῇ περιφέρειᾳ Μητροπόλεως του». Τοῦτο σαφές καθίσταται ἐκ τῶν δι' ἄρθρου 8 τοῦ νόμου ὀριζομένων: «Ἐπὶ συνηχουσα ἀρμοδιότητος Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων (ἦτοι τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Μητροπόλεως εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας διεπράχθη τὸ Ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα καὶ τῆς Μητροπόλεως εἰς τὴν ὁποία ἀνήκει καὶ ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου διατελεῖ ὁ Κληρικὸς καὶ Μοναχός) προτιμᾶται ἐκείνο παρ' οὗ ὁ κατηγορούμενος ἐκλήθη πρὸτερον πρὸς ἀνάκρισιν».

Δ'.

Ἐὰν ὑπάρξῃ περίπτωσις ἀμφισβητήσεως περὶ τῆς ἀρμοδιότητος κανονίζει ταύτην κατ' αἴτησιν οἰουδήποτε διαφορομένων Μητροπολιτῶν ἢ τοῦ Κατηγορουμένου ἢ Ἱερὰ Σύνοδος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα τὴν περὶ Κανονισμοῦ τῆς ἀρμοδιότητος αἴτησιν, γνωρίζει ταύτην τοῖς διαφορομένοις Μητροπολίταις, οὗτοι δὲ μέχρις οὗ ἀποφανθῇ ἢ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπὶ τῆς ἀμφισβητήσεως, ὀφείλουσι νὰ ἀναστειλωσι τὴν περαιτέρω διαδικασίαν, ὑπέχοντες ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει πειθαρχικὴν εὐθύνην πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον (ἄρθρον 9 τοῦ νόμου).

Ὡς προαναφέρεται, διὰ τὸν κανονισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος εἰς τὴν περίπτωσιν συντρεχούσης ἀρμοδιότητος Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων προτιμᾶται ἐκείνο, παρ' οὗ ὁ κατηγορούμενος ἐκλήθη πρὸτερον πρὸς ἀνάκρισιν (ἴδετε καὶ ἄρθρον 125 Κωδ. Ποιν. Δικον. «πρὸτερίμῃσις»).

Αἰτιολογίαν τῆς προτιμήσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου —ὡς καὶ τοῦ κοινοῦ δικαστηρίου— τοῦ τόπου τῆς τελέσεως τοῦ Κανονικοῦ παραπτώματος ἀποτελεῖ ἢ ἐν αὐτῷ εὐχέρεια συλλογῆς τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἢ ὁποία συμβάλλει εἰς τὴν ταχίστην περάτωσιν τῆς δίκης.

Κατὰ τὸν Κώδικα μάλιστα τῆς Κοινῆς Ποινικῆς Δικονομίας τὴν προτίμησιν τοῦ Δικαστηρίου τοῦ τόπου τελέσεως τῆς πράξεως, διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, δικαιούται νὰ ζητήσῃ καὶ ὁ κατηγορούμενος.

Εἰς πᾶσαν ὁμοῦ περίπτωσιν διὰ νὰ ὑπάρξῃ κανονισμὸς ἀρμοδιότητος κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νό-

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΘΕΩΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (1900 - 1981)

Κατά την συνεδρίαν τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (26 - 2 - 1981), ὁ Πρόεδρος αὐτῆς κ. Ἰωάννης Ν. Καρμίρης, ἀγγέλον τὸν θάνατον τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας, εἶπε τὰ ἐξῆς:

Μετὰ θαυτάτης θλίψεως ἀγγέλλω τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας ἀειμνήστου Ἰωάννου Θεοδωρακοπούλου, ἐπισυμβάντα τὰς πρώτας πρωϊνάς ὥρας τῆς 20 Φεβρουαρίου ἐ.ε., ὀλίγας μόλις ὥρας μετὰ τὴν λήξιν τῆς συνεδρίας τῆς Ὀλομελείας τῆς προτεραίας. Ἐγκαλοὶ ἤχουσιν εἰσέτι εἰς τὰ ὠτὰ μας οἱ νευρώδεις λόγοι τοῦ κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην, οἵτινες ἀπετέλουν φεῦ τὸ κύκνειον ἄσμα του, ἀποχαρειαστήριον πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν, τὴν ὅποιαν πολὺ ἠγάπησε καὶ πολὺ εἰργάσθη δι' αὐτὴν ἐπὶ μακρὰ ἔτη. Διὰ τοῦτο ὁ θάνατός του καταλείπει μέγα κενὸν ἐν αὐτῇ καὶ γενικώτερον ἀποτελεῖ θαρὺ πλήγμα διὰ τὸν πνευματικὸν κόσμον τῆς χώρας ἡμῶν.

Ὁ Ἰωάννης Νικολάου Θεοδωρακόπουλος ἐγεννήθη ἐν Βασσαρά τῆς Σπάρτης κατὰ τὸ ἔτος 1900, ἔνθα ἐδιδάχθη τὰ πρώτα γράμματα. Μετὰ ταῦτα ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐσπούδασε Φιλοσοφίαν καὶ Φιλοσοφίαν εἰς τὰ Πανεπιστήμια Βιέννης καὶ Χαϊδελεέργης, ἔνθα καὶ ἀνεκνήρυχθη διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας ἐν ἔτει 1925. Περὶ τῆς μετὰ ταῦτα σταδιοδρομίας τοῦ Ἰ. Θεοδωρακοπούλου περιορίζομεθα νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι τὸ 1930 ἐξελέγη ὑφηγητὴς τοῦ Παν) μίου Θεσσαλονίκης καὶ τὸ 1933 τακτικὸς καθηγητὴς αὐτοῦ. Τὸ 1939 μετεκλήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1950 ἐδίδαξεν καὶ εἰς τὴν Πάντειον Σχολὴν, καὶ τέλος τὸ 1967 κατέστη ὁμότιμος. Τῆς Ἀκαδημίας ἡμῶν ἐξελέγη τὸ 1960 μέλος, τὸ 1963 πρόεδρος καὶ ἀπὸ τοῦ 1966 γενικὸς γραμματεὺς. Ἐπὶ πλέον τὸ 1954 ἐκλήθη εἰς Ἀμερικὴν, ἐπισκεφθεὶς διάφορα Πανεπιστήμια, καὶ τὸ 1958 εἰς Γερμανίαν διὰ διαλέξεις. Κατὰ δὲ τὸ θερινὸν ἐξάμηνον τοῦ 1969 ἐδίδαξεν Πλατωνικὴν Φιλοσοφίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χαϊδελεέργης ὡς προσκεκλημένος καθηγητὴς, ὁμοίως δὲ ἀνεκνήρυχθη ἐπίτιμος διδά-

μου 5383) 32, πρέπει τῆς ὑποθέσεως νὰ ἐπελήφθησαν πλείονες Μητροπολίται. Τοῦτο σαφῶς συνάγεται ἐκ τῶν ἐν τῷ νόμῳ «προτιμᾶται ἐκεῖνο (Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον) παρ' οὗ ὁ κατηγορούμενος ἐκλήθη πρότερον πρὸς ἀνάκρισιν» (ἄρθρον 8 τοῦ νόμου καὶ ἄρθρον 126 Κώδ. Ποιν. Δικονομίας).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, διὰ τοῦ νόμου ὀριζομένων, σαφὲς καθίσταται ὅτι ὁ Μητροπολίτης Πειραιῶς, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου φέρονται διαπραχθέντα Κανονικὰ παραπτώματα ὑπὸ κληρικῶν, οἱ ὅποιοι δὲν διατελοῦν ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν του, τὸ μὲν νομιμοποιεῖται καὶ ὀρ-

κτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ὀχάϊο. Πρὸς τούτοις διετέλεσε πρόεδρος τοῦ Δ. Σ. τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, μέλος τοῦ Δ. Σ. τοῦ Β. Ἰδρυάτος Ἐρευνῶν καὶ τοῦ Ι.Κ.Υ., προσέτι δὲ τοῦ Διεθνoῦς Ἰνστιτούτου Φιλοσοφίας, τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐταιρείας Μεταφυσικῆς, τῆς Διοικήσεως τῆς Διεθνoῦς Ἀκαδημαϊκῆς Ἐνώσεως, τῆς Διεθνoῦς Ὀμοσπονδίας Φιλοσοφικῶν Ἐταιρειῶν καὶ τῆς Διεθνoῦς Ἐταιρείας Μεσαιωνικῆς Φιλοσοφίας. Τέλος διετέλεσε ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῆς Χαϊδελεέργης καὶ τῆς Ἀκαδημίας ἐπιστημῶν, γραμμάτων καὶ τεχνῶν τοῦ Παλέρμο.

Ἐν κατακλείδι ἂς προστεθῆ, ὅτι ὁ Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος κατέλιπεν ἐκτεταμένον καὶ ἀξιολογώτατον συγγραφικὸν ἔργον, ὅπερ ἔτυχε γενικῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἔσω καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος. Ἡ παρουσίασις ὁμοῦ αὐτοῦ δὲν εἶναι βεθαίως τοῦ παρόντος. Τοῦτο θὰ πράξῃ ἕτερος Συνάδελφος κατὰ τὸ τελεσθῆσομενον ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐπιστημονικὸν μνημόσυνον αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ.

Τοῦ Ἰωάννου Θεοδωρακοπούλου ἔσω ἐσαεὶ ἀγῆρως ἡ μνήμη.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ
Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας

Τὴν 6ην Μαρτίου 1981 κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Γ' Τάξεως Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν, ὁ Πρόεδρος κ. Κων. Γ. Μπόνης ἀπέτισε φόρον τιμῆς εἰς τὸν προαπεθόντα Γενικὸν Γραμματέα τῆς Ἀκαδημίας καὶ Μέλος τῆς Τάξεως, εἰπὼν τὰ ἐξῆς:

1. «Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις ἑαυτὸν προσφιλῆ ποιήσει» (Σοφ. Σειρ. 20,13), βεθαίσι ἡ θεόπνευστος Γραφή. Θρηνοῦμεν, κύριοι Συνάδελφοι, τὴν ἀπώλειαν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας Ἰωάννου Θεοδωρακοπούλου. Ἡ δὲ Γ' Τάξις θρηγεῖ ἐτι-

θὼς ἤσκησεν καὶ ἐκίνησεν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ποινικὴν δίωξιν κατ' αὐτῶν κατ' ἐφαρμογὴν τῶν εἰς τὸν νόμον 5383) 32 εἰδικῶς ὀριζομένων περὶ τῆς κατὰ τὸ π ο γ ἄ ρ μ ο δ ι ὅ τ η τ ο ς, τὸ δὲ ἀρμοδίως δικαιοῦται νὰ δικάσῃ τούτους ὡς Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, τῆς καταδίκης των ἐξυπακουσμένης μόνον ἐφ' ὅσον διὰ τῆς ἀνακρίσεως προκύψουν στοιχεῖα ἐνοχῆς καὶ διὰ τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου διαδικασίας ἀποδειχθῇ ἡ ἐνοχὴ τούτων.

Ἀθήναι, 26 Φεβρουαρίου 1981

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΛΙΑΛΙΟΣ

μάλλον, διότι έστερήθη τής πείρας, τής σοφίας και τής κρίσεως άνδρός, ουτινος ο λόγος και υπεδείκνυε τά δέοντα και έπειθε με τήν λιτότητα και τήν ευστροφίαν, ήτις τόν έχαρκτηρήριζε. Η ήμετέρα Τάξις μετά προσοχής ήκουε τās γνώμας του συναδέλφου, μάάλιστα προκειμένου περι θεμάτων γενικωτέρας φύσεως και περι έπιλογής των αίτουμένων τιμητικών διακρίσεων. Δι' αυτό και πιστεύω ότι μέγα κενόν αφίγει, εις τήν Τάξιν μας ιδιαιτέρως, ο θάνατος του εκλεκτού συναδέλφου.

Ο μεταστάς Ιωάννης Ν. Θεοδωρακόπουλος

2. Και ο τής Ελληνικής και μάάλιστα τής Πλατωνικής Φιλοσοφίας θεράπων Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος ήτο φυσικόν ν' ακολουθήση τήν ασυγκράτητον ροήν του έν είδει ποταμού ρέοντος ανθρωπίνου δίου, του «ένδεδεχώς και κύμασιν άλλαπαλλήλοις πληρουμένον», κατά τον Μέγαν Βασίλειον (Μ. 31, 561). Πλήρης ήμερών απήλθε του κόσμου ο αγαπητός συνάδελφος. Αλλά και πλήρης οικογενειακών θλίψεων και άτομικών έξ ασθεναίας πειρασμών. Και όμως με ιώδειον υπομονήν και με αληθινήν καρτερίαν αντιμετώπισεν τās πικρίας του δίου και ως αληθής φιλόσοφος. Νοός και καρδιά, λογική και συναίσθημα ουδέποτε παρέσυραν τούτον εις τó να περιπέση εις απελπισίαν.

3. Ως Θεολόγος όφειλω να εξάρω τήν Ελληνολατρείαν του μεταστάντος και προσηκόντως τήν ιδιαιτέραν αγάπην, τήν όποιαν έτρεφεν διά τούς μεγάλους μύστας

του Χριστιανισμού και τά επιτεύγματα τής Ελληνικής Ορθοδοξίας έναντι λαών θαρδάρων και άπολιτίστων και μάάλιστα των γειτόνων. Θεωρώ άξιον ιδιαιτέρας μνείας και ένός ιδιαιτέρου γνωρίσματος του άνδρός. Ως έπιληροφορήθη υπό άξιόπιστου Ιερατικού άνδρός, ο Θεοδωρακόπουλος κατά τά τελευταία έτη τής ζωής του, απέδθη φιλακόλουθος και τó δη σπουδαίον προσήρχετο μετ' εδ-λαθείας κατά διαστήματα, ίνα δεχθή τήν Θείαν Κοινωνίαν! Πάντα ταύτα όμολογώ ότι με συνεκίνησαν, ώστε να λησμονήσω κάποιαν πικρίαν του παρελθόντος προς τó πρόσωπόν του και να εκτιμήσω περισσότερο τούτον και μάάλιστα να τόν αγαπήσω.

4. Ο Θεοδωρακόπουλος ήτο πράγματι «σοφός έν λόγους», διά τούτο και «έαυτον προσφιλή κατέστρε», κατά τήν Γραφήν, ου μόνον εις τούς επιστημονικούς κύκλους, αλλά και εις τó πολύ δημόσιον και ου μόνον εις τó έσωτερικόν τής Ελλάδος, αλλά και εις τó Έξωτερικόν. Ακαταπόνητος μελετητής και έξαίρετος έρμηνευτής τής αρχαίας και χριστιανικής κοσμοθεωρίας, επέτυχε να άποτυπώση εις όγκώδη συγγράμματα και μελετήματα τās ός έκαρπούτο προσωπικές ιδέας. Συνέγραψεν υπέρ τās 143 Μελέτας, πλείστας Όμιλίαις και πολυαριθμότατα Άρθρα, δημοσιευθέντα εις ελληνικά και ξένα επιστημονικά Περιοδικά, αι δέ Βιβλιοκρισίαι και τά κριτικά του Σημειώματα είναι δυσσεζαρίθμητα.

5. Δι' όλα αυτά και ή αναγνώρισις του έργου του έν τή ήμεδαπή και τή άλλοδαπή καταφαίνεται και εκ του γεγονότος ότι τφ άπεναντήθησαν πλείστα όσα τιμητικά διπλώματα άνεκηρύχθη έπίτιμος Διδάκτωρ Πανεπιστημίων, Έταίρος Ακαδημιών και μετεκλήθη να διδάξη πολλάκις εις τó Έξωτερικόν εις Πανεπιστήμια και άλλα πνευματικά Ίδρύματα. Διετέλεσε Πρόεδρος και Μέλος πολλών Οργανισμών, Ίδρυμάτων κ.ά. Έτιμήθη δε διά παρασήμων υπό του Έλληνικού, αλλά και πολλών ξένων Κρατών.

6. Όθεν δικαίως ο πνευματικός κόσμος καθόλου, και μάάλιστα ή ήμετέρα Ακαδημία και ιδιαιτέρως ή Γ' Τάξις τιμώμεν τήν Μνήμην του Ιωάννου Θεοδωρακοπούλου. Και νομίζω ότι δεν ήσαν υπερβολής καρπός οι λόγοι του Προέδρου τής Δημοκρατίας κ. Κων. Καραγιάννη, ότι «ο πνευματικός κόσμος τής Χώρας έγινε πτωχότερος με τόν θάνατον του Φιλοσόφου». Αλλ' ως και άλλοτε είπον, οι σοφοί και ζώντες εισέρχονται εις τήν άθανασίαν. Μετά θάνατον δε ή Μνήμη αυτών παραμένει αιώνια. Διότι τó μέγα έργον τής σοφίας, τής γνώσεως και του πολιτισμού, τó όποιον έπετέλεσαν έν ζωή οι του πνεύματος σιαπανείς, μένει διά να κατευθύνη τούς μεταγενεστέρους προς τās ύψηλās και άνυπερβλήτους κορυφάς του Έλληνισμού και τής Ορθοδοξίας. Ο Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος όσον όλίγοι ειργάσθη υπέρ τής Έλληνορθόδοξου κληρονομίας, αγαπήσας ταύτην έπίσης όσον όλίγοι. Ηγάλωσε τόν δίου του ο άείμνηστος συνάδελφος, εργασθείς άόκως μετά δωρικής λιτότητος, ως Αάκων, προς διάδοσιν των Αρχών του Έλληνοχριστιανικού Πολιτισμού. Μετά παρηγήας δε και τόλμης εκήρυττε τó ιδιόν του «Πιστεύω» υπέρ τής Αρχαιο-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Πνευματική και 'Εθνική 'Ελευθερία.

«Πρωτεϊον διακονίας».

Ο επικείμενος εορτασμός της 'Εθνικής 'Εορτής της 25ης Μαρτίου αποκτά ιδιαίτερα βαρύτητα και σημασίαν εις ημέρας, καθ' ἃς ἡ λέξις «ἐλευθερία» τόσο πολὺ χρησιμοποιεῖται καὶ κατονομαζέται ὑπὸ πολλῶν, οἵτινες «ἐλευθερίαν» ἐπαγγέλλονται, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς» (Β' Πέτρ. β', 19).

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν εορτάζομεν τὸν Ἐθαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, παρέχεται ἡμῖν ἡ εὐκαιρία νὰ φέρομεν εἰς τὴν σκέψιν μας ἔνθεν μὲν τὸ νόημα τῆς ἀληθοῦς πνευματικῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἐδηγγελλίσθη ὁ ἄγγελος πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν, ἐτέρωθεν δὲ τὰ θεμέλια τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἀπεκίησαμεν διὰ μεγάλων θυσιῶν.

Ὅθεν οἱ ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἐπετείῳ πανελλήνιοι παρηγγυρισμοὶ δέον πρωτίτως νὰ ὑποδοηθῶσιν ἡμᾶς, ὅπως συνειδητοποιήσωμεν ὅτι «οὗ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ', 17). Ἐπομένως πρόκειται πάντοτε νὰ ἀντηχοῦν εἰς τὰ ὦτά μας οἱ λόγοι: «Ἐὰν ὁ Υἱὸς (τοῦ Θεοῦ) ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε» ('Ιωάν. η', 36) ἢ «τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστὸς ὑμᾶς ἠλευθέρωσε στήκειτε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. ε', 1).

Ἐπειὰ ποτὲ δὲν πρόπει νὰ λημονῶμεν, ὅτι τὸ σπουδαιότερον θεμέλιον τῆς ἐθνικῆς μας ἐλευθερίας εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ πνευματικὴ ἐλευθερία καὶ ὅτι τὸ ἔπος τοῦ 1821 πρωτογενῶς δὲν ὀφείλεται εἰς οικονομικοκοινωνικοὺς παρᾶγοντας, ὡς ἀποπειρῶνται νὰ ἀποδείξουν οἱ παραχαράκται τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐθνους, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν τροφοδοτουμένην ἔμφυτον ἀγάπην τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν.

ἐλληνικῆς μεγαλουργίας καὶ τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς κοσμοθεωρίας.

7. Εἶναι λοιπὸν φυσικὸν καὶ πρόπον ἡ ἡμετέρα Γ' Τάξις, τῆς ὁποίας ἀπετέλει ἐπίλεκτον Μέλος ὁ προαπελθὼν καὶ ἐκδημησας ἀγαπητὸς συνάδελφος νὰ θρηνητὴν ἀπώλειαν τούτου.

Τοῦ ἀπελθόντος «εἰς τὸν ἄνωρον ὅπου θὰ ἀποκαλυφθῇ τὰ μάτια του τὸ αἰῶνον Φῶς», κατὰ τὴν ὠραίαν ρῆσιν τοῦ Προέδρου κ. Παν. Κανελλοπούλου,

Ἔστω αἰωνία καὶ ἔνδοξος ἡ Μνήμη!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀκαδημαϊκός

Πρόεδρος τῆς Γ' Τάξεως κατὰ τὸ ἔτος 1981

Ὄφειλονται χάριτες εἰς τὴν ἐφημερίδα «Καθολικὴ», διότι ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρωτεϊον διακονίας» ἀνεδημοσίευσεν προσφάτως (10 Φεβρουαρίου 1981) τὰς ἐν τῇ ἐφημερίδι «La libre Belgique» καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐπίσκεψις» (Γενεῦη) περικληφθείσας δηλώσεις τοῦ «Μελχιτῶν» Πατριάρχου Μαξίμου τοῦ Δ' (Χακίμ), διὰ τῶν ὁποίων ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποδυναμώσεως τοῦ παπικοῦ πρωτείου. Κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν διατύπωσιν τοῦ ἐκπροσώπου τούτου τῆς Οὐνίας, ἐπιβάλλεται νὰ ἀφθάσωμεν εἰς μίαν νέαν ἀντίληψιν τοῦ πρωτείου τοῦ Πέτρου ὡς πρωτείου διακονίας καὶ ὄχι ὡς πρωτείου κυριαρχίας ἢ ἀκόμη καὶ τυρανίας, ὅπως ὑπῆρξε συχνὰ ἡ περίπτωσις κατὰ τὸ παρελθόν». Ἐὰν δὲν συμβῇ αὐτό, «ἡ εὐχαριστιακὴ κοινωνία τῶν Μελχιτῶν μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παραμένει ἀδύνατος».

Ὡς πρὸς τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων, τῆς ὁποίας καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Πατριάρχης εἶναι μέλος καὶ ἡ ὁποία συνέρχεται ἐν Ρώμῃ ἀνά πέντε ἔτη, οὗτος ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι αὕτη εἶναι «μία ἀπλή συνεδρία ἐπισκόπων πρὸς μελέτην ὠρισμένων θεμάτων, ἐκ τῶν προτάσεων τῆς ὁποίας ὁ Πάπας κρατεῖ ὅτι αὐτὸς θέλει. Θὰ ἔδει αὕτη νὰ συνέρχεται καθ' ἕκαστον ἔτος περὶ τὸν Πάπαν καὶ νὰ κυβερνᾷ αὕτη τὴν Ἐκκλησίαν. Σήμερον κυβερνοῦν ὁ Πάπας καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ Κοινότης».

Ὁρθόδοξός τις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ διατυπώσῃ ἐυγλωττοτέρως τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς εἰς τὸ παλαιοχριστιανικὸν καθεστῶς τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐποπτικὴ προβολὴ τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἐὰν μέχρι τοῦδε οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς Δύσεως ἐγγνώριζον τοὺς θησαυροὺς τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς διὰ τῶν βιβλίων καὶ διὰ τῆς ἐκ περιεργείας μεταβάσεώς των εἰς ὀρθοδόξους ναοὺς τῆς διασποράς, σήμερον δύναται διὰ τῆς τηλεοράσεως νὰ ἔχουν ἐνδοξαίτερον, ταχύτερον καὶ συστηματικώτερον ἐπαφὴν πρὸς διαφόρους λειτουργικὰς πτυχὰς καὶ ἐκφάνσεις τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Διὰ τοῦτο ἐξαίρομεν ὅπως ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, ὅτι ἐγένετο ἤδη ἐπιδοφόρος ἀρχή. Ἡ διὰ τῆς «Ἐυρωβιζιόν» μετάδοσις πρὸ τινων ἑβδομάδων ἐκ τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν τῆς Θ. Λειτουργίας συνετέλεσεν, ὥστε πολλὰ ἑκατομμύρια Ἐυρωπαιῶν νὰ θαυμάσουν τὴν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Λατρείαν. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ἐν Ἀμερικῇ,

ἐνθα διάφοροι τηλεοπτικοὶ δίαυλοι ἤρξαντο μεταδίδοντας σιγμίνωπα ἐκ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων (λ.χ. τῆς Θ. Λειτουργίας ἢ πρὸ τινων ἐβδομάδων τῆς καταδύσεως τοῦ Στανθού κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἁγιασμοῦ τῶν Ὑδάτων).

Ὅθεν ἐγκαινιάζεται νέα περίοδος ἐποπτικῆς προβολῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Πρόκειται περὶ ἀληθοῦς προκλήσεως, ἥτις ἐπιβάλλει εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας ὅλον τοῦ κόσμου νὰ λάβουν τὰ κατάλληλα μέτρα, ὥστε ἡ τηλεοπτικὴ παρουσίασις τῶν νὰ μὴ ἔχη «σπίλον» ἢ «ρυτίδα», ἀλλὰ νὰ εἶναι «ἀγία καὶ ἁμωμος».

Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος (†).

Οἱ ἐξ ἀφορμῆς τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰωάννου Θεοδωρακοπούλου ἀκουσθέντες κατὰ τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ λόγοι, ὡς καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ γραφέντα εἰς τὸν Τύπον, ἐξῆραν τὴν μεγάλην συμβολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἴπου.

Πρέπει νὰ ἐξάσωμεν ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀειμνηστὸς Καθηγητὴς ἀπ' ἐνὸς συνεβάλετο εἰς τὴν προώθησιν τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ ἐν Ἑλλάδι, ἀπ' ἐτέρου ἠγωνίσθη ἐναντίον τῶν ἐπιζητούντων τὴν διάδωσιν τῆς ἐλληνορθοδόξου πνευματικῆς παραδόσεως καὶ τρίτον ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή διεκρύνει τοὺς πνευματικοὺς ὀρίζοντας καὶ προάγει τὸ φιλοσοφικῶς «θαυμάζειν» καὶ «ἐξετάζειν» (κατὰ τὴν ἀριστοτέλειον ὀρολογία).

Ἀπόδειξις τοῦ τελευταίου τούτου εἶναι ἔνθεν μὲν τὸ ὅτι ὁ Θεοδωρακόπουλος ἐδέχθη τὰς πρῶτας σημαντικὰς πνευματικὰς ὠθήσεις ἐν τῇ Ριζαρείῳ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ, τῆς ὁποίας διετέλεσε σπουδαστής, ἐτέρωθεν δὲ τὸ γεγονός, ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ ρηξικέλευθοι σκαπανεῖς τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ ἐν Ἑλλάδι ὠρμήθησαν ἐκ τῆς θεολογικῆς προβληματολογίας.

Ἀντίστροφος μέτρησις.

Ἐν πολλαῖς Ἐκκλησιαστικαῖς τῆς Εὐρώπης ἔχει κηρυχθῆ συναγεμὸς πρὸς συνεργασίαν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ «σοφοῦ κύματος τῆς ἀνηθικότητος» καὶ τῆς θίας διὰ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὰ χριστιανικὰ βιοθεωρητικὰ ἰδεώδη.

Ἀνάλογόν τι θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ παρ' ἡμῶν μετὰ τὴν εἰς τὸν τομέα τῶν ἠθῶν ἐπιδείνωσιν τῆς καταστάσεως. Καθ' ἃ ὑπεμνήθη ὑπὸ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὁ διακεκομμένος χρονογράφος κ. Παῦλος Παλαιολόγος ὁμολογεῖ, ὅτι διεπεύσθη ἡ ἐλπίς του, ὅτι ἡ περὶ τὰς σχέσεις τῶν δύο φύλων ἐλευθερία θὰ ὠδήγει εἰς τὴν δημιουργίαν ἠθικωτέρας κοινωνίας. «Ἀναλαμβάνω ἀκέραιο τὸ δάρος τῶν παραπλανήσεών μου. Ἐπιχειρήματα, πὸν διαρεῦδον-

ται ἀπὸ τὰ γεγονότα. Εἰδικὰ σὲ δ, τι ἀφορᾷ τὰ ἐρωτικά. Ἐπὶ τοὺς γενεὲς ἐπιτελοῦμε τὸ ἴδιο ἱστορῆμα... Προτείνουμε γιὰ φάρμακο νὰ γίνουμε πρὸ εἰλικρινεῖς σὲς σχέσεις μας μὲ τὸ ἄλλο φύλο. Χαλάρωση στὴν αὐστηρότητα... Ἐλαστικότητα στὰ ἤθη. Ποιὸ ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα; Χρεωκοπία τῶν προγονοσικῶν... Τὸ ἐρωτικὸ κλίμα μένει τὸ ἴδιο. Ἴσως καὶ χειρότερο, χυδαιότερο, θαναυσότερο, ἀγριότερο... Ἀπὸ τὸ κακὸ τοῦ παρελθόντος στὸ χειρότερο τοῦ παρόντος. Συνταγὲς πὸν ὑπογράψαμε φασοδεῖα - πλατεῖα, ἐπὶ τοὺς γενεὲς, ἀπέψαχαν ὅλες. Καλλιέργειας κάποια ἐλαστικότητα τῶν ἠθῶν, βλέπουμε νὰ θεορίζεται ἡ θία στὴν ἐγγληματικὴ ἐκφρασὴ τῆς».

Τοιαῦται ὁμολογίαι ἐνισχύουν τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὰ καταστροφικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγαλινώτου ἠθικῆς ἐλευθερίας θὰ ὀδηγήσουν θάπτον ἢ βράδιον εἰς ἀντίστροφον μείωσιν πρὸς ἀνάληψιν ὑπὸ πάντων τῶν ἀμοδιῶν ἐντατικῆς προσπαθείας διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ἠθικοῦ ἰδεώδους τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας.

«Σεξουαλικὴ ἀγωγή».

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν Τύπον, πρόκειται προσεχῶς νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν υποχρεωτικῶν μαθημάτων τῆς Γ' Γυμνασίου τὸ μάθημα τῆς «σεξουαλικῆς ἀγωγῆς», ὅπερ θὰ συναρτᾷται πρὸς τὰ μαθήματα τῆς Ὑγιεινῆς καὶ τῆς Ἀνθρωπολογίας. Δι' αὐτὸ τὸ ΚΕΜΕ μελετᾷ ἤδη τὴν διδαχθησομένην ὕλην καὶ τὴν εἰδικότητα τῶν εκπαιδευτικῶν, οἵτινες θὰ ἀναλάβουν τὴν σχετικὴν διδασκαλίαν.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, δεόν νὰ ἐπισημανθῆ καὶ ληφθῆ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ γενετήσιος σφαῖρα δὲν εἶναι αὐτόνομον σωματικὸν ἢ βιολογικὸν σύστημα, ἀλλ' εἶναι ὀργανικῶς ἐνταταγμένη ἐν τῇ ὕλικοπνευματικῇ ὀλίγητι τῆς ὕλικοπνευματικῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἐπομένως αἴτη, συναρτωμένη πρὸς πάντα τὰ ὀντολογικὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, ἔχει σχέσιν οὐ μόνον πρὸς τὴν ὀλην ὀτομικὴν βιολογικὴν δομὴν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάσας τὰς ἀνθρωπολογικὰς περιοχὰς, οἵαι εἶναι ἡ νομικὴ, ἡ πολιτικὴ, ἡ κοινωνικὴ, ἡ ἠθικὴ, ἡ ἀνθρωπιστικὴ, ἡ πολιτιστικὴ, ἡ θρησκευτικὴ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ γενετήσιος ἀγωγή πρέπει νὰ εἶναι ὀργανικῶς συνδεδεμένη πρὸς τὸ καθ' ὅλον παιδαγωγικὸν καὶ μορφωτικὸν ἔργον, ὅπερ ἀποβλέπει εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ ὄλου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ὅθεν ἡ γενετήσιος ἀγωγή δεόν νὰ ἐξετάζῃ τὰ πολὺπνευματικὰ καὶ πολυδιάστατα γενετήσια ζητήματα ἐν συναρτήσει καὶ πρὸς τὰς ὑπερβατικὰς διαστάσεις τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες εἶναι εὐρύταται καὶ δυναμικώταται ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ τῆς ὑπὸ τῆς Θεῆς Χάριτος ἐμψυχουμένης ἐν Χριστῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι ζωῆς.

Συμπαράστασις εἰς δίκαιον ἀγῶνα.

Ὁ Φοιτητικὸς Θεολογικὸς Σύνδεσμος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διὰ ψηφίσματος ἀναφερομένου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ,

Ἐδέχθη ἐθιμοτυπικῶς τὸν πρέσβυ τῶν Παλαιστινίων κ. Σουζούκ Ἀρμαλί (2.2.81), τὸν Προνούντιον τοῦ Πάπα, Ἀρχιεπίσκοπον κ. Μαριάνι (2.2.81), τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Τυρολόης καὶ Σερεντίου κ. Παντελεήμονα (18.2.81) καὶ τὸ Προεδρεῖον τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Ἱεροψαλτῶν (18.2.81).

Προήδρευσε τῶν ἐργασιῶν τῆς Διαρκούς Ἱ. Συνόδου (3-5.2.81), τῆς Συνάξεως Ἱ. Συνόδου καὶ Θεολογικῆς Σχολῆς κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Φωτίου εἰς τὴν Πεντέλην (6.2.81) καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ (16.2.81).

Ἐχοροστάτησε εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Τριφδίου (15.2.81).

Προέστη τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας τοῦ ἀειμνήστου Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰω. Θεοδωρακοπούλου (21.2.81).

Παρέστη εἰς τὴν τελετὴν ἐγκαινίων τοῦ Δικαστικοῦ Μεγάρου τοῦ Ἀρείου Πάγου (23.2.81).

Ἐθεμελίωσε τὸ «Κέντρον Βιβλίου καὶ Ἐπικοινωνίας» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐπὶ τῆς οδοῦ Καπλανῶν 6 (22.2.81).

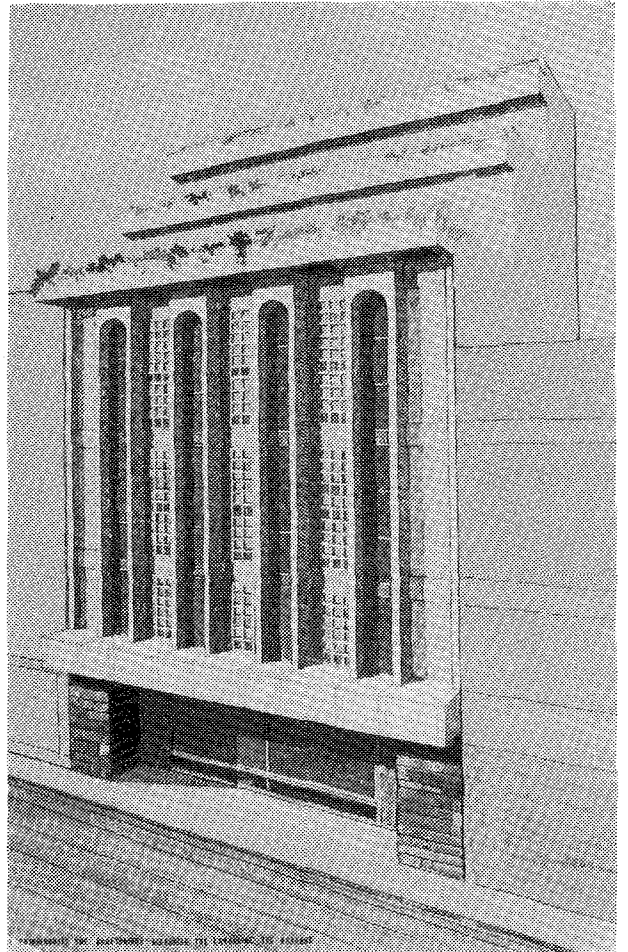
Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τὸ «Κέντρο Βιβλίου καὶ Ἐπικοινωνίας» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀνεγερθεῖ στὴν οδὸ Καπλανῶν 6. Θὰ καλύπτει ἐπιφάνεια 650 τ.μ. μὲ συνολικὸ ὄγκο 2.300 κ.μ.

εἰς τὴν ἐν Πολωνίᾳ καιάσασιν, ἐκδηλοῖ δόλον τὸν συμπαράσασιν «στὸ δίκαιο ξεσῆκωμα τοῦ Πολωνικοῦ Λαοῦ γιὰ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ ἐλευθερίες» καὶ διακηρύττει ὅτι «ὁ Λαὸς τῆς Πολωνίας μὲ τὸν ἀγῶνα του ἀποδεικνύει πὸς ἡ ἐλευθερία, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ θρησκευτικὴ πίστις εἶναι ἀναπόσπαστα στοιχεία τῆς προσωπικότητος τοῦ κάθε ἀνθρώπου καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ ἀμφισβητήσῃ. Ἀποδεικνύει ἀκόμα πὸς οἱ λαοὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ κάθε λογῆς προσοίτης καὶ ὅτι μποροῦν μόνοι νὰ βροῦν τὸν δρόμον τους».

Ἡ διακήρυξις αὕτη τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς θὰ ἐπρεπε νὰ υἰοθετηθῇ ὑπὸ πάντων τῶν φοιτητικῶν συλλόγων τῆς πατριδος μας. Πάντες οἱ φοιτηταί μας δεόν νὰ ἔχουν τὴν θέλησιν νὰ ἀγωνισθοῦν, ἵνα μὴ ἀπολέσουν τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα συνάδελφοί των ἐν ἄλλαις χώραις ἀγωνίζονται, ἵνα τὰ ἐπακητήσουν, ἀκριθῶς διότι τὰ ἔχουν ἀπολέσει.

Τὸν θεμέλιο λίθον τοῦ Κέντρου ἔθεσε, τὴν Κυριακὴν 22 Φεβρουαρίου, κατὰ τὴν διάρκειαν εἰδικῆς τελετῆς στὸν χώρον τοῦ οἰκοπέδου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε ὅτι τὸ γεγονός ἀποτελεῖ σταθμὸν γιὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Ὁρθοδόξου Βιβλίου στὶς πλατιεὺς μάζες τοῦ Χριστιανικοῦ μας λαοῦ, καὶ συνεχάρη ὅλους τοὺς συντελεστὰς τοῦ ἔργου καὶ ἰδιαίτερα τὸν Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Μακέτα τοῦ «Κέντρου Βιβλίου καὶ Ἐπικοινωνίας».

Μὲ τὸ ἰδιόκτητο οἶκον ποὺ ἀποικτᾷ στὸ κεντρικὸ αὐτὸ σημεῖο τῆς Ἀθῆνας ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, πραγματοποιεῖ ἓνα σημαντικό βῆμα στὸν τομέα τῆς διαδόσεως καὶ προβολῆς τοῦ χριστιανικοῦ ἐντύπου.

Ὅπως ὑπογράμμισε ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν σύντομην ἑμιλίαν του, «ἡ προοπτικὴ τοῦ Κέντρου εἶναι νὰ λειτουργῆσει μέσα στὶς εὐρύτερες ἱεραποστολικὰς καὶ μορφωτικὰς δραστηριότητες τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὡς

ἄξων συγκεντρώσεως καὶ διαδόσεως τοῦ Ὀρθοδόξου βιβλίου, τῶν ὀπτικοακουστικῶν μέσων μὲ τὰ ὁποῖα μεταδίδονται σήμερα τὰ διάφορα μηνύματα, καὶ γενικότερα σὰν κέντρο ὀρθοδόξου ἐπικοινωνίας».

Τὸ «Κέντρο Βιβλίου καὶ Ἐπικοινωνίας» θὰ περιλαμβάνει χώρους ποὺ θὰ ἐξυπηρετοῦν τὶς ἐξῆς ἀνάγκες: τὸ πρῶτο ὑπόγειο θὰ ἀφιερῶθῃ στὸ ὀπτικοακουστικὸ ὕλικὸ (δίσκους, κασέττες, διαφάνειες κ.λπ.). Στὸ ἰσόγειο καὶ τὸν πρῶτο ὄροφο θὰ ἀναπτυχθῇ βιβλιοπωλεῖο χριστιανικοῦ ἐντύπου, ποὺ θὰ ἔχει καὶ ξενόγλωσσο τμήμα· ὁ δεῦτερος ὄροφος προορίζεται γιὰ Ἐκθέσεις, μὲ τὶς ὁποῖες θὰ γνωστοποιῶνται οἱ δημιουργικὲς προσπάθειες τῆς Ἐκκλησίας· ὁ τρίτος ὄροφος προβλέπεται νὰ φιλοξενήσει συναφῆ σεμινάρια καὶ φροντιστήρια· οἱ ὑπόλοιποι δὲ χώροι θὰ χρησιμεύσουν γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς κεντρικῆς διαθέσεως τοῦ χριστιανικοῦ βιβλίου, καὶ γιὰ ἐκθέσεις ἐκκλησιαστικῶν ἀντικειμένων ποιότητος.

Κέντρον Συμπαραστάσεως

Παλινοστούτων Μεταναστῶν

Σωματεῖο μὲ τὴν ἐπωνυμία «Σύλλογος τῶν ἐκ Δυτικῆς Εὐρώπης Παλινοστούτων» ἴδρυσαν πρῶτην μεταναστέα ποὺ ἐπέστρεψαν στὴν πατρίδα.

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου εἶναι ἡ συλλογικὴ προώθησι τῶν θεμάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς παλινοστούτους.

Ἡ πρᾶξι συστάσεως ἔγινε τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου ἀπὸ τὰ ἰδρυτικὰ μέλη, μὲ πρωτοβουλία τοῦ «Κέντρον Παλινοστούτων Μεταναστῶν» τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἐκκλησιῶν.

Ἀφοῦ ἔγινε ἡ ἀνάγνωσι τοῦ καταστατικοῦ ἀπὸ τὸ διευθυντὴ τοῦ Κέντρον κ. Ἄντ. Παπαντωνίου, ὑπεγράφη ἀπὸ τὰ μέλη καὶ ἐξελέγη προσωρινὴ πενταμελὴς διοικοῦσα ἐπιτροπὴ, ποὺ θὰ μεριμνήσῃ γιὰ τὴν κατὰ νόμο δικαστικὴ ἀναγνώρισι τοῦ Σωματείου καὶ θὰ συγκαλέσῃ τῇ Γεν. Συνέλευσι τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν, μὲ σκοπὸ τὴν ἐκλογὴ τακτικῆς διοικήσεως καὶ ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ πενταμελὴς ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς κ. Θ. Κατσαφάδο, κ. Π. Καραγιάννη καὶ κ. Σ. Καμπά, τὶς κυρίες Αἰκατερίνη Σωτηροπούλου καὶ Παρασκευὴ Μαίρις.

Τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου βρῆσκονται στὴν ὁδὸ Δεινοκράτους 119, Ἀθήναι Τ.Τ. 601, Τηλ. 733.586 καὶ 745.980.

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Μὲ ἐπισημότητα γιορτάσθηκε στὸ Βόλο ἡ μνήμη τοῦ ἁγ. Ζήνωνος, προστάτου τῶν ταχυδρομικῶν, στίς 10 Φεβρουαρίου. Κατὰ τῇ Θ. Λειτουργίᾳ, ποὺ τελέσθηκε τὸ πρωῖ στὸν ἱ. Ναὸ τῆς Ἀναλήψεως, ἱερούργησε ὁ Σεβ. κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος καὶ μίλησε ἐπίκαιρα, ἐξαιρώντας τὴ σημασία τῆς προσφορᾶς στὸ κοινωνικὸ σύνολο. Μετὰ τῇ Θ. Λειτουργίᾳ, ποὺ παρεκολούθησαν ὁ Διευθυντὴς τῶν ΕΛ. Τ.Α. Μαγνησίας κ. Δ. Μούτλιας μὲ ὅλο τὸ προσωπικὸ τῶν

ταχυδρομείων Βόλου καὶ τὶς οἰκογένειές τους, καθὼς καὶ οἱ συνταξιούχοι συνάδελφοί τους καὶ πλῆθος λαοῦ, δόθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολι δεξίωσι στὴν αἴθουσα τοῦ Ἐκκλ. Λυκείου, στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας ἐπεκράτησε ἐγκάρδια ἀτμόσφαιρα.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου

Ὁ σεισμὸς τῆς 24ῆς Φεβρουαρίου, ἐντάσεως 6,6 Ρίχτερ, ἔπληξε ὅλη τὴν Κορινθία καὶ ἰδιαίτερα τὸν Δῆμο Λουτρακίου - Περαχώρας, τὸν Δῆμο Κιάτου, τὴν Κοινότητα Βραχατίου καὶ γενικὰ ὅλη τὴν περιοχὴ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, ἐν μέσω τῶν κινδύνων ἐκ τῆς καταστροφῆς, ἀφοῦ καὶ τὸ ἴδιον τὸ Μητροπολιτικὸν οἶκημα ὑπέστη φθορὰς (ἔπεσαν οἱ βιβλιοθήκες, ἔσπασαν καθιστικά, φωτογραφίες, ἐθραύστηκαν ὑαλοπίνακες κ.λπ.), διῆλθεν ἀρχικῶς τὴν πόλιν τῆς Κορίνθου, ὅπου οἱ κάτοικοι ἀλλόφρονες ἐκ τοῦ πανικοῦ καὶ τοῦ κινδύνου, προσεπάθουν νὰ ἀπομακρυνθοῦν. Ἐκεῖθεν κατηρθύνθη εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Ἱδρύματα, Γηροκομεῖον καὶ Ὁρφανοτροφεῖον καὶ ἔζησε λεπτὸν πρὸς λεπτὸν μετὰ τῶν τροφίμων τὴν ἀγωνίαν ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων σεισμικῶν δονήσεων, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, ἀγρυπνῶν πλησίον τῶν καὶ ἐνθαρρύνοντας τούτους.

Τὴν πρωΐαν ὁ Μητροπολίτης, λαβὼν γνώσιν ἐκ τῶν μέσων ἐνημερώσεως τῶν συνεπειῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ, μετέβη μὲ ἐπιτελεῖον κληρικῶν ἀρχικῶς εἰς τὸν Δῆμον Λουτρακίου καὶ ἐκεῖθεν εἰς Περαχώραν. Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο χωρίον ὑπῆρξαν ὡς γνωστὸν καὶ τρεῖς νεκροί. Ἐπεσκέφθη τοὺς ὀλοφυρομένους καὶ πανικοβλήτους κατοίκους, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκοντο εἰς πλήρη ἀπόγνωσιν καὶ προσεπάθει ἐν μέσω τοῦ πλήθους, οἱ ὁποῖοι τὸν περιέβαλον, νὰ τονώσῃ ὅσο ἦτο δυνατόν τὸ ἠθικόν των. Πρὸς τοὺς ἔχοντας ἄμεσον ἀνάγκην, τῇ ὑποδείξει τῶν Ἐφημερίων, παρέσχε ἐπιτοπίως οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν. Ἐγύρισε ὅλους τοὺς τόπους, ἐκεῖ ὅπου οἱ κάτοικοι προσεπάθουν νὰ ἀνασύρουν ἀπὸ τὰς ἐτοιμορρόπους καὶ κατεδαφιστέας οἰκίας των, ὅ,τι τὸ χρήσιμον καὶ ἀλλασχοῦ, ὅπου ἄλλοι ἐποποθέτουν σκηνάς, δι' αὐτοστέγασιν. Ἐν συνεχείᾳ ἐπέρασε ἀπὸ τοὺς δύο Ἐνοριακοὺς Ναοὺς, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, οἱ ὁποῖοι κατεστράφησαν μέχρι θεμελίων. Εἰς τὸν ἱστορικὸν Ἐνοριακὸν Ναὸν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, τοῦ ὁποῖου αἱ Ἀγιογραφίαι εἶναι τοῦ 17ου αἰῶνος καὶ ὅπου πρὸ δέκα ἐτῶν ἐωρτάσθη ἡ 200ετηρὶς αὐτοῦ, καθ' ὅσον εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν εἶχε συνέλθῃ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐπὶ Κωλέττῃ, ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου, προσωπικῶς ἀνασκάπτων διὰ τῶν χειρῶν του ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων, ἀνέστυρεν τὸν παλαιὸν καὶ ἀξίας Ἐσταυρωμένον καὶ ἄλλας εἰκόνας, τὰς ὁποίας οἱ ἐκεῖ πλησίον εὐρισκόμενοι, παρέλαβον εὐλαθικῶς καὶ τὰς μετέφερον εἰς μέρος ἀσφαλές. Οἱ σκηνῆς ἐθύμιζον ἡμέρας ξεροζιζοῦ τῶν Μικρασιατῶν καὶ σχεδὸν βιβλικῆς καταστροφῆς.

Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς τραγικότητος ἦτο ἡ στιγμή καθ' ἣν ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου, προσῆλθεν εἰς τὸν Νεκροταφικὸν Ναὸν καὶ ἐτέλεσε τρισάγιον εἰς τὰ νεκρὰ θύματα τοῦ σεισμοῦ, τὰ ὁποῖα ἄνευ φερέτρου εὐρίσκοντο ἐπὶ

του διαπέδου του Ναού. Όδυμοί και μοιρολόγια και φωνές εκάλυπταν τον χώρο και ο Μητροπολίτης καταφανώς συγκεκινημένος έννηκαλίσθη τούς πενθούντας και ή σιωπή εκείνην την ώραν είχεν τον λόγον.

Έν συνεχείά έπεσεκέφθη τó χωρίον Πίσσια, άνωθεν τής Περαχώρας, όπου και εκεί αι ζημίες ήταν τής αυτής έκτάσεως. Είς την πλατείαν του χωρίου, όπου οι κάτοικοι ήταν συγκεντρωμένοι, ώμίλησεν ο Σεβασμιώτατος ένθαρρόνων αυτούς. Ό Ίερός Ναός Αγίας Παρασκευής είναι έτοιμόρροπος.

Πρός τούς κατοίκους αυτής τής περιοχής ο Μητροπολίτης απέστειλε 35 δέματα ρουχισμού και ένεχείρισε είς τον Δήμαρχον Λουτρακίου κ. Παν. Πρωτοπαπτιάν έκτακτον οικονομικήν ένίσχυσιν εκ δραχμών τετρακοσίων χιλιάδων (400.000). Τό Όρφανοτροφείον Κορίνθου, έξ άλλου, τή είσηγήσει του Σεβ.του διέθεσε όλα τά «στούκ» αυτού, ήτοι παιδικόν ρουχισμόν, παιδικάς καπαρτίνας, κουβέρτες και 200 μεγάλα προσόψια και άλλα είδη, προς τούς σεισμοπλήκτους.

Με τó αυτό ένδιαφέρον έπεσεκέφθη έν συνεχείά τās πληγείσας υπό την αυτήν μορφήν έκτασιν και τραγικότητα περιοχάς Βραχατίου, Βέλου, Πάσσιου, Κιάτου, Ξυλοκάστρου και γενικώς τής παραλιακής Κορινθίας.

Άκολούθως διένειμεν αυτόπροσώπως είς έχοντας άμεινον άνάγκην σεισμοπαθείς είς καταυλισμούς κ.λπ. ύπερ τās διακοσίας χιλιάδας δραχμάς (200.000) και έφρόντισε νά διανεμηθούν υπό τών συνεργατών του Ίερέων ύπερ τās τρεις χιλιάδες κιλά έλαιού, μέχρι τής σήμερον, ύπερ τά χίλια κιλά πορτοκάλια και δύο χιλιάδες πεντακόσια κιλά ψωμί. Αί έφημερίδες, ή τηλεόρασις και τó ραδιόφωνον έκαμαν μνείαν τών ύπηρεσιών αυτών.

Έδραστηριοποίησε τās ένορίας τών πληγεισών περιοχών Κιάτου, Βραχατίου κ.λπ. καθώς και όλας τās Ένορίας και Ίεράς Μονάς, δια την περισυλλογήν λαδιού, ειδών Ιματισμού και διατροφής.

Είς έκαστον καταυλισμόν ώρισεν υπεύθυνον Ίερέα, συμπαραστάτην τών σκηνητιών πληγέντων, δια τās ύλικάς και πνευματικές αυτών άνάγκας. Διέθεσε μέρος του Γηροκομείου δια στέγασιν σεισμοπλήκτων. Την Αίθουσαν διαλέξεων τής Ίεράς Μητροπόλεως, διέθεσε δια την έγκατάστασιν του Ταχυδρομείου Κορίνθου. Τό προαύλιον τής Ίεράς Μητροπόλεως διέθεσε δια νά στεγασθούν πολλαί δημόσιαι ύπηρεσίαι, έγκατεστημένα είς τροχόσπιτα κ.λπ. Έδωσε έντολήν, ώστε είς μερικά χωρία τών οποίων τά Σχολεία έχουν ζημίας εκ τών σεισμών, νά γίνουν τά μαθήματα είς τούς Ίερούς Ναούς. Ός πρόεδρος τής Γεωργικής Σχολής ΑΧΕΠΑ Βέλου, τηλεγραφικώς συνηγόρησε και μετά σύμφωνον γνώμην τής έπιτροπής νά μεταφερθούν τά Γυμνάσια Βέλου για μαθήματα είς τά έν λόγω κτίρια. Ήδη προγραμματίζει την άντιμετώπισιν τής λειτουργίας Ίερών Ναών είς σεισμοπλήκτους Ένορίας, δια την μεταφοράν προσωρινών ξυλίνων Εύκτηρίων Οίκων δια τās λατρευτικές άνάγκας. Ήδη 20 ήμέρας μετά τούς σεισμούς λειτουργεί τά συσσίτια μόνη. Οι κατεδαφιστέοι Ναοί είναι ύπερ τούς 20.

Τέλος ή Άποστολική Έκκλησία τής Κορίνθου, εκφράζει την εύγνωμοσύνην της προς τον Παναγιώτατον Οικουμενικόν Πατριάρχη κ.κ. Δημήτριον, δια τó θερμόν τηλεγράφημά του, εκφράσεως τής θλίψεως τής μητρος Έκκλησίας και συμπαραστάσεως, προς τον Μακαριώτατον Άρχιεπίσκοπον Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ.κ. Σεραφείμ και προς τον Σεβασμιώτατον Άρχιεπίσκοπον Άμερικής κ.κ. Ίάκωβον δια τά τηλεγραφήματα συμπαραστάσεώς των, άκόμη δέ και προς όσους έν τών Σεβασμιωτάτων Άρχιερέων τής Νέας και Παλαιάς Έλλάδος και προς όλους τούς λαϊκούς και Κληρικούς, οι όποιοι έξέφρασαν έργοις και λόγοις την αγάπην των και συμπαραστάσιν των, έπειτα από τó πλήγμα τής σεισμικής καταστροφής.

Την 14ην Φεβρουαρίου ο Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, είς τον Ίερόν Ναόν Κοιμήσεως Θεοτόκου Άρχαίας Κορίνθου, έτέλεσε, επί παρουσία τών Άρχών και πλήθους κόσμου, Μέγαν Άρχιερατικόν Έσπερινόν προς τιμήν τών Αγίων Άποστόλων Άκύλα και Πρισκίλλης. Την έπωνυμίαν ταύτην φέρει και τó Ίδρυμα Άπόρων και Άγάμων κορασίδων, τó όποιον ο Σεβασμιώτατος ίδρυσε τó έτος 1973. Μετά τó πέρας του Έσπερινού και τó Θεϊον Κήρυγμα, ο Μητροπολίτης έμοίρασε 198 βιβλιάρια είς άπόρους και άγάμους κορασίδας από όλον τον Νομόν Κορινθίας, επί πλέον δέ διέθεσε και 12 ήλεκτρικά ψυγεία είς ισάριθμα φτωχά κορίτσια του Νομού. Δια τούς άνωτέρω σκοπούς ή Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου, διέθεσε συνολικά ένα εκατομμύριο δραχμές και πλέον.

Είς την έν λόγω εκδήλωσιν, ή όποία έλαβεν πανηγυρικών χαρακτήρα, πέραν τών άρχών του τόπου και πλήθους κόσμου, παρέστησαν και πενήντα κληρικοί τής επαρχίας. Χαρακτηριστικά σημειώνουμε, ότι κατά τó παρελθόν έτος δια τον ίδιον σκοπόν ή Έκκλησία τής Κορίνθου, διέθεσε 700.000 δραχμές.

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Την 2αν Φεβρουαρίου 1981, ο Σεβασμιώτατος, με την χάριν του Θεού, έκανε τον άπολογισμόν τών πεπραγμένων τής Ίεράς Μητροπόλεως κατά τó λήξαν έτος 1980. Παραθέτομεν κατωτέρω άποσπάσματα τής όμιλίας του:

Άνεφέρθη είς τās τακτικές του επικοινωνίας μετά του ποιμνίου, αίτινες πραγματοποιούνται με τās θείας Λειτουργίας είς άπαντας τούς ένοριακούς Ίερούς Ναούς, Κυριακάς και Έορτάς, με όμιλίας είς Πνευματικά Κέντρα τής Περιφερείας μας και με την παρουσίαν του είς συγκεντρώσεις, τελετάς και άλλας εκδηλώσεις.

Άνεφέρθη είς τó Θεϊον Κήρυγμα, τó όποιον πραγματοποιείται υπό του ίδιου, τών Ίεροκλήρων τής Ί. Μ., τών Θεολόγων Κληρικών και άναπληρώνεται είς τούς περισοτέρους Ίερούς Ναούς με τó μηνιαϊον δελτίον κηρύγματος «ό Λόγος του Θεού» που εκδίδεται υπό τής Ίεράς Μητροπόλεως.

Άνεφέρθη είς τó έπιτελούμενον έργον τής διαπλάσεως τών παιδικών ψυχών, (Κατηχητικά Σχολεία, Πνευματικά Κέντρα και άποστολή του μηνιαίου περιοδικού «ΕΛΠΙΔΟ-

ΦΟΡΑ ΝΕΙΑΤΑ» εις ἅπαντας τοὺς μαθητὰς τῶν Λυκείων τῆς Περιφερείας μας). Ἐτόνισεν τὴν τεραστίαν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ ὑπέριστατον καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν ποὺ ἔχομεν γονεῖς, κληρικοί καὶ διδάσκαλοι διὰ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τῶν νέων μας.

Ὁμίλησε διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν.

Ἀνεφέρθη εἰς τὸν ἀντιαιρετικὸν ἀγῶνα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεώς μας, καὶ δὴ τῶν χιλιαστῶν (διανέμονται ἐνημερωτικὰ φυλλάδια, βιβλία καὶ γίνονται σχετικαὶ ὁμιλίαι ὑπὸ εἰδικῶν εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχουν χιλιασταί).

Ἀνέπτυξε τὴν φιλανθρωπικὴν δραστηριότητα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κατὰ τὸ ἔτος 1980:

Ἡ Γενικὴ Φιλότητος Ἀδελφότης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὡς καὶ τὰ Παραρτήματα αὐτῆς, διέθεσαν διὰ φάρμακα ἀπόρων ἀσθενῶν, χορήγησιν μηνιαίου φοιτητικοῦ βοηθήματος, ἀποστολὴν ἀπόρων ἀσθενῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς θεραπείαν, δι' οἰκονομικὴν βοήθειαν ἀπόρων, δι' ἀγορὰν τροφίμων κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς Χριστουγέννων καὶ Πάσχα 3.694.115 δραχμᾶς.

Ἀνεφέρθη εἰς τὴν προικοδότησιν τῶν ἀπόρων κορασίων τῆς περιοχῆς ἀνερχομένων συνολικὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1975 μέχρι σήμερον εἰς 338, μὲ 5.000 δραχμᾶς ἕκαστον.

Ἐξόμνησεν τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἣτις ἔχει ἔδρα τὰ Σπάτα καὶ παραρτήματα εἰς Κουβαράν, Μαρκόπουλον, Κορωπίον καὶ Καρελλᾶ. Οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς ἀνέρχονται εἰς 110.

Ἐτόνισεν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ συγκληθέντος Ἱερατικοῦ Συνεδρίου κατὰ τὴν 11ην, 12ην καὶ 13ην Νοεμβρίου.

Ἐπιβράβευσεν τὴν ἀξιόλογον δραστηριότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων εἰς τὰ ἔργα ἀνοικοδομήσεως, ἀποπερατώσεως καὶ ἀγιογραφήσεως τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Τέλος εὐχαρίστησεν ἅπαντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀνωτέρω ἔργων, ὡς καὶ τὰς Ἀρχὰς τῆς Περιφερείας μας.

Εἰς τὴν ἐκδήλωσιν παρέστησαν ἅπαντες οἱ Αἰδεσιμώτατοι Ἐφημέριοι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, παλαιὰ τε καὶ νέα, οἱ Ἀρχεῖς τῆς ἔδρας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὡς καὶ πλῆθος λαοῦ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱ. Μητρόπολις Πειραιῶς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 1398)73 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῆ Ἱερᾶ Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱ. Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 27)81 Π. Δ)τος «Περὶ ἀυξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀργανικῶν

θέσεων Διακόνων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς καὶ ἀντιστοίχου μειώσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος», ὡς καὶ τὸ ἄρθρον 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς ὀργανικὰς θέσεις Διακόνων τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Β' θέσεως Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, 2) Ἀγίου Δημητρίου Ν. Φαλήρου καὶ 3) Ἀγίου Νείλου, προσκαλοῦμεν πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸ διαληφθὲν Ν. Δ)γμα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 9ῃ Φεβρουαρίου 1981

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς Β' κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Θεράποντος Μυτιλήνης, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις, ὅπως ὑποβάλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 1981

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398)73 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῆ Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1342)77 ἡμετέραν ἀπόφασιν, 3) τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2104)1976 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιαρθρώσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», 4) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 673)77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων διακόνων» καὶ 5) τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33, 34, 36 καὶ 37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου Διακόνου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Πολιχνίτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως

έν τῷ Δελτίῳ τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 18ῃ Φεβρουαρίου 1980

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Λιτοχώρῳ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 1981

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀγνάντων.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 2α Μαρτίου 1981

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Λαγκαδᾶ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398)73 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 20)73 ἡμετέραν ἀπόφασιν, 3) τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2104)1976 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιαβαθμίσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», 4) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. 673)77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων διακόνων» καὶ 5) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33, 34, 36 καὶ 37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Διακόνων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἁγίου Γεωργίου Σοχοῦ, Ἁγίου Ἀθανασίου Λητῆς, Προφήτου Ἡλιοῦ Ἀσσήρου, Κοιμήσεως Θεοτόκου Δρυμοῦ, Ἁγίας Παρασκευῆς Κολχικοῦ, Κοιμήσεως Θεοτόκου Κριθιάς, Προφήτου Ἡλιοῦ Προφήτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαγκαδᾶ τῇ 4ῃ Μαρτίου 1981

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης ΒΑΡΝΑΒΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνης, Ἀκαδημαϊκοῦ, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, 25 Μαρτίου 1821, Σύνδεσις Ὀρθοκευτικῆς καὶ Ἐθνικῆς Ἐορτῆς.

Ἀνδρέα Γ. Λαιμοῦ, Χιακὸς Χαιρετισμὸς στὸν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Διδάωρο τὸν Α'.

Σεβ. Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ὁ Ἐθνοδὸς Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Ζιγαβηνὸς (1835-1910).

Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, «Εἰς ἔργον διακονίας» (Ἐφ.σ. 8' 13), Ἐκθεσις Πειραγμαμένων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡλία Β. Οἰκονόμου, Κοσμητορὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Γεωργίου Ν. Λιλαίου, Εἰδικοῦ νομικοῦ συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας, Γνωμοδότησις.

Ἰωάννης Ν. Θεοδωρακόπουλος (1900-1981).

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.